

BODIMO STVARNI!

Po mrzli prhi, ki smo jo doživeli ob novici, da je bila razprava o našem zaščitnem zakonu v rimski senatni zbornici odložena, je seveda prišel čas, da se spet dodobra zdramimo in spet začnemo gledati resnici v oči. Tudi najnovejši razvoj dogodkov nas opozarja, da si od listine, ki naj bi prišla iz italijanske prestolnice, ne moremo in ne smemo kdovečesa pričakovati. Naš nadaljnji narodni obstoj je in bo vsekakor predvsem odvisen od nas samih, predvsem pa od našega pametnega in modrega dela tako na političnem kot na vseh drugih področjih.

Zavedati se moramo zlasti stvarnosti, sredi katere živimo. Klic k stvarnosti na primer predstavlja resolucija, ki jo je po Čedadu in Vidmu sprejela večina občinskega sveta v Reziji in po kateri se zaščitni zakon, o katerem naj bi razpravljala senat, Rezijanov sploh ne tiče. Pri tem se odobrena resolucija sklicuje na znana stališča, češ da rezijanščina nima ničesar skupnega s slovenskim jezikom. Za naš narod pa je naravnost sramotilna resolucija, ki jo je bil sprejel pokrajinski svet v Vidmu, saj že meji na razizem. Kaj pa naj rečemo o goriškem županu Valentiju in njegovih političnih prijateljih, ki se odkrito zavzemajo za politiko "geta", ko pravijo, da bi Slovenci v goriški občini lahko imeli nekaj pravic le na območju Štandreža! Sami sicer prav dobro poznamo miselnost prvega goriškega meščana in njegovih prijateljev, čudimo pa se, kako se morejo s takšno družino sploh resno pogovarjati in navezovati nove in tesnejše stike ter celo skupno potovati v Strasbourg novogoriški župan Špacapan in njegovi sodelavci. "Pacta clara, amici cari", pravi znani in vedno veljavni latinski pregovor. Mislimo namreč, da se za sodelovanje na takšni ravni ne bi smeli nihče odločiti, če se prej zadovoljivo in pravično ne rešijo in uredijo nekatera načelna vprašanja, ki imajo vrh vsega opraviti v omikanem svetu z občeveljavnimi človeškimi vrednotami.

Ko bo ta številka našega tednika prišla v roke bralca, se bo po vsej verjetnosti moglo natančneje predvidevati, kakšna usoda čaka Masellijev zakonski predlog za zaščito naše slovenske manjšine v Italiji. Danes pa le dobro vemo, da ima vladajoča leva sredina v senatni zbornici krepko večino in bi lahko ob dobri ter odločni politični volji brez težav spravila pod streho omenjeni zakonski predlog. Stališča posameznih senatnih skupin so tudi jasna. Tržaški senator Camber, ki politično pripada Berlusconijevemu gibanju Naprej Italija, je potrdil, da vztraja pri svojih amandmajih (kakih 700), voditelj Nacionalnega zavezništva Fini je pozval svoje senatorje, naj naredijo vse, da se zakonski predlog ne odobri, enako stališče je zavzel tudi karnijski senator Severne lige. Ne glede na vse to je jasno, da bo Masellijev zakonski predlog odobren, če bo med glasovanjem seja sklepčna, kar pa je predvsem odvisno od prisotnosti senatorjev, ki pripadajo levi sredini.

Odobritev tega zakona pa bo vsekakor le prvi korak na poti dejanske in resnične zaščite naše slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, ki bo poleg pomoči matice še dalje potrebovala v lastnih vrstah mnogo bolj stvarne in modre politike ter resnične enotnosti v raznolikosti.

DRAGO LEGIŠA

PREŠERNOVA PROSLAVA V BARKOVLJAH

"PRIHODNOST JE NA NAŠI STRANI"

MATJAŽ RUSTJA

Plaho zimsko sonce je v nedeljskih popoldanskih urah, 28. januarja, blago pozdravljalo vse Barkovljane (in seveda prijatelje od vseposvoda), ki so se odločili, da se bodo odpravili v društvene prostore SKD Barkovlje in tam počastili našega največjega pesnika Franceta Prešerna, pa tudi jasno izpričali pripadnost slovenski kulturi in narodu na sončni strani Alp. Z velikim veseljem ugotavljamo, da so Barkovlje (nekoč čisto slovenska vas, danes pa že skoraj povsem poitalijančeno predmestje) prvi kraj v zamejstvu, ki se vsako leto spominja Dneva slovenske kulture že zadnjo nedeljo v januarju. Če k temu pristavimo, da so lani po štirih letih temeljitih prenovitvenih del ponovno predali namenu društveno dvorano in prostore ob njej, lahko jasno potrdimo vtis ob nedeljskem prazniku: barkovljanska slovenska skupnost je čila in zdrava in je po dolgoletnih naporih spet dosegla zavidljivi cilj skupnega vaškega čutenja. Nadvse spodbudno in hvalevredno je tudi dejstvo, da so v vrtnec proslav, koncertov in raznoraznih pobud zelo dobro vključeni tudi najmanjši, ki v igri

in na njim primeren način spoznavajo lepote pripadnosti slovenskemu narodu in bodo jutri (upajmo, da res) prijeli za vajeti barkovljanskega kulturnega življenja. Komaj omenjene misli potrjuje tudi sodelovanje osnovne šole Finžgar na nedeljski Prešernovi proslavi.

Prireditev je uvedla tajnica društva, lahko bi rekli kar bodrilna sila društva, Vera Poljšak, in poudarila Prešernovo največjo zaslug, da je povzdignil naš je-

zik na raven ostalih evropskih jezikov, da torej res nima naša kultura kaj zavidati sosedovim bliščem, saj se lahko rokuje prav z vsemi. Program se je nadaljeval s petjem osnovnošolskega zborčka pod vodstvom uč. Katje Vodopivec, po Zdravljici okteta Odmevi pa so se izkazali še v plesni točki, ki so jo pripravili s pomočjo uč. Samanthe Mazziero. Vsak teden imajo namreč na šoli glasbeno delavnico in, sodeč po nedeljskem

nastopu, jim je tak pouk res v zabavo.

Slavnostni govornik je bil pesnik in časniki pri našem tedniku Jurij Paljk, ki je pritegnil pozornost slušateljev z jasnimi mislimi o položaju Slovencev v poitalijančenih vaseh in predmestjih, o stanju naše manjšine danes, o pogledih v prihodnost in še o marsičem, tako da se je rodil aplavz ob koncu posega res iz srca. Prva misel je hitela v Barkovlje: "Prevečkrat pozabljam, da se je prav od Barkovelj do izliva Timave v morje raztezal tisti prelepi kosček zemlje, na kateri so se naši in predvsem vaši predniki ustavili, ga naredili za svojega in na njem zaživel." STRAN 8

IZREDNO MOČAN POTRES TERJAL OGROMNO MRTVIH

KATASTROFA V INDIJI

BREDA SUSIČ

Potres, ki je minuli petek prizadel široko območje severozahodne Indije, je po ocenah strokovnjakov najhujši potres na azijskih tleh v zadnjih petsto letih. Na območju indijske zvezne države Gudžarat, med trojico mest Bhuj, Rpat in Bhachau je potres, ki je dosegel moč med 6,9 in 7,9 stopnje po Richterjevi lestevici, pod ruševinami pokopal več deset tisoč ljudi. Po ocenah, ki jih je v nedeljo posredoval vodja mednarodnega Rdečega križa v Indiji Patrik Fuller, je življenje izgubilo 30.000 ljudi, drugi viri pa

navajajo, da je nad sto tisoč žrtev. Potres je porušil tudi do 80% stavb v mestih Bhuj, Anjan, Bhachau in Kutch. Pomoč in reševalne ekipe prihajajo na kraje katastrofe z veliko zamudo, ker je potres močno prizadel tudi celotno komunikacijsko mrežo: telefonske linije so prekinjene, ni elektrike, ceste so v katastrofalnem stanju, mostovi so porušeni, letališče v Bhuj ni uporabno, zato se lahko poslužujejo le vojaškega. Primanjkuje vode, hrane, zdravil, pa tudi strojev in orodja za reševalne akcije. Reševalne ekipe, prostovoljci in vsi, ki niso ranjeni, se borijo proti

času in skušajo izpod ruševin potegniti še kako živo osebo. V dneh neposredno po potresu jim je uspelo rešiti nekaj posameznikov, vendar je za veliko večino pokopanih pod ruševinami kmalu izplahnelo vsako upanje za preživetje.

Brez strehe nad glavo je ostalo na sto tisoče ljudi. Zaradi pomanjkanja vode in visokih dnevnih temperatur se večja nevarnost epidemij: ljudje kar sami sežigajo trupla in pri tem ni več mogoče voditi evidence in statistike umrlih in pogrešanih.

Indiji so svojo strokovno in denarno pomoč ponudile številne države, tudi Pakistan. In-

dija je sicer v začetku zaradi sovražnih odnosov s to državo njeno pomoč zavrnila. Obenem je zaprosila za denarno pomoč mednarodne institucije.

To je že drugi katastrofalni potres od začetka leta, saj je že 13. januarja v Salvadorju potresni sunek terjal 700 žrtev. Seizmologi zagotavljajo, da potresa med seboj nista povezana. Nobenega od dveh ni bilo mogoče napovedati, kljub temu da je do njiju prišlo na območjih, ki sta občutljivejši in bolj izpostavljeni potresnim sunkom. Žal je znanost v teh primerih še nemočna, človek pa bi si lahko pomagal s preventivnimi ukrepi na področju skrbi za okolje, gradnje protipotresnih stavb in - predvsem - infrastrukturo.

Ljudje smo postavljeni na križpotja življenja in posebno v mladosti iščemo svojo pot. Sprašujemo se: Odkod? Kam? Čemu? Kako? Pa nam uganko življenja razkriva stvarstvo, ki govori o velikem, vsemodrem in vsemogočem Stvarniku vsega, kar obstaja. In nam o smislu in nalogah človeškega življenja na tiho in vendar dovolj razločno govori glas vesti v našem srcu: Delaj dobro! Izogibaj se slabega! S posebno jasnostjo pa nam kristjanom o skrivnosti življenja govori Sveto pismo, (...) in še posebej srčika Svetega pisma - evangelij. (...) Blagor nam, če smo se resnično srečali s Kristusovim evangelijem in smo ga sprejeli za svoje življenjsko vodilo.

STANKO JANEŽIČ, V EDINOSTI, EKUMENSKI ZBORNIK 2000

- 02 Janez Povše
NIKDAR PODCENJEVATI NESTRPNOSTI
- 02 Breda Susič
ONESNAŽENJE NA MORJU
- 03 Ivan Žerjal / intervju
EVELINA UMEK
- 04 Jurij Paljk
"CERKEV JE KRAJ VESELJA!"
- 04 Vinko Ošlak
PODOBA SLOVENSKEGA MEDIJEV

- 06 Iva Koršič
MATIČEK V TRŽAŠKI SUKNJI
- 09 Ivana Mahnič
BORŠT, TRADICIJA V GLASBI IN VESELOIGRI
- 10 Harjet Dornik
VPISI ZA NOVO ŠOLSKO LETO
- 14 ZAMEJSKI KMETOVALCI PRED VRSTO IZZIVOV
- 15 Iznajdljivi gams
DEŽELNI OBČNI ZBOR SZSO

PRED NAPOVEDANO RAZPRAVO O ZAŠČITNEM ZAKONU V SENATU

ZADNJI POZIV SENATORJEM LEVE SREDINE

V Trstu je v ponedeljek, 29. januarja, zasedalo skupno predstavništvo slovenske narodne manjšine v Italiji. V središču pozornosti je spet bil zakonski predlog za zaščito naše manjšine, o katerem bo, kot je napovedal predsednik senata Mancino, razpravljala senatna zbornica na začetku tega meseca, razprava pa bi se morala končati najkasneje 7. februarja. Italijanskemu parlamentu se namreč izteka mandat in bo vlada v kratkem določila datum državno-zborskih volitev. Predsednik republike pa bo nato razpustil parlament. Znano je, da parlament ne zaseda pol drugi mesec pred volitvami, razen v izrednih primerih. Predstavnik posameznih komponent slovenske narodne manjšine so na zasedanju v Trstu po daljši razpravi sklenili, da bodo pisno pozvali vse senatorje, ki pripadajo vladajoči levi sredini, in senatorje Stranke komunistične prenov, da s svojo prisotnostjo v senatni zbornici zagotovijo sklepčnost zasedanja in s tem dejansko onemogočijo obstrukcijo, ki jo je treba pričakovati od celotne opozicije.

Medtem bosta senatni komisiji za ustavna vprašanja in za šolstvo še pred začetkom razprave v zbornici neuradno sprejeli predstavnike tržaške in vi-

FOTO KROMA

demske pokrajine, občinske uprave v Cedadu, Lega nazionale, vsedržavnega Združenja istrskih skupnosti, Združenja lokalnih skupnosti ter tržaškega konservatorija Tartini. Predstavnik pravkar omenjenih organizacij očitno nasprotujejo odobritvi zaščitnega zakona za Slovence v Italiji. Opozicija pa je hkrati potrdila, da je vložila v senatu 1.730 amandmajev k Masellijevemu zakonskemu predlogu. Predstavnik Stranke komunistične prenov, bivši senator Stojan Spetič, je na seji skupnega predstavništva slovenske narodne skupnosti ponovil svoj predlog, naj bi namreč glede na težavno stanje, ki je nastalo v senatu, vlada predlagala, naj se glasuje o zaupnici, s čimer bi kratkoročno odpadli vsi spremeni-jevalni predlogi in bi bil zakon gotovo odobren, ker ima leva

sredina skupno s senatorji Stranke komunistične prenov večino v tem zakonodajnem zboru. Spetičev predlog pa žal ni naletel na odobranje vseh prisotnih. Prav tako ni bilo soglasja o predlogu, naj bi se sklicala posebna tiskovna konferenca v Rimu, na kateri bi skupno predstavništvo obrazložilo svoje stališče do vprašanja zakonske zaščite slovenske narodne manjšine v Italiji.

Ko zaključujemo redakcijo, pa sta nam predsednika SKGZ in SSO Rudi Pavšič ter Sergij Pahor sporočila, da sklicujeta sestanek, na katerem bo govor predvsem o vprašanju "finančnih dotacij iz javnih virov za tekoče leto 2001". Sestanek je bil sinoči, se pravi v sredo, 31. januarja, v prostorih Finžgarjevega doma na Opčinah.

STALIŠČE DEŽELNEGA TAJNIŠTVA SSK

SENATORJI MANJŠIN PODPIRAJO SSK

Ob objavljenem nadaljevanju razprave o zaščitnem zakonu za slovensko manjšino v Italiji v senatu, ki je bil po zamudah in zapletljajih odobren v prvem domu italijanskega parlamenta lani poleti, je Slovenska skupnost stopila v stik s predstavniki narodnih manjšin, ki zastopajo narodne skupnosti alpskega predela v senatu. Po odličnem sodelovanju z omenjenimi zastopniki v poslanski zbornici, ki so posredovali stališča SSK pri razpravi v poslanski zbornici in predložili tudi znane amandmaje, ki jih je sicer leva sredina zavrnila, ostali pa so v parlamentarnih aktih, se sodelovanje nadaljuje v luči so-

lidarnosti med narodnimi manjšinami, ki sooblikujejo italijansko družbeno-politično sceno. Senatorji narodnih manjšin so spet pokazali veliko pozornost do problematike zaščitnega zakona ter ponudili pomoč, da bi ravno tako posredovali v senatnem plenumu stališča SSK. V senatu zastopajo narodne manjšine senator Union Valdotaïne Guido Dondeynaz ter senatorja Südtiroler Volkspartei Armin Pinggera in Helga Thaler Ausserhofer. SSK je senatorju francoske manjšine posredovala svoje stališče v daljšem dokumentu, ki ga bo on, tudi v imenu SVP, povzel v razpravi, do katere naj bi predvidoma

prišlo prihodnji teden. Slovenska manjšina spada v tirolsko-valdostansko skupino narodnih manjšin, zato je okvirni zakon 482/99 nezadostno in politično nezadovoljivo normativno besedilo. V tekstu, ki ga je SSK poslala predstavniku Union Valdotaïne, so povzeti tudi glavni pomisleki, ki jih ima slovenska stranka do zakona. SSK je zaprepasčena, ker so, kljub številnim kompromisom, katerim so pristali levsredinski snovalci našega zakona, potrebne izjemne metode zato, da se zakon sploh odobri. Očitno je tudi, da je v levi sredini zmanjkalo politične volje, da bi odobrila vsebinsko dober zakon. Danes smo v položaju, ko moramo sprejeti slab zakon in ga ne moremo izboljšati zaradi neugodnih časovnih rokov, ki so rezultat zavlačevanja in pomanjkanja politične volje v levi sredini.

NESREČA NA OTOČJU GALAPAGOS

ONESNAŽENJE NA MORJU

BREDA SUSIĆ

Samo srečno naključje je preprečilo ekološko katastrofo, ki bi lahko pred dobrim tednom uničila edinstveni ekosistem na ekvadorskem otočju Galapagos. Kot znano, je 16. januarja tanker Jessica, ki je prevažal nafto in hudo onesnaževalno gorivo "bunker" za turistične ladje na otočju, nasedel pred otokom San Cristobal. Iz razpočene ladje se je izlila večina 900 ton nafte in onesnažila obale otokov San Cristobal, Santa Fe in Santa Cruz.

Ekipa za hitre posege tehnikov ameriške obalne straže, ki so zadolžene za pomoč v primeru naravnih nesreč, ter vrsta ameriških, evropskih in drugih izvedencev so na kraj nesreče prihiteli, ko se je večina nafte že izlila v kristalno čisto morje. Več dni so skušali zajeziti in uničiti naftne madeže, ki so se zaradi razburkanega morja razdelili na več lis, vendar je bilo delo zaradi neugodnih vremenskih razmer zelo oteženo. Ko je že izgledalo, da je katastrofa neizogibna, so morski tokovi zaradi nevihte oddaljili nevarne naftne madeže.

Ravnatelj galapageškega narodnega parka Eliecer Cruz zau- pa, da bo edinstveni ekosi-

stem na otočju "ozdravel" v treh, štirih letih. Glede na to, da so naravovarstveniki prve dni po nesreči napovedovali hujše posledice, vključno s popolnim uničenjem zelo občutljivih naravnih razmerij na otokih, kjer živijo edinstveni primerki rastlinskih in živalskih vrst na svetu (veliko teh je tu preživel zaradi izoliranosti od ostalega sveta, medtem ko so drugod že desetletja ali stoletja izumrle), je novica o omejeni naravni škodi seveda razveseljujoča.

Kljub temu pa ostajajo odprta nekatera vprašanja. Zlasti gre tu za vprašanje prevzemanja odgovornosti. Kapitan tankerja Jessica, ki je signal za nevarnost plitvega morja zame- njal za svetilnik, bo svojo hudo

napako plačal tako, da bo obti- čal v zaporu tudi do pet let v primeru, da ga bodo sodne oblasti spoznale za krivega. Associated Press poroča tudi o obto- žnici, ki jo je prejel odgovorni naftne družbe Petroecuador: ko je bilo treba klicati pomoč takoj po nesreči, se je menda obotavljal, ker se je bal, da ni- hče ne bo plačal stroškov za re- ševanje. Kot poroča agencija Reuters, pa se krajevno prebi- valstvo, ki je v zadnjih letih razvilo visok ekološki čut, spra- šuje, ali ne bi bilo pravično, da bi si odgovornost prevzele tudi naftna družba in krajevne obla- sti, ki dovoljujejo, da samo za- radi turističnih potreb na otočje prevažajo tako nevarne tovore.

NEKONFORMISTIČNA OSEBNOST

UMRLA ZADNJA ITALIJANSKA KRALJICA

Pred dnevi je v Ženevi v 94. letu starosti umrla nekdanja in obenem zadnja italijanska kraljica Marija José. Bila je žena pokojnega kralja Humberta II. Savojskega, ki je vladal le slab me- sec v maju 1946. Ko je na zna- nem referendumu za republiko oz. monarhijo zmagala prva, je kraljica skupno s kraljevsko dru- žino odšla v izgnanstvo. Kralj Humbert je sicer izbral Portu- galsko, kraljica s štirimi otroki (Viktor Emanuel, Marija Pija, Marija Gabriela in Marija Bea- trice) pa se je nastanila v kraju Merlinge v Švici. Pokojna kralji-

ca je bila znana kot nekonformi- stična žena. Znano je, da je zla- sti proti koncu vojne gojila in navezovala stike z znanimi ita- lijanskimi protifašisti, kar seveda ni bilo všeč ne tistu Viktorju E- manuelu III. in še manj Duceju. Pokopali jo bodo v francoskem samostanu Hautecombe v Sa- voji, kjer počiva tudi njen mož Humbert.

Medtem se je spet vnela po- lemika o možni vrnitvi savojskih moških naslednikov, ki sicer po današnjih ustavnih prehodnih določilih ne smejo stopiti na tla republike. Kaže pa, da počasi

polemika sama ugaša in bo na koncu zmagala realistična reši- tev tega vprašanja.

POVEJMO NA GLAS JANEZ POVŠE

NIKDAR PODCENJEVATI NESTRPNOSTI

Ob dnevu spomina na žrtve holokavsta oz. iztrebljanja Judov še posebej v obdobju druge svetovne vojne je prav, da se spomnimo vseh žrtev človekovega nasilja in nestrpnosti. Neverjetno je, kolikšnega nasilja in nestrpnosti je sposoben človek, kako se ga nestrpnost množično polašča in mu daje pravico, da se znaša nad soljudmi ter jih je pripravljen dobesedno izbrisati z zemeljske površine. Ob misli na temno stran naše zgodovine je zato toliko bolj prav, da se spomnimo do- brote in ljubezni, ki sta edini odgovor na uniče- vanje in sovraštvo. Dobrote in ljubezni, ki sta edini od nasilja in nestrpnosti močnejši, če jima seve- da pustimo do lastnega srca. Dobrota in ljube- zen slej ko prej morata zmagati, sicer se bo člo- večstvo zgrudilo od uničevanja, ki ga povzroča sa- memu sebi. Ob pogledu na minulo stoletje se zato upravičeno sprašujemo, od kod v človeku toliko sovraštva? Ne gre namreč le za pregon Ju- dov, ni postavljala taborišč le ena ideologija, po- stavljala jih je tudi druga, da sploh ne omenja- mo dejstva, kako smo sestradane obraze za bo- dečo zico še pred nekaj leti videli na Balkanu.

Ne gre torej samo za Jude, gre sploh za vse, ki so zaradi rasnih, verskih ali političnih razlogov postali določeni večini odveč in jih je ta večina

želela preprosto pokončati. Nasilje in nestrpnost imata namreč ogromno obrazov, praviloma si privzameta vedno novo podobo in na ta način pogostoma preslepita človeka, ki nanju ni pozo- ren in dovoli, da narasteta do apokaliptičnega obsega. Vedno, kadar je prišlo v daljni ali bližnji zgodovini do nezaslišanih izbruhov organizira- nega zločina, se je to zgodilo zato, ker je človeštvo za novim obrazom nasilja to nasilje prepoznalo prepozno, zaradi česar so požari razčlovečenja z vso silo zagoreli. Nauk zgodovi- ne je zato slej ko prej v sporočilu, da ne smemo nasilja in nestrpnosti nikdar podcenjevati, ved- no moramo biti budni in čuječni ter zelo odkriti, in to milost nam daje ta dobrota in ljubezen, potem se bomo zavedeli, da se nasilje in nestrp- nost dvigneta v človeku v trenutku, ko je glas dobrote in ljubezni pretih. Zavedeli se bomo tudi, in na ta način vsi ljudje na zemlji, da sta le zares dejavni dobrota in ljubezen zmagovit odgovor na vse možne nevarnosti. In najnevarnejša ne- varnost je tisto trdovratno prepričanje, da je za vse naše nezadovoljstvo in trpljenje kriv sočlo- vek, nad katerim je torej maščevanje dovoljeno in celo upravičeno.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18

TEL. 0481 533 177

FAX 0481 536 978

E-MAIL noviglas@tmedia.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3

TEL. 040 365 473

FAX 040 775 419

E-MAIL nglasts@tin.it

GLAVNI UREDNIK ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK DRAGO LEGIŠA

IZDAJATEL ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA; PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA ITALIJA IN SLOVENIJA 80.000 LIR,

INOZEMSTVO 120.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 150.000 LIR

POŠTNI TEKOČI RAČUN 10647493

CENA OGLASOV PO DOGOVORU

INTERVJU / EVELINA UMEK

NAŠ POTENCIAL JE SAMO V ZNANJU

IVAN ŽERJAL

Bi lahko za začetek povedali kaj o sebi?

Rodila sem se v Trstu, pri Sv. Ivanu, kjer sem obiskovala osnovno šolo, nižjo srednjo pri Sv. Jakobu, maturirala sem na klasičnem liceju ter diplomirala na Filozofski fakulteti v Ljubljani, na slavistiki. Tam sem se tudi poročila, imela dva otroke. Po diplomi sem se za kratek čas zaposlila kot častnikarka, kasneje sem zaradi otrok - hčere in sina - ostala nekaj let doma in prevajala v glavnem iz italijanščine. Zaposlila sem se najprej v šoli, potem sem delala v založništvu, štiri leta sem bila direktorica založbe Univerzum in na koncu sem bila odgovorna urednica Otroškega in mladinskega programa na Televiziji Slovenija. Po upokojitvi sem se vrnila v Trst.

V mladih letih sem sodelovala pri srednješolski reviji *Literarne vaje*, kasneje pri *Tokovih*, *Sidru* in *Jadru*, v Ljubljani pri reviji *Mlada pota*. Kmalu sem začela pisati za otroke knjige, radijske oddaje, kasneje televizijske scenarije. In to delo tudi nadaljujem.

Zakaj ste šli študirat v Ljubljano?

V Ljubljano sem odšla predvsem iz finančnih razlogov, obenem pa me je privlačil študij slavistike, za kar sem dobila tudi štipendijo takratnega Ministrstva za kulturo in prosveto republike Slovenije.

No, v slovenski prestolnici ste se tudi nastanili, pisali ste mladinsko literaturo, prevajali, bili ste avtorica scenarijev... Zakaj ste se posvetili mladini?

Zgodilo se je nekako mimogrede, ne da bi se zavedala. Kot otrok sem gledala na dogajanje okrog sebe kot na gledališče, v katerem igrajo odrasli vsak svojo vlogo. Odrasli niso bili tako vsemogočni, kot bi si želeli biti, in otroci niso bili tako neboljani, kot so se bali. Kasneje me je pri pisanju vodilo spoznanje, da moramo odrasli otrokom odpirati okna v ta svet in v dogajanje na njem. Otroke moramo spodbujati, da bodo znali gledati okrog sebe in postavljati vprašanja. Na vsako otroško vprašanje je mogoče odgovoriti, zato ni potrebno biti vseveden, samo pošten in odkrit in ne smeš se bati priznati svojega neznanja.

Pred kratkim je pri založbi Mladika v Trstu izšla nova knjiga Eveline Umek z naslovom *Sprehod z baronom* in drugimi imenitnimi Slovenci. Gre za prikupno publikacijo, primerno za mladino, ki obiskuje nižjo srednjo šolo in ki na sproščen in živahen način prikazuje zgodovino Trsta predvsem v luči slovenskega doprinosa k razvoju mesta. Avtorica Evelina Umek, sicer rojena Tržačanka, a ki je glavino svojega aktivnega življenja preživela v Ljubljani, je še danes po upokojitvi zelo dejavna znotraj naše narodne skupnosti. Izid njene najnovejše knjige je bil tudi priložnost za pogovor, na katerega je rada pristala.

Kako je bilo sprejeto vaše delo?

Če bi se omejila na članke v časnikih, bi lahko rekla, da so bile kritike mojih knjig vedno pozitivne, da pa kakšne večje pozornosti nisem bila deležna. Drugače je bilo, ko sem prišla med mlade bralce in gledalce televizijske serije *Radovedni Taček*, ti so mi vedno iskreno povedali, da moje knjige in oddaje poznajo ter da jih imajo radi.

Leta 1997 sem za knjige *Slovar Radovednega Tačka*, *Radovedni Taček* v gledališču in *Radovedni Taček* v galeriji dobila mednarodno priznanje Alpe-Jadran v Trentu.

V čem mislite, da so bila vaša dela najbolj uspešna? Kaj je otroke najbolj pritegnilo?

Otroke pritegne humor, igrivost, radi imajo tudi, če se zgodba dogaja v okolju, ki jim je domače, kajti tako se lažje istovetijo s knjižnimi ali televizijskimi junaki.

Preidimo zdaj k vaši zadnji knjigi: kaj opisujete v njej?

Kako poteka zgodba?

V njej skušam na neposreden in nevsiljiv način zajeti zgodovino slovenskega Trsta od njegovega začetka do požiga Narodnega doma leta 1920. Nastopajoči niso pravi junaki zgodbe, ampak so posredniki zgodovinskih dejstev in dogajanja v stoletjih, pri katerih so znani in manj znani Slovenci imeli pomembno in včasih za nas odločilno vlogo. Sprehod Igorja in Alenke v spremstvu barona Žige Zoisa je samo pretveza za obujanje spominov na preteklost.

Zakaj ste se odločili ravno za lik Žige Zoisa?

Baron Žiga Zois je marsikaj storil za našo kulturo, ni bil samo naravoslovec, ampak tudi velik ljubitelj lepih umetnosti. Okrog sebe je zbral lepo število mladih izobražencev ter jih spodbujal, da so pisali literaturo. To so bili Jernej Kopitar, kasnejši slovničar, pesnik Valentin Vodnik, prevajalec Svetega pisma Jurij Japelj in Anton Tomaž Linhart, naš prvi komedio-

FOTO KROMA

graf. Kdo bi lahko bolje od njega spregovoril mladim bralcem o preteklosti Trsta? Poleg tega pa se je rodil v Trstu, v hiši tik za občinsko palačo.

Knjiga Sprehod z baronom ni učbenik, kljub temu pa posreduje mlademu bralcu neke osnovne informacije o zgodovini slovenske prisotnosti v Trstu. Iz besedila se da razbrati, da smo Slovenci dali odločilen doprinos k vsestranskemu razvoju tega mesta, vendar se sami tega premalo zavedamo. Kje mislite, da so vzroki za to?

Eden od poglobitvinih vzrokov je gotovo fašistično zatiranje; ljudje, ki so jim poitalijančili imena in priimke, ki so bili prisiljeni hoditi v italijansko šolo, niso mogli prenesti te zavesti na svoje potomce, saj niso o tem ničesar vedeli. Po drugi svetovni vojni smo zamejci dobili slovenske šole in, če smo kaj malega izvedeli o slovenski

prisotnosti v tržaški preteklosti, se je to kasneje pod vplivom medijev, predvsem televizije, izbrisalo. Pri tem obstajajo tudi izjeme in prav tem ljudem se moramo zahvaliti, da so s svojim delom skušali to zavest vedno znova obujati in jo ohranjati. Naši someščani nam žal še vedno dopovedujejo, da so samo oni nosilci kulture v mestu.

Na predstavitvi knjige v Društvu slovenskih izobražencev je bilo med drugim rečeno, da v svojem delu prikazujete tisti kozmopolitski Trst, ki ga danes ni več. Pa vendar ravno danes marsikateri politik rad spregovori o pomenu "multietničnega" in "večkulturnega" Trsta, o potrebi ponovne oživitve njegove vloge stičišča narodov in kultur ipd. So po vašem mnenju iskrene želje in načrt ali samo politične parole?

Mogoče kdo misli tudi iskreno in rekla bi tudi naivno, vendar gre predvsem za politične parole, kajti politiki morajo loviti v svoja jadra ugoden veter, zato se tudi obračajo po njem. O multietičnosti in večkulturnosti bi lahko govorili le tedaj, ko bi bile vse šole italijanske in slovenske dvojezične, ko bi se večina v njih seznanjala z našo kulturo in zgodovino. Dokler tega ne bo, bomo multietični samo Slovenci, to se pravi, da se bomo odpovedali svojemu jeziku in svoji kulturi. Večkulturni pa smo že!

Kako gledate na našo skupnost kot Tržačanka, ki je živela veliko let v Ljubljani? Katere so prednosti oziroma potencial, ki ga imamo, katere pa so hibe? Kakšno vlogo pa sploh lahko odigramo danes Slovenci v okviru tržaške stvarnosti?

Žal je naša skupnost vsak dan manjša, vsak dan šibkejša. Italijanska vlada skrbno pazi na to, da moramo

izprositi vsako liro za svoje delovanje, izčrpavajo nas vsakodnevne skrbi in boj za obstanek. V takih razmerah postanejo načrti sprotni, ne morejo se razmahniti, kaj šele, da bi manjšina imela kakšno vizijo. Nekaj uničujočih udarcev smo si zadali tudi sami, s svojo razcepljenostjo, s svojim pohlepom in hlapčevstvom.

Naš potencial je samo v znanju, v zavesti, da nam nihče ne more vzeti tistega, čemur se sami ne odpovemo. Vloge, ki jo lahko odigramo v tržaški stvarnosti, nam ne morejo dati drugi, izbrati si jo moramo sami. Toliko manevrskega prostora še imamo. Sicer pa mislim, da je najbolj daljnosežna tista vloga, ki nam omogoča, da ohranimo svoje korenine, svojo identiteto, kajti samo tako bomo lahko bogatili tudi večinski narod, ne samo kot zamejci, ampak kot Slovenci. V Evropi, v katero se bo čez nekaj let vključila tudi Slovenija, bo to še kako pomembno!

Jasno je, da brez tesne povezave z matico narodna skupnost ne more preživeti. Vendar se marsikdaj zdi, da "ure tečejo drugače". Kje mislite, da obstajajo pregrade med matico in manjšino in kako se lahko odpravijo?

Bolj kot za pregrade gre za nepoznavanje in nerazumevanje. Za Slovence je bil žal Trst dolga leta samo nakupovalno središče, zavidali so nam polne izložbe, kaj več pa niso vedeli o nas. Vir nepoznavanja je predvsem v šoli, poznavanje slovenskega prostora se konča ob državni meji, in v medijih, ki so nam posvečali in nam posvečajo še vedno premalo pozornosti. Ne zavedajo se, da se danes kršijo slovenski robovi v zamejstvu, jutri pa se bo ta erozija zajedla v maticno državo. Samo globlje in sistematično medsebojno spoznavanje lahko odpravi te pregrade in spravi ure v pravi tek. Slovenska vlada ima pri tem veliko odgovornost.

Želim si, da bi moja knjiga pristala tudi na policah knjigarn v Sloveniji ter od tam našla pot v slovenske domove ter vzbudila vsaj pri kakšnem mladem Slovencu zavest, da pripadamo vsi Slovenci, tisti znotraj in tisti zunaj meja, istemu narodu in da delimo skupno usodo.

TUDI ITALIJA JE IMELA RASISTIČNE ZAKONE

OB DNEVU SPOMINA

DRAGO LEGIŠA

SOŠOLEC LUZZATTO

Bilo je v šolskem letu 1937-38. Obiskoval sem 2. razred italijanske gimnazije v Trzinu. V tem tedaj že precej industrijsko razvitem mestecu - v tamkajšnje ladjedelnice se je s kolesi dnevno vozilo več tisoč delavcev - so leto prej zgradili novo šolsko poslopje, ki je ostalo nespremenjeno do današnjih dni. Tudi sam sem se večkrat pripeljal v šolo s kolesom iz sedem km oddaljenega Devina. Med sošolci je bil tudi prijeten, nekoliko debelusen plavalasec, ki je v meni vzbudil pozornost že prvi dan pouka, ker je imel lepo negovane, dolge, kodraste lase, kasneje pa sem opazil, da se je v šolo vozil z lepim in svoji starosti primerno velikim kolesom. Med poukom je bil miren in se pridno ter marljivo učil. Poleg tega sem na tega sošolca tudi zato postal pozoren, ker je pred vsako veroučno uro zapustil razred. Zdal se več ne spominjam, kdo mi je od sošolcev, ki so bili doma iz mesta, povedal, da je judovske vere in da mu

torej ni treba h krščanskemu nauku. Priznati moram, da se nad tem ni nihče spotikal, sam veroučitelj pa ga je očitno imel rad, ker sta se vedno lepo pozdravila, ko sta se srečala. Sošolec se je pisal Luzzatto, njegov oče pa je bil lastnik tovarne olja v Trzinu (po vojni je niso obnovili in zdaj nanjo spominja le visok dimnik).

Ko sem bil torej v drugem razredu, nekega lepega dne tega sošolca ni bilo več v šoli. Na začetku smo nekateri njegovi prijatelji mislili, da je bolan, in se nam niti ni sanjalo o kakih drugačnih vzrokih njegove odsotnosti. Poteklo je tako še precej časa, preden sem doma slišal o tako imenovanih "protisemitskih zakonih", ki naj skrbijo za "čistost rase" (purenza dela razza). Učenci in dijaki iz judovskih družin niso torej smeli v državne šole, kar je seveda veljalo tudi za omenjenega sošolca. Nikdar več ga nisem videl, vendar moram priznati, da sem na tega prijatelja fanta večkrat mislil. Doma sem kasneje slišal, da je vsa njegova družina zapustila Trzin in se izselila v tujino.

"ŠJORA BOKON"

Ob "dnevu spomina" pa bi rad povedal še tole. Na dedovo kmetijo v Devinu je vrsto let poleti prihajala na počitnice iz Trsta gospa Amelia Arnold s sinom Guidom in hčerjo Olgo. Slednja sta bila skoraj enako stara kot moj oče ter njegov brat in sestra. Gospa je bila Judinja, a poročena s katoličanom. Oba njena otroka sta bila krščena. Njen pogovorni jezik je bil italijanski, ali boljše tržaško narečje, ki so ga edinega pri nas doma razumeli in tudi za silo govorili. Pravili so ji "Šjora Bokon". Če si jo namreč vprašal, kaj bi rada za pod zob, je praviloma odgovorila: "La

me daga un bokon de..." (dajte mi grizljaj...). Ob koncu vojne je vso našo družino hudo prizadela novica, da so nacisti med zasedbo Trsta aretirali tako mater Amelio kot sina Guida ter ju odpeljali v koncentracijsko taborišče, od koder se nista vrnila. Sin Guido je bil v službi pri podjetju TELVE in so ga baje ogradili nacistom nekateri njegovi kolegi. Očetu in vsem, ki so gospo Arnold in sina Guida poznali od mladih let, je bilo zelo žal. Tudi o tem smo se doma večkrat pogovarjali, vrsto let smo tudi z vdovo in njeno družino vzdrževali prijateljske stike.

NOVI VOLILNI PREDPISI TUDI V NAŠI DEŽELI?

Deželni svet Furlanije-Juljske krajine razpravlja o spremembah volilne zakonodaje. Za to področje je namreč pristojna dežela, ker ima poseben statut. Stranka Levih demokratov je tudi na deželni ravni predlagala, naj bi državnozbornske in upravne volitve potekale istega dne, čemur pa odločno nasprotuje Berlusconijsko gibanje. Naprej Italija, z njim pa se strinja celotna sedanja opozicija. Večina v deželnem svetu pripada t.i. Domu svobode in Severni ligi, zaradi česar je bil predlog Levih demokratov zavrnjen. V deželnem svetu se razprava o tem vprašanju nadaljuje in se bo po vsej verjetnosti končala tako, da bodo upravne volitve potekale ločeno. Predmet pozornosti je tudi predlog, naj bi tako spremenili dosedanje predpise, da bi župani lahko kandidirali trikrat zaporedoma, medtem ko po dosedanjih predpisih lahko kandidirajo le dvakrat zapored. Desna sredina odločno nasprotuje predlogu, naj bi vse volitve potekale istega dne, predvsem zato, ker računa, da bo na skorajšnjih državnozbornskih volitvah gotovo zmagala in da bo zaradi tega ta zmaga odločilno vplivala tudi na potek letošnjih upravnih volitev.

SVETOPISEMSKA RAZMIŠLJANJA
OB BOGOSLUŽNIH BERILIH
V LITURGIČNEM LETU CŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
NEDELJO ZA NEDELJO

VILJEM ŽERJAL

5. NAVADNA NEDELJA,
ZA ŽIVLJENJE

"Tukaj sem, pošli mene!" (Iz 6, 8)

"Gospod, ti dokončaj moje delo." (Ps 138, 8)

"Sem se trudil, pa ne jaz, ampak Božja milost." (1 Kor 15, 10)

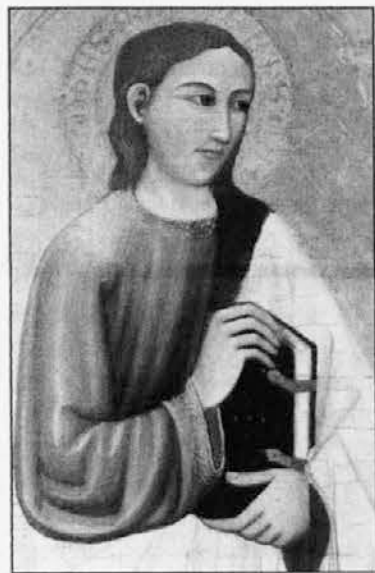
"Pojdi od mene, Gospod, ker sem grešen človek! ... Ne boj se! Odslej boš lovil ljudi." (Lk 5, 8-10)

Že od začetka je Jezus znamenje, ki se mu nasprotuje. Rodi se v skrajni revščini. Herod mu streže po življenju. Je begunec. Simeon je ob darovanju v templju dejal njegovi materi: "Glej, ta je postavljen v padec in vstajenje mnogih v Izraelu in v znamenje, ki se mu nasprotuje" (Lk 2, 34). Rojaki bi ga najraje pahnili v prepad (Lk 4, 29). Ozračje, v katerem se človek Jezus giblje, diha ateizem in sovraštvo: "Beseda je bila na svetu in svet je po njej nastal, a svet je ni spoznal. V svojo lastnino je prišla, toda njeni je niso sprejeli" (Jn 1, 10-11).

A najdejo se tudi taki, ki Jezusa sprejmejo, postanejo Božji otroci v njegovi moči, ki jih kliče k veri vanj. Ti izkusijo in vidijo njegovo veličastvo, njegovo ljubezen, ki se razodene zlasti na križu, v smrti za sovražni, nevaležni svet. (Jn 1, 12 ss), ki pa ga premaga z vstajenjem, tako da ga spremeni v svet luči, hvale, ljubezni, Duha, v svet rešitve telesa in celega človeka (Rim 8, 11-23).

Ker "ves svet tiči v zlu" (1 Jn 5, 19), kakor je kol v zemlji ves v njenem objemu, vabi Jezus verne, naj mu pomagajo pri reševanju ljudi pred večno smrtjo. Pri tem ne misli samo na ožje duhovne poklice, kot so apostoli, škofje, duhovniki, redovnice in redovniki, marveč na vse krščane. Saj imamo v skupnosti verujočih ali Cerkev različne darove. V njegovem mističnem telesu je namreč

mного udov. Vsi so med seboj različni, toda vsi so važni. Seveda so nekateri poklici v Cerkvi posebni, npr. poklic škofa, duhovnika, brez katerih ni evharistije, ni vidnega odpuščanja grehov in sprave, ni službenega oznanjevanja vsajenja Jezusa od mrtvih, ni rednega krščenja. Poklic pa ni čast, temveč častno služenje skritega Bogu v grešnem človeku. Zato kliče, vabi ljudi, naj hodijo za njim v službenem duhovništvu. Vabi in izbira samo On: "Jezus ... je zagledal moža, imenovanega Matej, ki je sedel pri mitnici, in mu je

rekel: 'Hodi za menoj!' (Mt 9, 9). Farizejem je govoril: "Usmiljenja hočem in ne žrtve" (Oz 6, 6: "Da, dobroto hočem in ne daritve, spoznanja Boga bolj kakor žgalne daritve") - Nisem namreč prišel klicati pravičnih, ampak grešnike" (Mt 9, 13).

Jezus kliče učence, še posebej dvanaajstere, ki jim daje moč in oblast nad vsemi demoni in za ozdravljanje bolezni. "Poslal jih je oznanjati Božje kraljestvo in ozdravljati bolnike" (Lk 9, 1-2). Vse njihovo delo naj bo eno samo sodelovanje z Bogom, v moči Jezusa, eno samo služenje padlemu človeku. Tedaj je vse odvisno od človeka, a obenem in predvsem je vse odvisno od Boga.

Prerok Izaija se poklica oznanjevalca trikrat svetega Boga usliši. Ker se zaveda svoje grešnosti in sile greha. A Bog ga potolaži in opogumi, da se ves preda poklicu služnja Božji besedi. Saj ve, da ni sam, da ni končno vse samo od njega odvisno. Tudi oznanjevanje samo se osredotoči na bistveno. Sv. Pavel ga takole pojasni: "Izročil sem vam predvsem to, kar sem sam prejel: Kristus je umrl za naše grehe, kakor je v Pismih. Pokopan je bil in tretji dan vstal, kakor je v Pismih" (1 Kor 15, 3-4).

Jezus sam pa je do apostolov zaupen, prijateljski. Zaradi tega ga apostoli, še posebej Peter, radi sprejmejo v svoj čoln. Tako poslušajo in pijejo tudi sami besede o kraljestvu, ki jih govori množici. Skrbi celo za ulov rib, s katerimi preživljajo sebe in družine. Toda apostoli ohranijo kljub bližini in zaupljivosti z Učenikom nekaj strah pred njim. Peter naravnost pove, zakaj: "Pojdi od mene, Gospod, ker sem grešen človek!" (Lk 5, 8). Izpove svojo nemoč in nevrednost, čeprav popolnoma drugače kot vse mesto, ki mu gre naproti in prosi, naj odide iz njihovih krajev, ker so jim svinje dragocenejšje kot pa uboga obsedenca, ki ju Jezus reši strahotnega suženjstva hudobnega duha.

A tudi kljub čudenju in očividnim čudežem imajo Jezusa za tujca v svoji sredi. Tudi to spada k človeški plati poklicanih, ki jih bo Jezus polagoma usposabljal zato, "da bi bili z Njim" (Mr 3, 14). Čaka jih namreč njegov krst trpljenja in sovraštvo sveta. Petru bo tedaj dejal: "Hodi za menoj!" (Jn 21, 19).

Toda prav tako govori vsakemu učencu, da lahko pusti vse in gre za njim (Lk 5, 11). In Petru še dodaja: "Ne boj se! Odslej boš lovil ljudi" (Lk 5, 10). Enajsterim učencem zagotavlja: "Jaz sem z vami vse dni do konca sveta" (Mt 28, 20).

Četudi je On in samo On oziroma njegova Milost tista, ki deluje (1 Kor 15, 10), nas je vendarle hotel za svoje sodelavce. Prosimo za nove duhovnike.

"CERKEV JE KRAJ VESELJA!"

JURIJ PALJK

Osrednji slovenski sprejem za katoliške časnike in vse zaposlene na področju verskih knjižnih izdaj in drugih sredstev javnega obveščanja je bil tudi letos v poslopju ljubljanske nadškofije v Ljubljani na dan zavetnika vseh časnikov sv. Frančiška Saleškega, v sredo, 24. januarja.

Kar veliko se nas je zbralo, da bi se najprej Bogu zahvalili pri maši, ki jo je daroval ljubljanski nadškof dr. Franc Rode; leta nas je tudi povabil na sprejem, da bi se zamislili v svoje delo in poslanstvo in tudi slišali nekaj misli o tem.

"Dve lastnosti naj vas odlikujeta, dragi časniki in vsi, ki delate na področju sredstev obveščanja, in sicer resnica in pravičnost!" je dejal dr. Rode med mašno pridigo in nadaljeval z mislijo španskega filozofa Miguela De Unamuna, ki je zatrđil, da ljudje ne bomo imeli bogatega javnega življenja, dokler se ne bomo z življenjskim nemirrom zavzemali za resnico in pravičnost na svetu in med sabo. "Resnica je ključni problem našega časa in našega prostora," je dejal ljubljanski nadškof, ki je tudi poudaril, da v slovenskem prostoru danes žal ni veliko prostora za človeka, kakor ga pojmuje sv. Avgustin ("Homo capax Dei"). Današnji človek je namreč v slovenskem tisku "preveč zbanaliziran, skorajda nezahvalen mrčes". Slovenski metropolit se je dotaknil tudi obravnavanja slovenske

Cerkve in Cerkve nasploh v slovenskih sredstvih obveščanja in dejal, da bi tudi tisti, ki delamo na področju medijev, morali biti bolj pozorni na to, kako nas sredstva obveščanja obravnavajo, nas in Cerkev, katere dejavni člen smo tudi sami. Povedal je, kako velikih negativnih ocen je bila Cerkev deležna, ko je nedavno kard. Joseph Ratzinger objavil poslanico Dominus Jesus. Dr. Franc Rode je dejal, da ima Cerkev vso pravico izpovedovati svojo vero, ki je nikomur ne vsiljuje, a kaže, da tudi to na Slovenskem marsikoga moti. "Vaša naloga je zato jasna: resnica! Ena sama krivica, če je splošno sprejeta, onečasti ves narod! Zato vam pravim, da morate zagovarjati pravičnost in resnico, odlikujeta pa naj vas jasen, prosojen in lep

slog ter lep, sočen jezik. V potrditev teh besed vam citiram slovitiga pisatelja Juliana Greena, ki je dejal: 'Če stavek ni berljiv na glas, ni dober!' Držite se tega preprostega načela!" je dejal dr. Rode, ki se je ob koncu pridige še zaustavil pri jeziku. Citiral je pisatelja Ivana Preglja, ki je dejal, da je "naš jezik mladosten in apriorno pesniški", ter sklenil z mislijo: "Bodimo srečni, da lahko pišemo slovensko!"

Po maši je bil sprejem v veliki dvorani ljubljanske nadškofije, kjer smo najprej prisluhnili pozdravu dr. Franca Rodeta in nato nagovoru dr. Janeza Grila, direktorja Družine in organizatorja srečanja katoliških časnikov. Dr. Gril se je nadškofu zahvalil za bodrilne besede, ki nam jih je izrekel med mašo in

kasneje v dvorani, ko je tudi posebej pozdravil nas, slovenske časnike iz zamejstva, "ker se veliko žrtvujete in delate na okopih, da ne zamre slovenska beseda!" Dr. Rode je časnike tudi dejal: "Hvaležen sem vam za delo, ki ga opravljate, ker ste nenadomestljiv del slovenske stvarnosti, tudi zato, ker se pri nas vse glasneje in vse bolj pogosto pojavljajo težnje po totalitaristični miselnosti na vseh področjih, od državnega zbora do gospodarstva in medijev. Tudi zato vam pravim, da ste nenadomestljiv del naše družbe, ker v prvih vrstah branite demokracijo!" Nadalje je nadškof tudi podčrtal pomen dobrega obveščanja in časnikov, naj ne obupujemo, ampak naj vedno in z upanjem gledamo v prihodnost ter nam tudi naročil, naj razmišljamo, kaj bi se dalo storiti v smislu večjega pluralizma in večje pluralizacije ter demokratizacije medijev na Slovenskem.

"Laž, potvarjanje dejstev in izkrivljanje stvarnosti jemljejo namreč zagon upanju," je še ugotovil in zaključil z lepo mislijo: "Vi ste poklicani, da ta prostor osvobodite, in to s tem, da vanj vnašate več resnice!"

Sledil je seveda debatni del sprejema, v katerem je dr. Janez Gril podrobno poročal o uspehih in naporih slovenskih verskih medijev v minulemu letu, ki sta ga na Slovenskem označevala tako sveto leto 2000 kot slovenska sinoda; urednik Družine Bogomir Štefanič pa je poročal o ustanovitvi Društva slovenskih katoliških časnikov; msgr. Franc Bole je poročal o minulemu plodnem letu in kritično spregovoril o pomanjkljivosti pri poročanju ter o premajhnem sodelovanju na področju medijev v Cerkvi. Predstavniki časnikov slovenske narodne manjšine v Italiji (Novi glas in Mladika) Jurij Paljk in časniki slovenske manjšine na avstrijskem Koroškem Hanzl Tomažič (Nedelja) pa sta se nadškofu Rodetu zahvalila za pomoč, ki jo nudijo slovenska Cerkev in njene založbe ter verski časniki Slovincem v zamejstvu in v svetu. Oba sta bila tudi mnenja, da slovenska manjšina zunaj meja slovenske države ne more preživeti brez moralne in tudi drugačne pomoči matičnega naroda in slovenske Cerkve in sta zato prosila svoje kolege in predvsem pa dr. Rodeta, naj slovenska Cerkev tudi v prihodnje stoji ob strani naši stvarnosti in našim ljudem v zamejstvu.

V debati, ki je sledila predavanju pisatelja Vinka Ošlaka (objavljamo ga posebej), se je dr. Rode na glas vprašal, ali je na Slovenskem Cerkev še kraj veselja ali Cerkev še ustvarja veselje. Povedal je lastno izkušnjo s podeželja Francije, kjer je na lastne oči videl, kako je veselje zamrlo, zapustilo krajevno Cerkev in je to pomenilo smrt zanjo. Dejaj, da tudi danes velja izrek: "Kar ste naredili proti Cerkvi, ste naredili proti veselju!" Zato je odločno zatrđil, da "Cerkev je in mora biti kraj veselja! Na Slovenskem je Cerkev še edina, ki zbere velike množice, da nekaj veselega doživijo, da upajo. Zato je Cerkev na Slovenskem kraj veselja!"

OB PRAZNIKU SV. FRANČIŠKA SALEŠKEGA 2001

PODOBA SLOVENSkih
MEDIJEV (1)

VINKO OŠLAK

"Povem vam, če ti umolknejo, bodo kamni vpili!" (Lk 19, 40)

Vso zgodovino krščanskega oznanjanja bi lahko pojmovali tudi kot neprestan, včasih prav obupen poskus, kako preprečiti vpitje kamnov. Kadar namreč vpijejo kamni, in človeška zgodovina pozna kar nekaj takih primerov, takrat se potresajo zidovi Babela, Jerihe, Dresdena ali Hirošime. Naloženo nam je oznanjati sporočilo in veselje tega sporočila, da ne bi bilo treba vpiti kamnom, o katerih govori tudi prerok Habakuk, ko pravi:

Corje mu, ki utrjava krivični dobiček / za svojo hišo, / da bi svoje gnezdo postavil visoko / in ušel roki stiske. / Svoji hiši pripravljaj sramoto, / ko pokončuješ številne narode, / pogubljaš svojo dušo. / Kajti kamen bo vpil iz zidu / in škarnica v ostrišju mu bo / odgovarjala. (Hab 2, 9-11)

Kaj so vpijoči kamni, kakor tisti pasovi človeške zgodovine, v katerih je človek vstajal zoper svojega Boga in ga je ta moral voditi in odreševati s trdimi robovi kamnov, ko se njegovega srca niso dotaknile lili je na polju, ptice v zraku in pasoja se mirna jagneta na planjavi. Kadar so srca ljudi oka-

menela, je morala za nekaj časa okameneti tudi zgodovina, s katero nas Stvarnik pelje v Obljubljeno deželo in njeno obljubljeno prestolnico.

Vse, čemur v sodobnem jeziku pravimo „množična občila“, je v smislu katoliškega časnika, radia, televizije, elektronskega medmrežja in drugih nosilcev in srednikov informacij samo tehnično okrepjeno in pomnoženo vzkliranje Gospodovih učencev, ki so jih farizeji hoteli utišati in jim je Učenik kot alternativo ponudil kamne. V vsej zadevi je tudi nekaj zgodovinske in tehnične igre. Ne glede na našo prejšnjo opredelitev, da je vpitje kamnov simetrija okamenelosti človeških src, velja povedati, da se po dobi kovin spet vračamo, prav na področju najmodernejše tehnologije, v kameno dobo. Vsa računalniška in druga elektronska tehnika temelji na uporabi najbolj razširjene kamenine na zemlji, namreč silicijevih spojin. In kovinske vodnike postopoma zamenjujejo veliko zmogljivejši vodniki iz steklenih vlaken, ki so v resnici spet samo predelana oblika kamna. Po dobi kovin tako znova vstopamo v kameno dobo: ne staro, ne srednjo, ne mlajšo, temveč v najnovejšo, v pravi neolitik. Če k temu prištejemo še prisposodbi pomen

kamnov kot zbirke starožitnih spomenikov, kot lapidarij, ki pričuje o nekdanjih časih, potem imamo kar tri navidez skoraj izključujoče se metaforične razlage Habakukovih in Jezusovih besed, ki pa se ob vednosti, ki jo premoremo, ob razumevanju, ki ga premoremo, lepo povežejo ne le v število, ki ga Bog ljubi, temveč tudi v pomensko celoto tega nenavadnega trojstva.

Na tem svetu pa ne vpijejo svoje hosane samo Gospodovi učenci, temveč svoj podivjani hura tudi farizeji, Pilatovi vojniki, hotnice in njihovi zvodniki, pristaniški prekupevalci in tisti, ki jim tožijo in jih prenočijo, razbojniki in zeloti, trgovci in čarodeji, prevaranti in izziivači. V Gospodovem času na cestah in zgolj iz moči svojih ust, danes pa v moči novega kamna in njegove nove rabe, silicijeve tehnike, ki pošilja glas, sliko in črko v sleherni človeški kot na planetu.

Dva zbirata množice okoli sebe: eden za Gospoda, drugi za upornika zoper Gospoda; eden za drugi, novi svet, drugi za stari sprevrženi svet laži, krivice in smrti. Med njima ni miru in ni sporazuma. Med njima je kača iz Edena, ki se je po človekovem izgnanstvu vsako dobo podaljšala za nov členek, iz -izma v -izem, iste nečloveške vsebine z isto končnico, čeprav pripeto na različne besedne osnove.

DALJE

NADŠKOF MSGR. DINO DE ANTONI NA SLOVESNOSTI V ZGONIKU

V SLOMŠKOVEM DUHU

JOŽE MARKUŽA

V nedeljo, 21. t.m., nas je obiskal goriški nadškof msgr. Dino De Antoni. Za zgoniško župnijo je bil poseben praznik, ker je nadškof blagoslovil v cerkvi podoba blaženega A.M. Slomška in slovesno odprl novi oratorij v čast istemu svetniku.

Nadškof je vodil somaševanje z domačim župnikom; ta je najprej izrekel dobrodošlico nadpastirju, ki ga je s primerom pesmijo pozdravil tudi domači cerkveni pevski zbor, nato je še pozdravil navzoče nadškofove prijatelje iz predmestja Chioggie in povabil vse k skupni daritvi in zahvali za vse božje dobrote. Med sv. mašo sta predstavnik župnije izročila nadškofu darove, cerkveni pevski zbor pa je sodeloval s petjem. Nadškof je začel homilijo v slovenskem jeziku - vse bogoslužje je bilo v slovenščini - nadaljeval pa v italijanskem. Težko mu je bilo, ker ni mogel vsega govoriti v slovenskem jeziku, a počasi, kot je sam dejal, se bo povsem priučil; tudi njegova izgovarjava je bila kar dobra. Po udaril je pomen materinega jezika in spoštovanje le-tega, zavzetost blaženega Slomška za slovenski materin jezik, izo-

brazbo ljudi in ekumensko delo. Pri vsem je Slomšek izražal tudi svetost, zato nas je pozval, naj ga posnemamo, da bo njegova podoba v cerkvi znamenje in pričevanje našega krščanskega življenja.

Ob koncu maše pa je predstavnik župnije g. Jožko Gruden lepo izrazil misel in želje navzočih župljanov. Najprej se je spomnil potovanja v Chioggio ob posvečenju nadškofa Dina in pričakovanje ob srečanju z novim nadpastirjem. Nadaljeval je tako: "Nismo bili razočarani. V nabito polni stolni cerkvi smo bili priča spoštovanju in hvaležnosti. To malo mesto, njeni uradni predstavniki in skromno ljudstvo, je med slavnostnim posvečenjem s petjem in molitvijo izpričalo zahvalo msgr. Dinu. Nas, nekaj prisotnih Slovencev, pa je ganil pozdrav, ki smo ga bili iz njegovih ust deležni v materinem jeziku. Pravo presenečenje pa nas je čakalo v oratoriju, kjer smo od domačih vernikov izvedeli, kako delaven in priljubljen je bil g. Dino v njihovi sredi. Zlasti je polagal veliko skrb na pastoralno in karitativno dejavnost v tamkajšnji cerkveni skupnosti. Ko primerjam dejavnost naših vernikov in faranov,

sploh razen redkih posameznikov, kako so pripravljeni in razpoložljivi, da pristopijo k raznim dobronamernim pobudam, opazim, kako potrebni smo nasvetov in spodbud.

Želja g. nadškofa je, da se spozna z ljudmi - farani in okoljem, v katerem živimo njegovi verniki. Zgoniška fara sv. nadangela Mihaela je potisnjena na skrajno obrobje goriške nadškofije. Kot zanimivost naj navedem, da je mala zgoniška občina, ki ima okrog dvatisoč ljudi, teritorialno razdeljena med dve škofiji, goriško in tržaško. Tudi ta drobitev ne pripomore k večjemu medsebojnemu verskemu spoznavanju in sodelovanju med občani.

Nato je g. Gruden omenil spremembo življenja ljudi, ki so prešli iz nekdanjih kmečkih dejavnosti v nove gospodarske smeri, kar je spremenilo način življenja in navad. Ob koncu svojega nagovora je še dodal: "...če sem že omenil težave, ki jih imamo pri organiziranju raznih pastoralnih pobud, pa ne morem, da ne bi poudaril in prikazal izredno požrtvovalnost in delavnost našega župnika. Njemu gre velika zasluga, da je popravil in obnovil notranost in zunanost farne cer-

kve, župnišča in zvonika. Naša zahvala naj gre nadškofu A.V. Bommarcu in nadškofu Dinu De Antoniju za občuteno moralno in finančno podporo, ki je bila deležna naša župnija ob tej obnovi. Danes smo počaščeni, da vi, g. nadškof, blagoslovite podoba A.M. Slomška in na novo prenovljene prostore - oratorij, ki ga bomo poimenovali po blaženem Slomšku". Nato je še povedal, da izbrano poimenovanje ni naključno, ker Slomšek je spodbujal k strpnosti in sožitju med narodi ter tako gledal v prihodnost. G. Gruden se je škofu zahvalil za obisk in za vse dobro, kar je storil za župnijo, ter mu izrazil želje za čim popolnejše okrevanje.

Slovesnost se je sklenila s prigrizkom, ki so ga pripravile nekatere skrbne gospodinje, katerim gre vsa zahvala.

V kroniko zgoniške cerkve naj zabeležimo najprej datum 26. novembra 2000, ko smo ob dvestoletnici Slomškovega rojstva poimenovali novi oratorij, in nato 7. januar 2001, ko smo doživeli lep božični koncert, ki nam ga je pripravila glasbeno-instrumentalna-vokalna skupina Nomos iz Trsta. V jubilejnem letu smo dokončali celotno obnovo župnijske cerkve in župnišča. Vsem dobrotnikom iskrena zahvala.

SVETNIK TEDNA

30. JANUAR

SILVESTER ČUK

MARTINA, RIMSKA MUČENKA

Sveta mučenka Martina, katere ime vidimo na koledarju 30. januarja, spada med zavetnike mesta Rima. Njej (in sv. Luku) je posvečena cerkev ob znamenitem trgu Forum Romanum. V pozni rimski dobi so jo zelo častili in občudovali zaradi njene junaške stanovitnosti, vendar o njej vemo zanesljivo samo za ime in za lego njenega groba ob cesti v Ostijo. Vse drugo je tako prepleteno z legendami, da je njeno dejansko življenje zavito v temo. Pod papežem Urbanom VIII. sredi 17. stoletja so bili prepričani, da so odkrili njen grob in papež je v himnah povečeval njeno mučenštvo.

Legenda o sv. Martini pripoveduje, da je bila hči uglednega in bogatega Rimljana, ki je trikrat opravljal visoko službo konzula. Že v mladih letih je Martina izgubila starše. Z vsem srcem se je oklenila krščanstva in po zgledu prvih kristjanov je svojo bogato dediščino razdelila med uboge. Cerkev jo je sprejela med diakone, ki so imele na skrbi karitativno dejavnost v občestvu vernikov. Martina se je razcvetela v nenavadno lepo dekle in imela veliko oboževalcev, med njimi je bil celo sam cesar Aleksander Sever, ki jo je zaprosil, naj postane njegova žena. Ona pa je vse snubce zavračala, ker je hotela živeti samo za svojo vero v službi Bogu in soljudem.

Ko je cesar spoznal, da je Martina kristjanka in da zaradi svoje vere zavrača njegovo laskavo ponudbo, je pobesnel. Ukazal jo je privedi pred njegov sodni stol in jo pozval, naj se javno odpove svoji veri ter daruje bogu Apolonu. Pogumna devica se je v zaupni molitvi obrnila k Bogu in ga prosila za stanovitnost. Med njeno molitvijo se je zrušil Apolonov tempelj in pod ruševinami so našli smrt njegovi svečeniki in njihovi služabniki, ona pa je ostala nedotaknjena. Cesar jo je velel na vse mogoče načine mučiti. Krvniki so jo mučili do onemoglosti, toda z močno dušo je kljub telesni šibkosti prenesla vse muke; končno so jo zunaj mesta obglavili.

V že omenjeni cerkvi sv. Luka in sv. Martine, ki je v sedanji obliki iz leta 1650, je grobnica svetnice v spodnji cerkvi na bronastem oltarju, ki ga je izdelal umetnik Pietro da Cortona. Isti mojster je naslikal tudi vrsto prizorov iz življenja in mučenštva sv. Martine. Slike, ki so nekoč krasile njeno rimsko cerkev, so zdaj deloma v pariškem Louvru, deloma v galeriji Pitti v Firencih.

Pripadnice nežnega spola, ki jim je ime Martina, Martinka, Tina, Tinka, in jih je na slovenskih tleh kar precej, povečini praznujejo svoj god 11. novembra, ko se spominjamo sv. Martina, škofa v francoskem mestu Toursu, ki je tudi pri nas zelo priljubljen svetnik. Če pa hočejo imeti "svojo", se pravi žensko zavetnico, si naj izberejo to pogumno rimsko dekle.

FURLANŠČINA URADNO LITURGIČNI JEZIK

SEDAJ SO NA VRSTI POLITIKI!

Dne 18. novembra 1997 je Italijanska škofovska konferenca dovolila objavo Svetega pisma, prevedenega v furlanski jezik (*La Bibie par furlan*). To je bil prvi korak, ki je omogočil, da je furlanščina postala uradno jezik Cerkve. Po pomembnem dogodku, ki so ga z navdušenjem pozdravili vsi furlanski verniki, je bila pot furlanščine v Cerkvi dejansko vpeljana in so lahko začeli razmišljati tudi o naslednjih oz. nadaljnjih korakih.

Na poziv nekdanjega videmskega nadškofa msgr. Alfreda Battistija se je tako teološko-pastoralno-jezikovna komisija spravila na delo in pripravila prevod v furlanščino bogoslužnih beril in obrazcev za sv. mašo. S tem pa ni bilo še dela konec, saj omenjeni teksti postanejo uradno prevedeni in se jih lahko poslužujejo pri mašnem darovanju po dolgi poti številnih potrebnih dovoljenj, ki jih morajo posredovati zainteresirani škofje, Škofovska konferenca, v našem primeru italijanska; nadalje gre iskati dovoljenje Apostolskega sedeža, točneje Kongregacije za cerkevno bogoslužje.

Furlanski jezik je sicer spadal že od leta 1979 med liturgične jezike, za uradno dovoljenje pa je potreboval uradno priznanje na državni ravni, to

pomeni državni zakon. Leta 1996 je sicer dežela Furlanija-Julijska krajina odobrila specifičen zakon, ki štiti Furlane, pravo državno priznanje pa je prišlo 15. decembra 1999 z zakonom 482/99, ki štiti 12 jezikovnih manjšin v Italiji, med katerimi je tudi furlanska.

Dne 23. januarja 2001 je tako na videmski škofov vikariat za kulturo končno prišel pričakovani odlok št.127/01/L. Omenjeni odlok so z velikim navdušenjem pozdravili v treh škofijah naše dežele, kjer živi furlanski človek, in sicer v Vidmu, Gorici in Pordenonu. Pri tem gre podčrtati tudi poziv, ki ga je goriški nadškof msgr. Dino De Antoni objavil na prvi strani glasila nadškofije *La voce isontina*, v katerem piše, da je Cerkve s tem dejanjem udeležila svoja prizadevanja; sedaj so na potezi politiki, državni in krajevni: nujno je, da se zakon 482/99 izvaja v najširšem možnem obsegu; nujno je, da se politični svet zavzame za odobritev zaščitnega zakona, na katerega čaka slovenska manjšina že preveč časa.

Upati je, da ga bo politični svet, krajevni in državni, poslušal, kar dejansko pomeni goriška občina za izvajanje zakona 482 in italijanski senat za odobritev zaščitnega zakona. EJ

TUDI SLOVENSKA KNJIGA O NJEGOVEM ŽIVLJENJU

OBELEŽJE V SPOMIN NA P. MARKA IZ AVIANA

P. Marko iz Aviana, kapucin, ki je živel v 17. stoletju in je bil na svoj način povezan tudi z Goriško, postaja v naših krajih vse bolj znan in upoštevan; medtem se nadaljuje postopek za njegovo beatifikacijo.

Dne 21. januarja so v Gradišču posvetili njegovemu spominu dvorišče zgodovinske palače Torriani, kjer ima danes sedež občinska uprava in kjer je v 17. stoletju bival grof Frank Urh Della Torre. Slednji je bil kapetan tedanje utrdbe in cesarski ambasador v Benetkah; kot veliko drugih evropskih diplomatov, je tedaj tudi on spoznal p. Marka, osebnega svetovalca dunajske hiše. In postala sta velika prijatelja, saj sta si več let tudi dopisovala. Prav zaradi tega prijateljstva je p. Marko rad prihajal na Goriško. Plošča, ki so jo odkrili zastopniki občinske uprave, spominja, da je bil ta čudodelnik, ki je pridigal in ozdravljaval tisočglave množice po evropskih trgih, gost palače Torriani v letu 1684. O vezeh častitljivega božjega služabnika z našimi kraji je na slovesnosti spregovoril sam postulator v postopku za beatifikacijo, zgodovinar p. Vincenzo Criscuolo. Prisotne je pozdravil tudi župan Gianni Fabris. Pred svečanostjo je bila maša, za njo pa je bila v gledališču Coassini otvoritev didaktične razstave (odprta bo do 11. februarja) z gradivom, ki ga je prispeval Odbor p. Marko iz Aviana, ki deluje v Pordenonu. Na njej je kar nekaj novosti: omenimo kapucinovo pismo iz leta 1682, ki ga je pred kratkim našel v občinski knjižnici v Vidmu prof. Silvano Cavazza, docent na tržaškem vseučilišču in

velik poznavalec p. Marka. Prof. Cavazza bo tudi predaval na srečanju v palači Torriani v petek, 2. t.m., ob 20.30. Drugo veliko odkritje je "corpus" 250 pisem, ki sta si jih pisala grof Della Torre in p. Marko. Našli so jih, ko so pred kratkim urejali arhiv družine Della Torre po selitvi iz devinskega gradu v tržaški državni arhiv. To dopisovanje je marsikdo iskal že vsaj sto let. Zadnje pomembno odkritje pa je to: končno so strokovnjaki razumeli, da prikazuje kip "skrivnostnega" kapucina (delo Giovannija B. Novellija) na desni strani oltarja cerkve Sv. Duha v Gradišču prav p. Marka iz Aviana, ki so ga očitno prebivalci Gradišča postavili na oltar že leta 1901, pred natančno sto leti.

Povejmo še to, da so člani omenjenega Odbora poskrbeli za knjižico, ki govori o življenju p. Marka, tudi v slovenščini. Ta je že prevedena, izšla pa naj bi avgusta, ko bo v Avianu veliko slavlje ob obletnici smrti tega velikega furlanskega moža.

DD

PAPEŽ PRESENETIL JAVNOST

ŠE SEDEM NOVIH KARDINALOV

Prejšnjo nedeljo je sveti oče spet presenetil javnost, saj je med molitvijo angelskega češčenja "mestu in svetu" naznanil, da je imenoval pet novih kardinalov, izdal pa je tudi dva kardinala, ki sta bila imenovana že pred časom "in pectore".

Gotovo je za največje presenečenje poskrbel sam papež Janez Pavel II., ko je med novimi imenovanimi kardinali prišel do imena Karla Lehmana (na sliki desno), nadškofa iz nemškega mesta Mainz, ki je bil do sedaj predsednik Nemške škofovske konference in velja za enega najbolj odprtih mož današnje nemške in vesoljne Cerkve, za človeka dialoga in iskanja novih poti v današnji Cerkvi, takih poti, na katerih se bosta krščanska miselnost in današnji pretirani liberalizem vsaj pogovarjala, če se že razumeti ne moreta. Mimogrede povejmo še to, da je med novimi kardinali še en Ne-

ske Amerike, eden pa Afričan, kar bo seveda spet dvignilo veliko ugibanj in takih ali drugačnih analiz ter seveda tudi natolcevanj, ki smo jih sicer ob vsaki važni papeževi potezi že vajeni. Prav gotovo je pomembno in tudi nevsakdanje dejstvo, da sta tako Ukrajina kot Latvija dobili nove kardinala, kot tudi dejstvo, da tudi tokrat papež ni imenoval nobenega novega kardinala slovenskega rodu.

Ljubomir Husar iz Ukrajine (na sliki levo), Johannes Joachim Degenhardt iz Nemčije, Julio Terrazas Sandoval iz Bolivije, Wilfrid Fox Napier iz Južne Afrike, Karl Lehmann iz Nemčije, Marijan Jaworski iz Ukrajine ter Janis Pujats iz Litve so nova imena v novem kardinalskem zboru.

Pet novih kardinalov je evropskega rodu, eden je iz Latin-

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE / ABONMAJSKA SEZONA 2000/01

NA GORIŠKEM GRADU

MATIČEK V TRŽAŠKI SUKNJI

IVA KORŠIČ

Za tretjo abonmajsko uprizoritev, Linhartovo veseloigro Ta veseli dan ali Matiček se ženi, je Slovensko stalno gledališče povabilo medse režiserja Vita Tauferja, nedvomno najbolj genialno inovativnega gledališkega umetnika, ki se je kot žareča zvezda v približno dvajsetletnem ustvarjanju bleščeče zapisal na gledališki obok. Za svoje enkratne stvaritve je prejel veliko pomembnih nagrad, med njimi naj omenimo le zadnje tri: Veliko nagrado Borštnikovega srečanja 1999 za Beckettov Konec igre v izvedbi PDG Nova Gorica; nagrado Prešernovega sklada leta 2000 za isto predstavo, pa še za Piko (SMG Ljubljana), za Matička (SNG Drama) in za Skopuha (PG Kranj); na celjskih Dnevih komedije je prejel nagrado "Zlahtni režiser" za predstavi Matiček se ženi (SNG Drama) in Sen kresne noči (SMG Ljubljana). Malo retrospektivo njegovih zadnjih značilnih del je pripravilo v lanskem juniju Primorsko dramsko gledališče. V lanskim abonmajski sezoni so tržaški gledalci lahko občudovali (tudi trdo kritizirali) njegovo inačico Shakespearovega dela Sen kresne noči. Mimo zamajskih kritik ji moramo priznati posebno čarobno moč, ki se je spajala s skrivnostmi pravljicne kresne noči. Goriškim abonentom je lani uspelo si ogledati njegov vznemirljivi dramski mozaik Silence, silence, silence, svojsko uprizoritev brez besed, v kateri so se oglašali le rezki zvoki, kriki, šelestenje, vzdih iz pradaevine in današnjega sveta.

Tokratno je njegovo drugo sočkanje z zamejskim gledališčem. L. 1998 je namreč suvereno vodil Bogdano Bratuž v McNallyjevem delu Master class po sledih znamenite Marie Callas.

Z Linhartovim Matičkom se je Taufer "spoprijel" že tretjič. Prvič ga je oblikoval v celjskem gledališču leta 1994, drugič v SNG Drami Ljubljana, ko je zvitega Matička postavil v meščanski krog in zmanjšal socialne konflikte, ki se bijejo v izvirniku.

V petek, 26. jan., pa je v tržaškem Kulturnem domu pred premiersko publiko oživel povsem drugačen Ma-

tiček: nadel si je namreč tržaško oz. kraško suknjo. Komedijo velikega prosvetljenca in prvega slovenskega dramatika Antona Tomaža Linhartja je upokojeni igralec Alojz Milič s kolegi prestavil v primorsko narečje, pravzaprav mešanico kraških narečij z naslovom Ta veseli dan ali Matiček se bo uoženu. Dogajanje je preneseno v našo zamejsko realnost, na Tržaško, kjer se stikata slovenski in italijanski živelj. To je Tauferju dramaturško in režijsko nudilo priložnost "se spopasti" z našo resničnostjo in izpostaviti socialni in narodnostni trenutek. Poudaril pa je tudi psihološko problematiko večnega trenja med moškim in ženskim spolom. Tako je nastala predstava z živahno razgibanostjo, v kateri slovenski jezik podaja roko narečju, ta pa se brati s tržaškim italijanskim narečjem, vmes se oglašata italijanska (skoraj preveč vsiljivo!) in celo milanska govorica. Z jezikovno večplastnostjo se je izrisala realistična slika Trsta in njegovega okoliša. Prikazali so se slovenski "nizek in srednji sloj", ki je pristen in narodno zaveden, bogata meščanska družba, ki je skoraj "pozabila" slovensko besedo, uradniški malomeščanski krog, ki posluje le v italijanskem jeziku, in še mali proletarec s svojo barvito tržaščino. Tipizacija osrednjih oseb je pri tem res imenitna.

Barona igra znani dramski umetnik Boris Cavazza, ki je v SSG že oblikoval posrečene like. Sam je "na pol" Milančan, zato so mu bežni izrazi te govorice gladko stekli kot tudi italijanska, ko se je preobrazil v galantnega, ognjevitiga aristokrata nagle jeze, polnega ljubosuma in sumničenja. Seveda baron te svoje ne ravno inteligentne izbruhe drago plača s tem, da se večkrat pošteno osmeši pred preprostejšimi ljudmi. Na limanice ga spravi neugnani ženski svet, ki ga predstavljata elegantno fina baronica (Lučka Počkaj) in služkinja Nežka, najprej nekoliko preveč jezljivo zadirčna, kasneje bolj umirjena Vesna Pernarčič. Nežka je preprosta, zvičajne spretnosti pa se je naučila od svoje gospodarice, ki nima posebne izobrazbe, toda znala se je uveljaviti v družbi s svojo eleganco, ki sicer prikriva marsikaj. Delavnega, pametnega Matička, ki ne kloni in je iskreno zvest svoji Nežki pa tudi narodu (na sodišču odgovarja, le če ga povprašajo v slovenščini!), je odigral čisto naravno Danijel Malalan. Lik mu je bil kot na kožo ukrojen.

Na odrske deske se je, tak, kot smo ga bili vajeni gledati včasih, vrnil Anton Petje v vlogi Žužka. Zapiti Gašper v igri Stojana Colje je pristen Tržčan, v narečnem izražanju in obnašanju. Gregor Geč kot pisar Budalo kratke

pameti in grozno "obremenjen s prehladom in kihanjem" in Vojko Belšak sta ustvarila dve izredno zabavni in smeh zbujujoči karikaturi. Sijajen je bil še posebno Belšak kot Zmešnjava; s svojo hitro govorico in neštetiimi tiki je še bolj zategnil štrne neljubi pravdi. Poleg omenjenih poklicnih izvajalcev, ki so dognano oblikovali karakterne nadrobnosti likov, se je kot prijeten pomladni piš pojavilo na odru tudi ljubiteljsko zaledje. Andrej Rismondo in Dana Furlani sta prvič doživela čar odrskih desk z vlogama študenta Tončka oz. Jerice. Andrej se je podil po prizorišču, kot bi bil na njem povsem domač. Tončku je vdahnil primerno mero drznosti, porednosti in zagnane mladostne zaljubljenosti.

V iskri postavitvi, ki je izzzvenela povsem svojsko, ker jo je Taufer ožaril s svojo izvirno, neizčrpno domišljjsko silo, so kot fantje, dekleta in glasbeniki nastopili še Tjaša Ruzzier, Valentina Sancin, Lara Komar (slovenska lepota na reviji Miss Italija), Mairim Keber, Tilen Kralj, Igor Kalc, Jordan Kalc, Ilija Kalc, Fabio del Coco, Luca Carli, Dean Carli, slednji člani skupine Authentics. Le-ti so našli mesto ob koncu igre, ko je zavelo pravo glasbeno vzdušje in se je prizor prelevil v nekakšen veder muzikal. Sicer je izvirna glasba Igorja Leonardija imela precejšnjo vlogo v celotni uprizoritvi. Scena Marjana Kravosa je verno ponazarjala plemiško hišo in se prijetno usklajevala s Tauferjevo interpretacijsko vizijo besedila. Kot vedno je kostumografka Marija Vidau z brezhibno natančnostjo in okusom vsakega liku dodelila tak kostum, ki je točno označeval njegov družbeni položaj, pri mladih izvajalcih pa poudarjal lahкотno svežino. Sestavni del Tauferjevih stvaritev so svetlobni učinki; tokrat je zanje poskrbel evropsko znani oblikovalec luči Pascal Merat.

S Tauferjem je v tržaškem gledališču zagledala beli dan velika in posrečena predstava, ki je zabavala gledalce (med njimi je bil sam slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel), ostaja pa neznanka, če bo našla pot tudi na slovenske odre, ker je pač močno vezana na tržaško stvarnost.

ALPSKI ROKOKO

Rokoko je stilna oznaka evropske umetnosti od 30. do 80. let 18. stoletja in ga lahko pojmuje kot nadaljevanje baročne umetnosti. Posebno važnost je imel v tem obdobju alpski lok, saj je, ne samo fizično, predstavljal spojno področje med Mediteranom in srednjo Evropo ali, boje rečeno, med Benetkami in Dunajem, ki sta bila najpomembnejša kulturna in umetniška pola. Alpski lok je predstavljal pravi *Kunstland* - umetniško deželo in na goriški razstavi *Alpski genius*. Slikarske umetnine evropske

ga rokokoja so predstavljena pomembnejša dela umetnikov, ki so oblikovali podoben tega področja od Avstrije (J.M. Rottmayr, G.A. Pellegrini, C.I. Carlone, F.A.I. Kern, M. Unterperger, F.A. Maulbertsch) preko Južne Tirolske (P. Troger, J. Haller, J.E. Holzer, K. Henrici) in Tridentinske (G.B. Pittoni, N. Grassi, F. Unterperger, M. Unterperger, F. Guardi, A. Vincenzi), vse do Belluna (S. Ricci, F. Bencovich, A. Trevisani, A. Balestra, G. Diziani, G.B. Pittoni), Furlanije s Karnijo (G. Piazzetta, N. Grassi, G.A. Guardi, F. Capella, G. Amgeli, A. Marinetti), Goriške (A. Paroli, F. Bencovich, A. Marinetti, J.M. Lichtenreiter, F. Pavona, F. Fontebasso) in Slovenije (J.V. Metzinger, F. Bergant, A. Cebej, A. Lerchinger, J.A. Strauss, Kremsler-Schmidt, A. Paroli, J.M. Lichtenreiter).

Na ogled je postavljenih nad petdeset del, ki so z izjemo enega samega eksponata vezana na religiozno tematiko. Na slikah, ki so bile povečini namenjene javnemu češčenju in torej dostopne širokim ljudskim množicam, se prej kot lahкотnost in igrivost ter prosojnost barv, ki so tako značilne za rokoko, kakršnega poznamo iz učbenikov, javlja tista bolj patetična in dramatična usmeritev istega umetniškega obdobja, ki je koreninila že v baročni kulturi 17. stoletja in je bila dominantna prav v alpskem loču. Nekatera razstavljena dela sodijo v sam vrh evropske produkcije; o pomembnosti razstave, poleg izredne kvalitete eksponatov, pa pričuje tudi dejstvo, da je tu prvič predstavljenih kar osem novoodkritih del.

Razstavo bo po urniku ogleda gradu možno obiskati vse do 31. marca (vstopnica 6.000; katalog 39.000 lir), na voljo pa so slovenski prevodi panojev.

SQ

DOMAČI ZAKLADI POLPRETEKLE ZGODOVINE

O POSPRAVLJANJU (3)

RAFKO DOLHAR

V rokah imam še drugo "relikvijo" iz svoje družinske knjižnice. To je letnik I. za leto 1933 revije SODOBNOST s podnaslovom: *Neodvisna slovenska revija*, ki je tisto leto začela izhajati v Ljubljani. Gre za dvanajst zvezkov (točneje enajst, ker sta številki 4 in 5 zapopadeni v skupnem debelejšem zvezku) v skupnem obsegu 584 strani. Seveda ne mislim oceniti letnika revije, ker za to nisem poklican, in mislim, da v našem tedniku ni mesta za to. Pa vendar se mi zdi primerno o tej reviji napisati nekaj stavkov. Morda bodo koga spodbudili k podrobnejši raziskavi.

Vsekakor se mi zdi, da gre za pomemben pojav na tedanjem slovenskem revialnem področju. Do nastanka revije *Sodobnost* je namreč v slovenski deželi bila vodilna literarna revija *Ljubljanski zvon*. In, kot bomo videli, predstavlja nova revija začetek neke ločitve duhov. Uredništvo *Sodobnosti* podpisujejo Ferdo Kozak (Leposlovje), Stanko Leban (kritika, polemika, pregledni del), Josip Vid-

mar (esej). Odgovorni urednik: Josip Vidmar.

Gre torej za kulturnike, ki so do nastanka nove revije sodelovali v Ljubljanskem zvonu. Fran Albreht, ki je pristopil k novi reviji, je bil prej celo urednik *Zvona*.

Na prvi strani prve številke nove revije najdemo torej članek: *Ali je bila nova revija potrebna?* izpod peresa Stanka Lebara. V tem članku je navedena med drugim tale utemeljitev za nastanek nove revije.

"Svobodno usmerjeni slovenski književniki so doslej pisali v *Ljubljanski zvon*, najstarejšo slovensko književno revijo. Pod pritiskom razmer, ki zahtevajo vedno večjo načelnost, doslednost in močatost od vsakogar, ki hoče kakorkoli sodelovati pri gradnji slovenske kulture, je založnica *Ljubljanskega zvona* izjavila, da je bil *Zvon* vedno literarna in kulturna revija, ki nima nič skupnega z dnevnim politiko, marveč bodi reprezentativno torišče vseh svobodoumno usmerjenih Slovencev. Zato T.Z. (Tiskovna zadruga) ne dopušča, da bi bil *Zvon* ideološko opredeljena revija z enot-

nim političnim stališčem, ki bi nasprotovale političnemu stališču, iz katerega se rekrutirajo vsi zadrugi T.Z. in večina njenih čitateljev. Menim, da so s to izjavo dovolj točno in jasno začrtane meje, v katerih se ideološko in politično sme gibati bodoči sotrudnik *Ljubljanskega zvona*.

Za nas, ki se zavedamo, da se danes bje borba ne le za zgolj literarno, marveč predvsem za politični in socialni slovenski kolektiv, so te meje preozke, za samostojnega, svobodno razmišljujočega in borbenega človeka pretesne, nevzdržne in ponižujoče. (...)

Ker so z izjavo načelstva T.Z. stavljene Zvonovim sotrudnikom meje v izrekanju prostih sodb in kritik v katerokoli smer in so vse ostale revije idejno strogo in strankarsko opredeljene, se nam zdi potrebno in za naše življenje ne brezplodno, da s to revijo ustvarjamo torišče vsem svobodnim ljudem, ki hočejo po svojih najboljših močeh delati za uresničenje in za zdrav ter ploden razvoj svobodnega in notranje močnega slovenskega kolektiva."

Idejno usmeritev nove revije poda, že v prvi številki, Josip Vidmar, s člankom: *Duhovna služba narodu*, v katerem razlaga svoje pojmovanje svobodoumnosti, na katero se sklicujejo izdajatelji *Zvona*, ter jim to svo-

bodoumnost oporeka. Razhajanje med sotrudniki *Ljubljanskega zvona* je bilo že razvidno iz zbornika *Kriza Ljubljanskega zvona*, ki ga je uredil Fran Albreht in je izšel l. 1932.

V novi reviji se s prozo pojavijo med drugim Louis Adamič, Miško Kranjec, Ferdo Kozak, Ivan Pregelj, France Bevk, Danilo Lokar. Pesmi prispevajo v glavnem Bogomil Fatur, Mile Klopčič, Vida Taufer.

Gotovo so najzanimivejši članki in eseji, ki jih prispevajo: Ilija Ehrenburg, Boris Furlan, Fran Albreht, Lojze Ude, Albin Prepeluh in drugi. Naj navedem le nekaj zanimivih naslovov: *Osnovna naša nacionalna ideja*, *Vladajoča inteligenca*, *Zviganje državne zavednosti*, *Kultura in politika*, *Leta odločitve*, *Zlo naroda*, *Na periferiji duha*, *Kam in kod*; *Ali se v ZSSR gradi socializem?*.

Gotovo je v teh člankih mnogo zanimivih tem, ki so brez dvoma še danes aktualne. Nekatero temo so pač večne in se v različnih desetletjih in različnih družbenopolitičnih okoliščinah le malo spremenijo.

V stvarnem kazalu najdemo še rubrike: *Kritika*, *Politični razgledi*, *Glasba*, *Pregledni del in Polemika*.

Morda bi bilo le škoda, da bi tudi ta revija ostala neopažena na kaki zaprašenih knjižni polici.

KONEC

KONCERTNA SEZONA KULTURNEGA CENTRA LOJZE BRATUŽ V GORICI

O ODDAJAH IN PROBLEMIH RADIA TRST A

ISKRIVI TRIO PIHAL

DANIJELO DEVETAK

Veder, živahen in iskri je bil nastop treh mladih slovenskih pihalcev, ki so nastopili 25. januarja v komorni dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v sklopu letošnje koncertne sezone.

Trio con brio - ime je iznajdljivo in res odraža duha članov - sestavljajo oboistka Manca Globokar, klarinetist Gašper Troha in fagotist Boštjan Žekar, trije mladi in glasbi predani umetniki, ki so se združili v ta sestav v začetku leta 2000. Že pri svoji prvi udeležbi na republiškem tekmovanju mladih glasbenikov so z zlato plaketo opozorili nase in nato nadaljevali z uspešnim delovanjem. Pomembna etapa njihove dosedanje poti je bil izpopolnjevalni tečaj v nemškem mestu Weikersheimu, kjer so lani jeseni še dodelali svoje znanje pri priznanih mojstrih.

Na goriškem večeru so predstavili zanimiv spored, ki je šel od zgodnje klasične do sodobnih - tudi slovenskih - avtorjev; lepo je tudi, da so vnesli v program skladbo zamejca Pavleta Merkuja. Začeli so z zabavnimi stavki Mozartovega (1756-91) Divertimenta št. 4 KV 229, nadaljevali z dobro interpretacijo kratkih, a značajnih in virtuoznih stavkov Ramovševga (1921-99) Pihalnega tria; prvi del večera so sklenili s petimi neoklasicističnimi skladba-

FOTO BUMBAGA

mi francoskega skladatelja Jacquesa Iberta (1890-1962). V drugem delu so glasbeniki Trio con brio zelo dostojno izvedli zahtevno Invenzione per trio d'ance Pavleta Merkuja (1927), zasnovano na motivih istrske ljudske glasbe. Svoj goriški nastop pa so sklenili s Suito za pihalni trio poljskega sodobnega eklektičnega pianista in skladatelja judovskega rodu Alexandra Tansmana (1897-1986); zadnji stavek, Finale, je res bleščeče pokazal veliko mero ubranosti izvajalcev, ki znajo "dihati" skupaj tudi v stavkih, ki zahtevajo moj-

strsko zbranost tudi od strokovnjakov.

Maloštevilno občinstvo v Kulturnem centru si lahko razlagamo samo z dejstvom, da Trio con brio kot sestav zaradi povprečne mladosti svojih članov še ni znan med našim občinstvom. S svojim kakovostnim in resnim delom pa Globokarjeva, Troha in Žekar že sedaj kažejo velike poudarjalne sposobnosti, ki se bodo s časom lahko samo še razvile in jim bodo zaradi njihove nadarjenosti gotovo odprle obetavne perspektive.

SEDMO RADIJSKO TEKMOVANJE POSNETKOV PRIMORSKA POJE

Posebna strokovna komisija, ki so jo sestavljali Ivo Jelerčič, Janko Ban, Zorko Harej, Franka Žgavec, Tamara Stanese, Jasna Novak, Branka Kljun in Ksenija Kos, je ocenila zborove, ki so se prijavili za radijsko tekmovanje na lanskem reviji Primorska poje. Po kategorijah je sestavila naslednje prednostne lestvice: v kategoriji B (umetne skladbe) je tekmovalo 27 zborov. Med me-

šanami je zasedel prvo mesto MePZ Hrast iz Doberdoba (91,6 točk), drugo MePZ Obala iz Koprja (91,4), tretje pa Komorni zbor Nova Gorica (90,4). V moški zasedbi se je najvišje uvrstil Komorni zbor Izola (92,9), nato Kvintet Ventus iz Vipave (86,3) in MoPZ Razpotje (82,5). Ženskim zborom ni bila podeljena prva nagrada, na drugo mesto se je uvrstil deklinski zbor Radost iz Godoviča (83,6), tretje mesto pa je zasedla Komorna skupina Inke iz Poljubinja (82,8).

V kategoriji C (ljudske pesmi) je sodelovalo enajst zborov. Največ točk

si je prisvojil MePZ Obala iz Koprja (91,6), nato MePZ Hrast iz Doberdoba (90,8) in MePZ Postojna (85,6). Med zamejskimi zbori sta se lepo uvrstili Moška skupina Akord iz Podgore (80,6), pevška skupina Musicum iz Gorice (80) in deklinski pevski zbor Danica z Vrha Sv. Mihaela (75,3).

PAVEL FERLUGA: ANATOMIJA DESTABILIZACIJE SLOVENIJE

Naslov knjige Pavla Ferluge je gotovo nenavaden in tudi neobičajen. Avtor na skoraj 160 straneh rednega knjižnega formata zelo kritično obravnava predvsem politično stvarnost v Sloveniji, ki jo proučuje zlasti kot pripadnik slovenske narodne manjšine v Italiji. Objavljeni so njegovi članki in zapisi ob dogodkih in dejanjih, o katerih avtor meni, da niso v skladu z dostojanstvom in s častjo slovenskega človeka in državljana mlade slovenske države. Kot eden vidnejših predstavnikov Gibanja 23. december Ferluga naravnost strastno zagovarja njegova stališča in njegove poglede na slovensko stvarnost in se odločno zavzema proti vstopu Slovenije v EZ.

Uvodne besede so izpod peresa pesnika Aleksija Pregarca, čemur sledi zapis dr. Boruta Koruna, predsednika Gibanja 23. december, z naslovom *Knjiga na pot*. Knjiga je izšla v samozaložbi, tiskala pa jo je tiskarna Luin.

PREŠEREN IN SLOMEŠEK NA RADIU

V soboto, 3. februarja, ob 18. uri bo na valovih slovenskega Radia Trst A na sporedu peta in zaključna osvetlitev Franceta Prešerna in Antona Martina Slomška ob 200-letnici njegovega rojstva. Niz samostojnih prikazov dveh utemeljiteljev slovenske misli in zavesti s podnaslovom *Dvoje poti - isto poslanstvo* je za radio napisal Janez Povše. Celoten sklop oddaj je režijsko realiziral Sergej Verč, v osrednjih vlogah pa nastopajo Aleš Valič, Gregor Geč, Minu Kjuder in Vladimir Jurc. Zaključna osvetlitev se še posebej ukvarja s temeljnimi izhodišči obeh osebnosti, silovitostjo njune poklicnosti ter s celovitostjo in skrajno predanostjo, ki je krasila naša slavna prednika.

NA REŠETU

Na rešet? Kaj bo na rešet? Spore di Radia Trst A! Zakaj? Naj na kratko pojasnim: pred kratkim sva se z neko gospo pogovarjali o oddaji *Odpri knjiga*, v kateri je prav zdaj na sporedu roman Brine Svit *Smrt slovenske primadone*, pa je gospa vzklila: "Koliko biserov je šlo že preko te oddaje v eter! Ne vem, če se tega dovolj zavedamo in cenimo". Res, ne samo *Odpri knjiga*, ampak tudi druge oddaje nudijo poslušalcem veliko informacij, zabave in kulturnega užitka. In vendar se včasih zdi, kot da vse te oddaje padejo v prazno, saj nanje skoraj ni odmeva. Morda pride kdaj v javnost kaka kritika (navadno upravičena!), a drugih odmevov na delo radijskih programistov, častnikov in zunanjih sodelavcev ni. To dejstvo je sprožilo rojstvo rubrike *Na rešet*, kratkih zapisov o oddajah in problemih naše radijske postaje, ki naj bi vsaj malo predrli gluho lozo, ki obdaja stavbo v ul. Fabio Severo 7, in med poslušalci vzbudili večje zanimanje za delo, ki se skriva za temi zidovi. Izbor oddaj in tem, ki jih bom obravnavala, bo seveda zelo subjektiven. Upam pa, da bo sprožil druge odmeve in širšo razpravo o neprecenljivi važnosti tega medija za Slovence tostran in onstran meje.

Danes bodo na rešet tri zelo kvalitetne oddaje. Slučajno so vse tri na sporedu v ponedeljek.

Že nekaj ponedeljkov lahko poslušamo ob 8.10 zjutraj ciklus Andreja Beličiča *Iz davnine šepeta Nil*. Avtor nam predstavlja na izredno zanimiv način življenje, miselnost, modrost, religioznost, znanost tega antičnega ljudstva. Odlikuje ga natančno poznavanje starih Egipčanov, pa tudi drugih narodov antičnega sveta. Nadalje pritegneta poslušalca njegov izbrani jezik in umetniško dognani slog. Besedilo podaja avtor z odmaknjenim, rahlo elegičnim tonom, ki se lepo ujema s sprehajanjem po oddaljeni antiki. Oddaja je vsekakor vredna poslušanja.

Oddaja *Heureka*, ki jo pripravlja Marija Breclj, je posvečena znanosti. Tež oddaji dajejo posebno težo ugledni gostje, ki obravnavajo različna področja znanosti. Voditeljica oddaje spretno vodi intervjuvance v vprašnji, tako da dobimo ob koncu oddaje tudi

tisti, ki se na znanstveno raziskovanje bolj malo razumemo, vpogled v razna področja, ki so nam bila popolnoma neznana. Prejšnji teden je bil npr. gost v oddaji prof. Miklavčič, ki je odkrival nevarnosti magnetnega valovanja. Med drugim se je lotil zelo aktualne teme: vpliva telefončkov na zdravje uporabnikov. V prejšnjih oddajah smo spoznali znanstveno delo Berta Pribaca, ki smo ga do zdaj poznali le kot pesnika, ali pa kar malo strašljive posledice pojavov na Soncu, o katerih je govoril astrofizik Vladimir Čadež. Oddaja *Heureka* je na sporedu vsak ponedeljek ob 18. uri, ponovitev pa je ob torkih ob 8.10. (Majhna pripomba: čeprav so vsi gostje zelo zanimivi, pa bi vendar ne bilo napačno, če bi v napovedniku sporedov v Primorskem dnevniku in po radiu najavili poleg naslova oddaje tudi ime vsakokratnega gosta.)

Tretja oddaja je *Jezikovni kotiček*. Pred leti je to oddajo vodila priljubljena prof. Nada Pertot. V jesenskih mesecih jo je pripravljala Mojca Švab Guštin in nas v njej seznanjala s slovenskimi izrazi za predmete in dejavnosti, ki jih iz nemarnosti ali neznanja poimenujemo kar z italijanskimi izrazi. Toda besed in izrazov je bilo toliko, da si jih je bilo težko sproti zapomniti ali zabeležiti. Že takrat sem pomislila, da bi vodstvo RAI-a lahko pripravilo fotokopiran slovarček besed in ga dalo - tudi za plačilo - na razpolago poslušalcem, ki bi ga želeli. Januarja je to oddajo prevzela prof. Diomira Bajc. Na poljuden in vsem razumljiv način opozarja predvsem na napake, ki jih delamo pod vplivom italijanske: na kalke, na besedni vrstni red, na rabo besed v napačnem pomenu... To oddajo bi morali poslušati prav vsi, tudi tisti, ki so prepričani, da je njihova slovenščina brezhibna, saj smo - kot je povedala tudi avtorica oddaje - vsak dan pod takim pritiskom italijanske, da se kar mimogrede damo zapeljati. Tudi to gradivo, ki ga posreduje prof. Bajčeva, bi marsikdo rad še kdaj prelistal, če bi bilo tudi natisnjeno. Oddaja je na sporedu ob ponedeljkih ob 18.45, ponovitev pa je ob sobotah ob 9. uri.

Tokrat ni na rešet ostalo plev. Bo vedno tako?

KONČAL SE JE XII. FILMSKI FESTIVAL ALPE ADRIA

ZMAGAL "ENGLAND!"

Film *England!* nemškega režiserja Achima von Borriesa je zmagovalac Nagrade Trst (Premio Trieste) kot najboljši celovečerni film na letošnjem XII. filmskem festivalu Alpe Adria. Tako je sklenila žirija, ki so jo sestavljali predsednica, madžarska režiserka Ildiko Enyedi, ter člana, srbski režiser Željimir Žilnik in italijanski režiser Corso Salani. Zmagovalce so razglasili na slovesnem zaključnem nagajevanju 27. januarja v gledališču Miela v Trstu.

Film *England!*, ki je bil proizveden v Nemčiji v lanskem letu in so ga vrteli v sklopu tekmovalnega niza *Druga Evropa*, pripoveduje zgodbo bivšega sovjetskega vojaka, Valerija Sikorskega, ki mu zdravniki odkrijejo neozdravljivo bolezen zaradi okužbe pri nesreči v Černobilu. Ko Valerij izve, da mu ni usojeno dolgo živeti, se odloči za potovanje v Anglijo, ki si ga je od vedno želel. Pot ga pelje mimo Berlina, saj hoče s seboj peljati prijatelja. Vendar ga tam ne najde; tako se začne Valerijevo iskanje prijatelja. Film temelji na resnični zgodbi in je po besedah režiserja zgodba človekove bojazni, da bo pri iskanju sreče doživel poraz. Ta strah, pravi von Borries, je tolikšen, da uniči vsako drugo stvar in vsi smo ga že okusili, saj je to strah, da bi svet ne mogel izpolniti svojih obljub.

Na letošnjem festivalu sta bili podeljeni še dve nagradi: nagrada Laboratorio Mediterraneo za najboljši kratki film je prejelo delo *Pad češkega režiserja Aurela Klimta*, ocenjevalna komisija pa je tudi posebej opozorila na kratki film *Crvene gumene čizme* (Rdeči gumijasti škorenjčki) bosansko-hercegovaške režiserke Jasmile Žbanić. Zmagovalec nagrade Luxa za najboljši kratki film, podan po internetu, pa je film *Nessundoma* italijanskega režiserja Enrica Sistija. Posebna priznanja so prejeli tudi režiserji Željimir Žilnik, Corso Salani in Pat Murphy.

Letos so si ljubitelji filma od 19. do 27. januarja lahko ogledali 226 filmov. Naj omenimo, da je bil eden izmed sklopov namenjen tudi predstavitvi ljubljanske Akademije za gledališče, radio, film in televizijo (AGRFT).

V okviru festivala je potekala 26. januarja zanimiva okrogla miza o judovstvu v srednji in vzhodni Evropi. Osrednja misel je bila ta, da protisemitizem tu ni bil le stvar elit, ampak da je bil in je zakoreninjen v ljudskih množicah. Gre za pojav sovraštva do tistega, ki ne pripada določeni skupnosti, oz. do tistega, ki je po eni strani dobro integriran v družbeno tkivo, a ki hkrati nosi v sebi nekaj, kar ga dela drugačnega.

SLOVENSKA PROSVETA - TRST
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE - GORICA
ZVEZA SLOVENSKE KULTURNIH DRUŠTEV
Trst - Gorica - Videm
Društvo slovenskih organizacij
SLOVENSKA KULTURNO GOSPODARSKA ZVEZA

**NEIZTROJENO
SRCE**

**DAN SLOVENSKE KULTURE
OSREDNJA PRIREDITEV**

Sodelujejo:
Big Band ITVS, Tumbador, Panta, Petrik, Grebb, Miro Ayvash, Antončič, Džina Habberl, Lady Leskovar in Silverstar Singl, Dada Klavnik, Vlado Kreslin, Oto Pesner, Andrej Šifer

**Nedelja, 11. februarja 2001 ob 17. uri
TRST - KULTURNI DOM**

PO SREČANJU KOPAČ-BORDON

ČEZMEJNI KRAŠKI REGIJSKI PARK JE SEDAJ BLIŽJI

Na srečanju, ki je potekalo v Škocjanu pri Divači v ponedeljek, 29. januarja, sta slovenski in italijanski ministri za okolje Janez Kopač in Willer Bordon podprla zamisel o oblikovanju čezmejnega Kraškega regijskega parka.

To je važen in konkreten rezultat ponedeljkovega srečanja, v okviru katerega sta se Kopač in Bordon - ob prisotnosti številnih predstavnikov krajevnih uprav z obeh strani meje - pogovarjala o možnostih italijansko-slovenskega sodelovanja na področju oko-

lja in prostora. Sicer je bil na srečanju govor še o petem prometnem (cestnem in železniškem) koridorju, o delovanju stalne slovensko-italijanske komisije za vodno gospodarstvo (ki bo v prihodnje pripravila in uresničila načrt upravljanja z vodami), o slovensko-hrvaško-italijanski komisiji za varovanje Severnega Jadrana (v okviru tega se je Bordon zavzel za podelitev finančnih prispevkov programa Interreg Slovenija) in o skupnem urejanju komunalne infrastrukture.

V BIVŠEM BEGUNSKEM TABORIŠČU NA BOŽJEM POLJU

SAD SLOVENSKO-ITALIJANSKEGA SODELOVANJA

V torek, 30. januarja, je na področju bivšega begunskega taborišča na Božjem polju potekal "likof", se pravi slovesnost ob pokritju štirih novih turističnih objektov, ki bodo namenjeni mladim turistom. Slovesnosti sta se udeležila tudi tržaški župan Riccardo Illy in direktor sežanske občinske uprave Marko Ukancja, saj je gradnja nove mladinske strukture sad uspešnega skupnega sodelovanja med Italijo in Slovenijo, točneje med tržaško in sežansko občino, ki sta za ta projekt uporabili sredstva, ki so bila na razpolago v okviru mednarodnega projekta P.I.C. Interreg II Italia.

Najomemo, da imajo znotraj bivšega taborišča na Božjem polju (ki je občinska last) svoj sedež že nekaj let tržaški skavti združenja Amis. Nova turistična struktura pa bo mladim (in vsem tistim, ki ljubijo "zeleni" turizem) dala na voljo kakih 50 ležišč, prav tolikšno število pa bo tudi prostorov za šotore. Cene za prenočitev pa

FOTO KROMA

bodo nizke. Sedaj, ko so objekti pokriti, bo prišla na vrsto ureditev notranjosti stavb in celotnega okolja. Računajo,

da bo struktura začela sprejemati turiste že pred poletjem. Sicer je v načrtu še izdaja dvojezične brošure in CD plošče

o Krasu, nudili pa bodo tudi turistične pakete z vodenimi obiski tostran in onstran meje.

DAN SPOMINA TUDI V TRSTU

SPOMIN NA HOLOKAVST NE SME ZAMRETI

FOTO KROMA

Tudi v Trstu so obeležili 1. dan spomina, ki so ga v Italiji uvedli, da bi spomnili na judovski holokavst med drugo svetovno vojno. Za Dan spomina je bil določen 27. januar, se pravi dan, ko so sovjetske čete osvobodile uničevalno taborišče Auschwitz.

V Trstu so to obletnico počastili dan pozneje, v nedeljo, 28. januarja (dan prej, v soboto, 27. januarja, pa so v Grudnovi hiši v Nabrežini odprli priložnostno razstavo Annamarije Ducaton). Dopoldne so tržaški prefekt Vincenzo Grimaldi, tržaški podžupan Roberto Damiani in deželni odbornik Sergio Dressi so položili venec na

peron na glavni železniški postaji, od koder je med drugo svetovno vojno večje število vlakov odpeljalo na tisoče Judov in drugih zapornikov (med temi je bilo tudi veliko Slovencev in Hrvatov) "v neznano" oziroma v nacistična uničevalna taborišča.

Ob tej priložnosti je spregovoril tudi zgodovinar Marco Coslovich, ki je opozoril na potrebo, da morajo bivši deportiranci spregovoriti o svojih izkušnjah. V popoldanskih urah pa so v muzeju Revoltella vrteli dokumentarec z naslovom *Spomin*, ki prinaša številna pričevanja bivših internirancev.

ŠKEDENJ, SVETA ANA, KOLONKOVEC

ZA POSTAVITEV SPOMENIKA PADLIM V OSVOBODILNI VOJNI

Po dolgi prizadevanjih je odboru za spomenik padlim v NOB iz Škedenja, Sv. Ane in s Kolonkovca uspelo, da dobi vsa potrebna dovoljenja za dokončno postavitev spomenika padlim v Narodnoosvobodilni borbi iz Škedenja, Sv. Ane in s Kolonkovca.

Kljub številnim prispevkom, ki so jih prebivalci omenjenih krajev in tržaške pokrajine namenjali vsa ta leta, zbrana vsota ne krije stroškov za postavitev spomenika in za brošuro, ki jo odbor namerava izdati za to priložnost.

Zato se je odbor odločil, da se ponovno obrne na zasebnike, podjetja, ustanove in združenja, da priskočijo na pomoč s svojimi prispevki. Tako bi lahko dokončali gradnjo spomenika, ki naj bo izraz hvalečnosti našim padlim.

Člani odbora so namreč prepričani, da se bodo ljudje odzvali vabilu, ker vedo, da bo to, vsaj za sedaj, edini spomenik padlim v osvobodilni vojni v tržaškem mestu. Zato, pravijo, bo vsaka, tudi najmanjša vsota, dobrodošla.

MATJAŽ RUSTJA

"S polnimi pljuči so dihalo s soljo oplemeniten zrak, se dan za dnem podajali z barkami na morje, da so preživeli sebe in svoj rod, se trdno usidrali na tem prelepem in od Boga blagoslovljenem kraju, kjer se stika nebo s kraško zemljo, ki se strmo spušča v Adrijsko morje. Prelepe pašne, na katerih je vaš in naš prednik v potu svojega obraza in z neizmernimi naporu prideloval žlahtno kapljico, so danes zamenjale hiše, vile, asfaltirane poti in ceste, slovenski rod pa je vseeno ostal." Kajpak tudi najlepša vas bi bila brez kulturnega in razvedrilnega centra obsojena na tihi propad. "Vsako vasko, vsako že tako majhno slovensko društvo je izjemnega pomena za naš obstoj, za naše pričevanje, da smo od vedno tu, da tu živimo od vedno, ker so naši predniki tu iz kraškega kamenja naredili čudovite suhe zidove in pašne, da dihamo isti zrak in živimo bogatejše življenje kot naši sosede, ker znamo in živimo dva jezika, ker smo del dveh velikih kultur in omik, slovenske in italijanske, in nas morajo zato pripadniki večinskega naroda imeti za sebi enake, so nas dolžni po ustavi in po moralnem, občečloveškem zakonu sprejemati za sebi enake z vsem dolžnim spoštovanjem, ki ga moraš imeti do človeka, ki več zna in več ve kot pa ti sam." Da je različnost prava pot v bogato prihodnost, nam izpričujejo vsi svetovni trendi. "Prihodnost nove Evrope je namreč na strani tistih, ki se odpirajo, a tako, da ne zanemarjajo svoje identitete. Prihodnost je na naši strani, prav gotovo, tudi zato, ker mi že udeležamo novo evropsko stvarnost s tem, da smo živi in sestavni del te

S 1. STRANI / PREŠERNOVA PROSLAVA V BARKOVLJAH

PRIHODNOST JE NA NAŠI STRANI

FOTO KROMA

stvarnosti, v kateri živimo in pri tem ne pozabljamo na našo kulturno, narodno in jezikovno identiteto, na slovenstvo, za katerega je marsikateri naš prednik veliko pretrpel.

Prihodnost je na naši strani, ker vemo, da tisti, ki več ve, več velja!

Prihodnost je na naši strani tudi zato, ker je prihodnost vedno na strani tistega, ki ne sovraži in zato ne podira mostov, ampak je vedno na strani tistega, ki mostove gradi, ki sosedu ponuja roko."

Slovenci v zamejstvu pa smo danes v resnično nezavidljivem položaju, nedvomno pa se bomo iz tega srečno izvlekli, saj smo v preteklosti prebili še hujše čase. "Pa vendar se ne moremo sprijazniti z dejstvom, da nam Italija, država, v kateri nam je danes dano živeti, še po več kot petdesetih letih ne da tiste zakonske zaščite, ki je temeljnega pomena za naš obstoj, zaščite, ki jo je dolžna dati po ustavi in še po mednarodnih spo-

razumih, ki jih je bila italijanska država podpisala. Še več: današnja desničarska deželna vlada nam streže po življenju tako, da nam ne zagotavlja več niti z zakonom določenih in zagotovljenih najnujnejših denarnih sredstev, ki omogočajo kolikor toliko dostojno in predvsem pa nemoteno delovanje slovenskih ustanov, časnikov, šol, društev in drugih slovenskih organizacij pri nas. (...) Vedeti moramo, da naša dežela ne bi imela posebnega statuta, če v njej ne bi prebivali mi, Slovenci! Če je torej tem gospodom, ki nam sedaj strežejo po življenju, torej drago in ljubo, da dobivajo iz Rima samo zaradi nas in v imenu posebnega statuta za našo deželo davčne olajšave in gore denarja, naj jim bo tudi ljubo, če pa že ne ljubo, vsaj iz rimskega parlamenta vsiljeno, da nas priznajo, da nas sprejmejo in predvsem pa, da nam ne kradejo našega denarja, ki ga kot pošteni davkoplačevalci dajemo državi!"

Večer so sklenili člani oktetta Odmevi, ki so z venčkom slovenskih primorskih narodnih pesmi navdušili številno občinstvo, tako da si je marsikdo ob koncu priskrbel njihovo prvo zgoščenko (izšla je pred kratkim).

Ko pa bi iskali rdečo nit celotnega večera, bi se brez pomislekov zaustavili ob zaključnih besedah priložnostnega govornika Jurija Paljka: "Kdor ne spoštuje samega sebe, tega nihče ne spoštuje in tudi spoštovanja vredni ni! Kdor ne spoštuje svojega jezika, svoje omike in svojih korenin, tega veter današnjega življenja odnese na odprto morje, kjer ne zanj ne za njegov jezik ni več rešitve! Bodimo to, kar smo in spomnimo se kdaj na pesnika, čigar praznik nam danes lepša popoldan, da bomo z njim lahko vzkliknili: Bog našo nam deželo, Bog živi ves slovenski svet, brate vse, kar nas je sinov sloveče matere!"

BORŠT / PRAZNOVANJE FARNEGA ZAVETNIKA SV. ANTONA

KRAJEVNA TRADICIJA V GLASBI IN NAREČNI VESELOIGRI

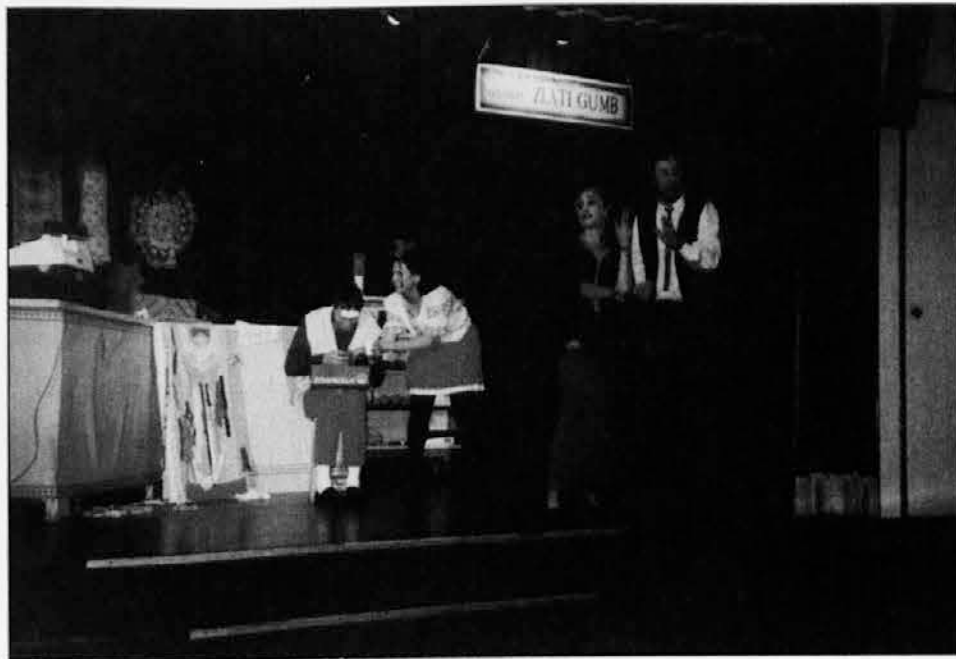
IVANA MAHNIČ

Če se pripeljete v Boršt in na cesti vprašate Borštana, kdo je vaški zavetnik, vam bo ta prav gotovo zapel znano melodijo "17. januarja je sv. Antuen, ze tistega, ku ne zna, je neš patruen". Sveti Anton je res zelo priljubljen med vaščani te breške vasi, tako da je njegovo proslavljanje že postalo kar ustaljena domača tradicija.

Tudi letos je nekaj dni pred praznikom vse delavno mrgolelo v pričakovanju velikega dogodka. Praznovanje se je končno le začelo v nedeljo, 14. januarja, ko se je v vaški cerkvi pred premraženo publiko predstavila vokalno instrumentalna skupina Nomos. Niz narodnih in umetniških božičnih skladb je navdušil številne ljubitelje tovrstne glasbene zvrsti, ki niso zapustili koncerta niti takrat, ko je zaradi slabega vremena kar naenkrat zmanjkalo električni tok. Izvrstna interpretacija in brezhibna izvedba članov skupine, ki jo sestavljajo Aljoša Tavčar, Aljoša Sakšida, Elisa Andriani in Aldo Žerjal, sta dobesedno priklenili poslušalce na svoje sedeže. Koncert se je tako nadaljeval ob svetlobi sveč in v očarljivem ozračju, kar je dalo večeru suggestiven in čaroben ton.

Praznovanje vaškega zavetnika v organizaciji Prosvetnega društva Slovenec ter župnijske skupnosti iz Boršta in Zatrečca je doseglo svoj višek v sredo, ravno na dan sv. Antona. Zjutraj je gospod župnik daroval sveto mašo, kateri je v popoldanskih urah sledil še blagoslov. Zvečer pa je bil v Srenjski hiši na sporedu kulturni program.

Društveni prostori so se začeli polniti že pol ure pred začetkom predstave, kar dokazuje, da ta prireditev še vedno privablja veliko prijateljev ama-

terskega gledališkega ustvarjanja in tudi radovednežev, ki si želijo preživeti nekoliko drugačen večer.

V nabito polni dvorani je najprej vse prisotne v imenu društva pozdravil Emil Petaros in kot običajno voščil vsem Tončkom in Tončkam za god. Nato je pred občinstvom nastopil domači mešani pevski zbor Slovenec-Slavec pod vodstvom Danijela Grbca. Za ta pomembni večer je zbor izbral nekaj živahnih skladb, ki so res popestrile vzdušje in uvedle slavno prireditev, kjer se je pričakovanje občinstva čedalje bolj stopnjevalo.

Zatem so luči v dvorani ugasnile, zastor se je dvignil in na odru so se prikazali člani dramske skupine PD Slovenec. Tudi letos so se mladi vaščani odločili, da počastijo to praznovanje z običajno veseligravo v narečju in so tokrat ponudili vsem gostom pravi recept za zabavo: kanček duhovitosti, veliko veselja in smeha ter malo nauka. Letos je tako doživela odr-

sko postavitev veseligrave z naslovom *Tudi Janez ima srečo*, ki jo je napisala Boljunčanka Nadja Švara. Njo poznamo sicer kot pesnico, tokrat pa se je sama preizkusila v novi umetniški zvrsti, t.j. v izvirnem narečnem gledališkem ustvarjanju. Po nastopu dramske skupine na domačem odru pa lahko brez pomisleka zatrdimo, da ji je nov izziv uspel. To je dokazovalo tudi stalno sodelovanje publike s toplimi aplavzi in sproščenim smehom, ki so jih z duhovitimi skeči in prepričljivim izvajanjem izzivali igralci, pravi protagonisti večera. Skupino mladih igralcev, ki so povsem zadovoljili pričakovanja obiskovalcev, sestavljajo: Tjaša Ruzzier, Maks Štefančič, Črtomir Rapotec, Noemi Cisera, Stojan Parovel, Irina Družina, Danijel Družina, Ivana Mahnič in Michele Di Donato. To pa je samo en vidik dramskega dela, ki so ga lahko gledalci videli na odskem prostoru. Za tem se namreč skriva veliko več. Zasluga

za tak uspeh gre v veliki meri tudi vztrajni prizadevnosti režiserja Aleksandra Corbatta in Bože Hrvatič ter vseh, ki so za kulise pripomogli k uspešnemu izidu večera in brez katerih ne bi bilo sv. Antona. Vsi kulturni delavci, ki so z zaupanjem verjeli v to pobudo, lahko sedaj po večmesečni vadbi uživajo sadove skupnega dela.

Poudariti moramo, da je to delo povsem prostovoljno. Vsi, ki se s tem ukvarjajo, ne dobijo v zameno nikakršnega denarnega dobička. Aplavz in priznanje publike pa sta največje plačilo za ves trud, napor ter telesno in duševno energijo, ki so bili vloženi, ter veljata kot pogumna spodbuda k novim načrtom na kulturnem področju. Seveda se pot do uspeha vije med premagovanjem težav, a zavest, da se obstajajo v naših društvih skupine mladih, ki obujajo in gojijo vaške običaje, nas mora navdajati z globokim zadoščenjem.

OBVESTILA

POTOVANJE V Sirijo in Jordanijo. Vse prijavitelje na potovanje, ki ga Novi glas organizira v Sirijo in Jordanijo od 12. do 20. marca, seznanjamo, da lahko poravnajo stroške celotnega potovanja najkasneje do 10. februarja. Prijavitelji, ki se zglasijo na tržaškem uredništvu, so naprošeni, da ob plačilu prinesejo s seboj že pripravljeno fotokopijo potnega lista, ker je potrebna za vizum.

SLOVENSKO STALNO gledališče. Anton Tomaž Linhart, Ta veseli dan ali Matiček se bo uožen (v primorskem narečju). Režiser Vito Taufer. Vrtoglava komedija za vse čase. V četrtek, 1. februarja, ob 20.30 red E; v petek, 2. februarja, ob 20.30 red F; v petek, 16. februarja, ob 20.30 red T.

DRUŠTVO SLOVENSKIH izobražencev prireja v ponedeljek, 5. februarja, srečanje s pisatelji Marijo Stanonik. Večer bo v Peterlinovi dvorani, ul. Donizetti 3 v Trstu, z začetkom ob 20.30. Vabljeni!

TEČAJ ZA zaročence. V februarju in v prvi polovici marca bo tečaj priprave na zakon. Tečaj bo kot vsako leto v Marjanišču. Začel se bo v sredo, 7. februarja, in končal 14. marca. Srečanja bodo vsako sredo, le drugo srečanje bo na četrtek, 16. februarja. Vsakdo, ki se želi poročiti v cerkvi, naj opravi tečaj

za zaročence. Tečaj želi prispevati h kvalitetnejšemu življenju v dvoje, ovrednotiti pomen družine ter s spodbujanjem življenjskega optimizma prispevati k oživiljanju naše narodne skupnosti.

SLOVENSKA VINCENCIJEVA konferenca in Klub prijateljstva vabita k maši in uri molitve za duhovne poklice, mladino in družine, ki bo v četrtek, 8. februarja, ob 18. uri v barkovljanski cerkvi.

DRUŽINSKO SVETOVANJE v Marjanišču na Opčinah. Vsak četrtek od 16.45 do 17.45 od 11. januarja naprej bodo lahko dobile mlade družine nasvete in informacije glede družinske stvarnosti. Svetovanje bodo nudili zdravnik-ginekolog, babica, mati več otrok in duhovnik. Vhod z dvorišča, prvo nadstropje. V tej uri je mogoče tudi poklicati na naslednjo telefonsko številko: 040 2159882.

DAROVI

ZA NOVI glas: Hadrijan Caharija, Devin, 20.000 lir; Vida Legiša Ušaj, Devin, 20.000 lir; Igor Švab, Trst, 120.000 lir.

V SPOMIN na prof. Gojmiru Budala, nedolžne žrtve, prisiljene k nenehnemu zatajevanju lastne volje in svojih čustev, daruje žena Ksenija 100.000 lir za Vincencijevo konferenco pri Sv. Ivanu v Trstu.

POBUDA TRŽAŠKE KARITAS

TEČAJ ZA PROSTOVOLJNO DELOVANJE

V torek, 20. februarja, se bo pričel tečaj za vzgojo prostovoljnih delavcev, ki ima geslo *Daj mi roko - naučimo se postati bližnji*. Pobudo prireja tržaška Karitas, ki hoče s tem med drugim prispevati k oblikovanju edinstvi med pripadniki krščanske skupnosti kljub različnim področjem delovanja. Na ta način naj bi bili v vedno večji meri prispevali k nastajanju tistih predpogojev, ki so potrebni da se revni otresejo emarginiranosti.

Tečaj je odprt vsem, ki želijo žrtvovati nekaj svojega časa za konkretno službo bližnjemu v tiski in za soočanje z različni-

mi oblikami revščine, ki so prisotne v tržaški škofiji. S tem želijo najti mlade, ki bi bili pripravljeni biti nosilci novih energij in spodbud za oblikovanje vedno bolj krepke solidarnostne mreže. Organizatorji so si pri tem za zgled postavili lik usmiljenega Samarijana. Le-tega bi danes, piše v tiskovnem sporočilu, ki smo ga prejeli, označili za laika v pozitivnem pomenu besede, se pravi "človeka, ki pripada ljudstvu" in ki je pripravljen "umazati si roke" v soočanju z nasprotji, revščino in emarginiranostjo, ki zaznamujejo družbo, v kateri živimo in delujemo.

Tečaj bo tako teoretske kot praktične narave. Teme bodo obravnavale spoznavanje stvarnosti, sredstva za spoznavanje te stvarnosti, kriterije interpretacije, načine, kako odgovoriti na izzive v okviru skupnosti, temelje krščanske skupnosti in njenega pričevanja. Tečajniki bodo tako opravljali raziskave, poslušali bodo pričevanja posameznikov in skupin, ki delujejo na različnih področjih, seznanili se bodo z delom na terenu in se bodo posvetili delu po skupinah. Na koncu tečaja jih bo čakal razgovor oz. kolokvij, opravili pa bodo tudi staž pri neki sprejemni ustanovi.

Tečaj bo potekal na sedežu škofijske Karitas v ulici Cavana 15 v prvem nadstropju od 18. do 20. ure. Za podrobnejše informacije in vpis se zainteresirani lahko obrnejo na predstavnik Karitas v posameznih župnijah ali pa na osrednji sedež v ulici Cavana 15, tel. št. 040 3185481 oz. 040 3185482, elektronska pošta: caritas@diocesi.trieste.it.

DRUŠTVO SLOVENSKIH IZOBRAŽENCEV / RAZGOVOR O DEJAVNOSTI

PREDLOGI O NOVIH POBUDAH IN O POMLADITVI ODBORA

Društvo slovenskih izobražencev dobro deluje in opravlja izredno pomembno vlogo v središču tržaškega mesta. Je dejansko edina slovenska ustanova v mestu, ki, poleg vsakoletnih študijskih dnevoev Draga, prireja kar petindevetdeset tedenskih večerov na leto. Vsekakor bi svojo dejavnost lahko še dodatno popestrilo z nekaterimi temami, s katerimi se doslej ni ukvarjalo, obenem pa bi moralo pomladiti svoj odbor, katerega člani bi se morali v večji meri aktivirati in pomagati predsedniku pri izbiri tem in predavateljev.

Tudi take misli so prišle na dan v teku rednega tedenskega večera DSI, ki je bil v ponedeljek, 29. januarja, posvečen ravno razgovoru o dejavnosti in o novih načrtih. Srečanja se je udeležilo kar lepo število prijateljev društva, kar je prijetno presenetilo tudi samega

predsednika Sergija Pahorja. Ravno Pahor je sprožil razpravo, potem ko je na začetku napovedal nekaj prihodnjih srečanj v Peterlinovi dvorani (npr. srečanja z zgodovinarjema Tonetom Ferencem in Borisom Mlakarjem, ogled filma o italijanskih vojnih zločinih idr.). Od prisotnih je hotel slišati sugestije, nasvete in navodila, kako organizirati društvo v prihodnosti, da bo delovalo čim bolj koristno.

Značilnost DSI je to, da čeprav deluje kot društvo, v bistvu nima svoje strukture, statuta, saj deluje v ožjem sklopu Slovenske prosvete. Društvo ima le nekaj ljudi in deluje, kot je sam Pahor dejal, "po liniji najmanjšega odpora": to se pravi skorajda brez sestankov (do le-teh prihaja v glavnem v obdobju organiziranja študijskih dnevoev Draga), saj glavno breme sloni na plečih

predsednika, ki v bistvu sam organizira večere, čeprav ima pri izbiri tem pomoč s strani drugih članov odbora. Prav zaradi tega pa je z več strani bilo slišati ugotovitve, da bi se morala struktura društva urediti in utrditi: odborniki bi si morali porazdeliti funkcije, kdor ne bi mogel dati svojega doprinosa, pa bi moral izstopiti iz odbora, na njegovo mesto pa bi morali priti mlajši ljudje (odbor DSI trenutno sestavljajo Sergij Pahor, Marij Maver, Saša Martelanc, Alojz Rebula, Diomira Fabjan Bajc, Majda Giraldo, Tomaž Simčič in Nadja Maganja).

Kar se tiče tem ponedeljkovih večerov, pa je bilo med drugim predlagano, naj DSI priredi več poljudno poučnih večerov, tudi z vrtenjem filmov. Premalo pa so prisotne nekatere zelo aktualne teme, kot npr. gospodarstvo, sociala in bioe-

tika. Večere bi lahko vodili različni ljudje, ki bi krili različne interesne sfere. Tako bi tudi uvajali nove ljudi v vodenje društvenih večerov. Pozorni bi morali biti tudi na tisti del Slovenije, ki predstavlja neposredno tržaško zaledje, se pravi Istro, Brkine in Kras. Odbor pa bi moral med drugim poskrbeti tudi za večjo reklamo ponedeljkovih večerov, npr. s predstavitvenimi članki.

Na ponedeljkovem večeru je bil govor tudi o možnih temah za letošnje Drago, prisotni pa so se dotaknili tudi težavnega stanja, v katerem se nahajajo slovenske kulturne ustanove zaradi pomanjkanja finančnih sredstev. Velika zaskrbljenost vlada tudi zaradi namere vsaj dela desnosredinske koalicije, ki vlada na deželni ravni, da se ustanovi deželni inštitut za Slovence.

POZITIVEN TREND VPISOV

VPISI ZA NOVO ŠOLSKO LETO NA GORIŠKEM

HARJET DORNIK

Januarja so šolniki vložili veliko napora v predstavitev ponudb, dejavnosti in novosti na posameznih zavodih vseh vrst in stopenj. Nazadnje preostane še to, da se soočimo s številkami in na osnovi teh izmerimo slovenski šoli na Goriškem življenjski utrip za prihodnja leta.

Kar zadeva vpise v prve letnike slovenskih vrtcev, beležimo rahel padec povsod, izjema je vrtec v Romjanu, kjer je kar 21 vpisov (lani 8). Zato se je število skupnih malih porabnikov te slovenske ponudbe zvišalo in bo vrtece, ki spadajo pod Več-

bu se je za prvi razred nižje šole prijavilo 14 dijakov (lani 13), vseh srednješolcev pa bo tam 38 (letos 41).

Letošnji tretješolci, ki prihajajo iz štirih razredov in so torej številnejši, so se enakomerno porazdelili med slovenske višješolske smeri. Na tehničnem polu je v prvi razred industrijskega tehničnega zavoda J. Vega vpisanih 10 dijakov, skupno bo ta zavod obiskovalo 50 dijakov (letos 47). Za prvi razred poklicnega zavoda Ivan Cankar, ki odpira novo turistično smer, se je odločilo 16 dijakov, tako da bo vseh na zavodu 44 (letos 35). Trgovski tehnični

stopenjsko šolo v Doberdolu, obiskovalo 139 malčkov (letos 135). V vrtcih goriškega okrožja pa bo skupno 155 malčkov (letos 156). Tem otrokom je treba pristišeti 16 obiskovalcev števčarskega občinskega vrtca, kjer je opazen porastek (letos 11).

Glede osnovnih šol na Goriškem beležimo podojitev vpisov v prvi razred v Štandrežu, padec pa v Pevmi in na Plešivem. Skupnih otrok v šolah goriškega okrožja bo prihodnje leto več, in sicer 199 (letos 190), na Doberdolskem pa 154 (letos 142), ker se je podvojilo število prvošolcev v Romjanu.

V Števerjanu in na Plešivem bodo zaradi manjšega števila učencev večrazrednice.

Prvič bo prestopilo prag nižje srednje šole Ivan Trnko 43 dijakov (lani 48). Vseh nižješolcev bo torej 126 (letos 131). V Večstopenjski šoli v Doberdo-

zavod Žiga Zois je izbralo osem dijakov, skupno jih bo 23 (letos 18). Na družboslovni licej se je vpisalo sedem dijakov, na znanstveno-tehnoški pa 4 dijaki, vseh dijakov na zavodu S. Gregorčič bo 47 (letos 42). Za klasično izobrazbo se je nazadnje odločilo 10 dijakov in na zavodu P. Trubar bo skupno 46 dijakov (letos 41). Deset dijakov ne bo nadaljevalo študija na slovenskih šolah.

Zapise številk seveda niso dokončne. Do jeseni si bo morda kak dijak premislil in zagotovo se bo kot vsako leto pristel še kdo iz bližnje Slovenije. Za dokončne številk bo torej treba počakati do jeseni. Poleg tega imajo dijaki možnost, da se po samem začetku šolskega leta presedejo na drug zavod, če jim izbrana študijska smer ne ustreza.

X MAS SPREJEMAJO V GORICI

ZA ROPOTARNICO ZGODOVINE...

V Gorici je nedavno potekal shod skrajno fašistične organizacije X MAS, ki nekaj časa že leto za leto obuja mrčne spomine na poboje v zadnji vojni in se še vedno oplaja ob načelih zloglasne Mussolinijeve Salojske republike.

Vse to bi verjetno šlo bolj ali manj neopazno mimo nas, če bi zadnja leta goriška občinska uprava ne sprejemala uradno na goriškem županstvu predstavnikov te anahronistične oziroma nostalgije skupnosti, ki na žalost še nabere nekaj svojih nekdanih borcev tudi v Gorici...! Neki pater celo leto za letom mašuje za pristaše te črne skupnosti!

Zanimivi so tudi odmevi v krajevnem italijanskem tisku. Pred dnevi se je na eni od goriških strani tržaškega dnevnika *Il Piccolo* nekdo oglašil in se zgovorno vprašal, kdaj bodo mestne oblasti sprejele tudi delegacijo bivše SS... Še pred leti bi kaj takega bilo sploh nemogoče misliti. Danes pa celo že govorijo o postavitvi Mussolinijevega spomenika na našem pokopališču. Ali bi danes kdo predlagal v Nemški zvezni republiki javno počastitev Hitlerja? Verjetno ne.

Kaj bomo morali še prenašati? Ali niso črni režimi - kot tudi rdeči - že namenjeni za ropotarnico?!

PEROPRASK

PETI OBČNI ZBOR SKRD JADRO IZ RONK

"POGUMNO NAPREJ!"

JURIJ PALJK

V petek zvečer, 26. januarja, je bil v Romjanu, vasi pri Ronkah - v Laškem, kot slovenski prebivalci Ronke in okolice sami imenujejo, 5. občni zbor Slovenskega kulturno rekreacijskega društva Jadro, društva, okrog katerega se danes dejansko vrti kulturno, narodnostno in predvsem družbeno življenje Slovencev, ki živijo v goriški pokrajini na narodnostno najbolj ogroženem področju.

Društvo Jadro, katerega glavna organizacijska duša je inž. Karlo Mučič, je bilo ustanovljeno v Ronkah leta 1987, da bi združilo veliko število Slovencev, ki razpršeni in razdrobljeni živijo na tem področju, saj na društvene prireditve prihajajo tudi slovenski ljudje iz bližnjih občin. Društvo Jadro si za največji uspeh svojega delovanja šteje ponovno odprtje slovenskega vrtca in slovenske osnovne šole v Romjanu, ki je danes živa stvarnost, saj v slovenski vrtec in v osnovno šolo v Romjanu danes hodi več kot sto otrok, nekateri so iz narodno mešanih zakonov in je torej šola v Romjanu pomemben dejavnik ponovnega vračanja slovenskih ljudi h koreninam, lastni narodni identiteti.

Občni zbor je bil na sedežu društva v Romjanu in ga je uveljavil inž. Karlo Mučič, ki je tudi predsednik društva Jadro. V svojem poročilu je podal podroben pregled delovanja društva v minulih treh letih; omenimo

vsaj glavne, najvažnejše kulturne pobude, ki so: dvakrat na leto organizira društvo Jadro tečaj slovenskega jezika za italijanske prijatelje in ljudi, ki bi se radi ponovno naučili materinega jezika ali pa vsaj поблиže spoznali osnove slovenščine in slovenske omike. Vsako leto Jadro tudi prireja Prešernovo proslavo, na katero vedno vabi tako goste iz Slovenije kot tudi iz naših krajev. Izjemno dobro je obiskano tudi miklavževanje, tako dobro, da se morajo iz leta v leto seliti v večje prostore. Društvo dobro sodeluje tudi z občino Ronke, ki društvu rade volje odstopa za večje prireditve občinsko dvorano v Ronkah. Med delovanje društva lahko štejemo tudi dejstvo, da v okviru društva deluje sedaj že dobro utečeni tečaj izdelovanja idrijskih čipk in vrsta drugih pobud, mednje seveda lahko štejemo predstavitev knjig naših književnikov, občasne razstave,

koncerte. Seveda moramo omeniti tudi dejstvo, da imajo slovenski verniki v Laškem svoj cerkveni pevski zbor in vsak mesec tudi na nedeljo slovensko mašo. O delovanju pevskega zbora je na občnem zboru spregovorila ga. Slava Marušič.

Posebno poglavje pa zasluži tudi poseg predstavnika kluba anonimnih alkoholikov, ki je v Ronkah na občnem zboru društva Jadro najprej izrekel javno zahvalo odbornikom društva, da so klubu anonimnih alkoholikov omogočili delovanje kluba v društvenih prostorih. Predstavnik kluba anonimnih alkoholikov je podal pretresljivo sliko in nanizal predvsem številne uspehe, ki jih klub ima pri svojem delu. Navedel je nekaj pretresljivih pričevanj o posameznih primerih ljudi, ki so bili že zasluženi z alkoholom, a so se v njihovem klubu odvadili pretiranega pitja alkohola in se sedaj ponovno in zdravo vklju-

čujejo v normalno življenje. Pričevanje je bilo več kot dokaz, da je društvo Jadro aktivno vključeno v današnjo družbo, v kateri je vse manj prostora za na rob dogajanja potisnjene ljudi.

Sicer pa društvo Jadro prireja niz kulturnih srečanj za Slovence, ki v Ronkah in okolici - v Laškem - živijo razpršeni med Štarancom, Tržičem, Foljanom, Zagajem in drugimi okoliškimi kraji. Društvo je živa vez med ljudmi, ki sicer ne bi imeli niti priložnosti, da se med seboj pogovarjajo v slovenskem jeziku, kaj šele, da bi prisostvovali kulturnim večerom in dejavnostim.

V petek so v Romjanu izvolili tudi nov odbor društva. Predsednik društva ostaja inž. Karlo Mučič, Damjana Kobal bo podpredsednica, Sonja Božič tajnica, Claudia Devetak blagajničarka, medtem ko bo gospa Stefanja Pahor gospodar društva.

Na občnem zboru so prisotni spregovorili tudi o nadaljnjem delu društva, ki hoče v svoje vrste privabiti čim več ljudi; sklenili pa so tudi, da morajo v svoje vrste privabiti čim več mladih, ker bo sicer delovanje društva v nekaj letih ogroženo. Mladi za sedaj v društvu ne vidijo tiste priložnosti, ki jim jo sicer nudi, zato v društvu Jadro razmišljajo, kako bi mlade pritegnili k sodelovanju in aktivni soudeležbi, vabijo pa jih tudi, naj sami pridejo na dan s predlogi, kako naprej in katere so tiste oblike delovanja društva, ki bi jih najbolj zanimalo.

SLOVESNO NA DAN SV. TREH KRALJEV

SKLEP SVETEGA LETA V DOBERDOBU

Na sv. Tri kralje, ko se je končalo 120. sveto leto v zgodovini Cerkve, smo v naši župniji pripravili krajšo slovesnost.

Pred praznikom je skupina birmancev z g. Marjanom Vizintinom obiskala bolnike. S skromnim darom in božično pesmijo so jih opozorili, da, čeprav so doma, župnija nanje ni pozabila. Mašo na sv. Tri kralje je daroval p. Matej Papež, ki je tudi vodil naš svetoletni misijon. Po maši so Simone, Veronika in Martina v krajšem programu predstavili, kako je potekalo sv. leto v naši župniji, kot tudi potek soške fronte v prvi svetovni vojni. V naši bližini je Oglej, zibelka krščanstva. Tja je lani poromalo veliko romarjev. Nekateri slovenske skupine so si poleg Ogleja izbrale še Doberdob in naš goriški Kras. Po končani svetoletni romarski pobožnosti v oglejski baziliki so se romarji napotili k nam in imeli svetoletno mašo. Izvedeli smo, da je bilo romarskih skupin enajst z

850 romarji. Poleg teh pa še 9 turističnih skupin s 500 obiskovalci. Vsem je naš župnik predstavil zgodovino našega kraja, nato pa še soško fronto, še posebej njen potek na doberdolski planoti. Veliko romarjev je omenjalo, da so se na tej fronti borili tudi njihovi najbližji svojci, zato smo to mašo darovali tudi za vse, ki so padli na našem Krasu. Kot posebnost naj omenim, da smo lani imeli v gosteh madžarskega vojnega ordinarija msgr. dr. Ladosa Gasparia, z njegovim vikarjem, v spremstvu generala madžarske armade, višjega častnika in vojaka. Škof je maševal v madžarskem jeziku za vse padle Madžare v prvi svetovni vojni. Bil pa je tudi prvi škof, ki se je povzpел na naš zvonik in ob lepem sončnem dnevu občudoval enkratni razgled od Triglava do Gradeža. Z razgovorom je potrdil, da odlično obvlada zgodovino kot tudi vojaške veščine.

DB

MARIJANSKA POBOŽNOST

PRIJATELJSKO ROMANJE OB MEJI

Tudi predmet, kakršen je kip, lahko združuje ljudi različnih narodnosti, jezikov in kultur.

Lep primer prijateljstva med verskima skupnostima imamo ob goriški meji. "Zgodba" se je začela, ko je konec let '60 slovenski duhovnik g. Danilo Cimprič, ki ga na Goriškem marsikdo pozna in je sedaj župnik v Desklah, iskal kip lurske Mater Božje za cerkev v vasi Snežče blizu Dobrovega v Brdih. Obrnil se je na jezuitsko skupnost v Gorici; tu so na podstrešju našli Marijin kip, ki je bil nekdaj v votlinici na dvorišču jezuitskega kulturnega centra Stella Matutina, nato pa je ostal zaprašen na podstrešju. V času, ko to ni bilo lahko, je pogumni g. Cimprič prepeljal kip v Slovenijo. Od leta 1995 dalje skupina italijanskih članov Marijine družbe, ki se že desetletja zbira pri jezuitih, "roma" h kipu, kjer skupaj s slovenskimi verniki izraža svojo pobožnost Božji Materi. Lani se je romanja udeležil škof A.V. Bommarco, letos pa je svojo prisotnost na tem mašem, a iskrenem srečanju med verniki pod Marijinim varstvom zagotovil nadškof Dino De Antoni. Srečanje dveh skupnosti bo tokrat v Gorici na vigilijo pravnika lurske Marije, 10. t.m. Začelo se bo z rožnim vencem ob 15.30 v cerkvi Srca Jezusovega, nadaljevalo z mašo ob 16. uri, nato pa z družabnostjo. Vabljeni!

MAŠA V GORICI

PRAZNIK KATOLIŠKEGA TISKA

V torek, 23. januarja, je bilo v cerkvi sv. Karla v Gorici praznovanje zavetnika tiska, posebno časnikarjev, sv. Frančiška Saleškega. Nadškof Dino De Antoni je ob somaševanju opravil sv. mašo in se v pridigi zaustavil ob podobi zavetnika katoliškega tiska. Predvsem je poudaril velik pomen javnih občil, zlasti še tiska. Ta namreč nima samo velikega pomena za informacijo bralcev, ampak tudi za oblikovanje oziroma formacijo javnega mnenja.

Ob koncu maše so se spregovorili uredniki oziroma pisci v naša krajevna občila. Najprej je spregovoril urednik škofijskega tednika Voce Isontina Andrea Bellavite, nato pa še publicistka Anna Bombig, ki je govorila v furlanskem jeziku. Za slovensko stvarnost je spregovoril v slovenščini in italijanščini glavni urednik Novega glasa Andrej Bratuž. Spomnil je zlasti na like naših velikih vzornikov v katoliškem tisku, kot sta bila škofa bl. Anton Martin Slomšek in dr. Anton Mahnič, škof na Krku. Prav slednji je v teh prostorih ob koncu 19. stoletja s tiskano besedo (revija *Rimski katolik*) zagovarjal katoliška in narodna načela.

Prisotni so se nato še ustavili z gospodom nadškofom v krajšem družabnem pogovoru.

DRAMSKI ODSEK PD ŠTANDREŽ / PREMIERA: NAMIŠLJENI ZDRAVNIK

KO SE PRIKRADEJO STRAH IN STISKE...

IVA KORŠIČ

Igralci dramskega odseka Prosvetnega društva Štandrež lahko s svetlim srcem zrejo v komaj porojeno tisočletje. Njihova šestinideseta sezona neprekinjenega poustvarjanja na očarljivih, a truda polnih odskih deskah se je sijajno začela v soboto, 27. januarja, ko so v župnijski dvorani Anton Gregorčič v Štandrežu gostom in domačim častilcem modrice Talije premierno ponudili v ogled komedijo v treh dejanjih Hansa Weigla *Namišljeni zdravnik* v tekočem prevodu Janka Modra. Že dvaindvajsetič je štandreske komedijante mimo dramskih "čeri" vodil zvesti spremljevalec, režiser Emil Aberšek, zraven njega pa jih je primerno usmerjal že dolgoletni strokovni sodelavec Janez Starina, imenitni igralec, član Primorskega dramskega gledališča. V morju gledaliških besedil so tokrat zajeli sodobnejši tekst avstrijskega dramatika in romanopisca H. Weigla (1908-1991), ki se je pred nacističnim terorjem zatekel v ZDA. Tu je v petdesetih letih nastala njegova komedija *Namišljeni zdravnik*. Kot je zapisal sam režiser, je to veristična, dialogska komedija. V njej igrajo glavno vlogo,

poleg zamenjave oseb, besede, dvogovori, ki se naglo vrstijo med psevd-zdravnikom in "bolniki". Pisec v njej napenja svojo humoristično puščico v psihoanalizo, v Freudove psihoanalistične metode in si dobrohotno privoščijo psihiatrov, ki so bolj čudaški in vznemirljivi kot sami pacienti. Obenem seveda z njo tudi svari pred šarlatani, ki si za denar brezobzirno nataknejo "zdravniško masko" in z njo, sicer vsaj v pričujoči komediji, uspešno razrešijo duševne motnje protagonistov. Le-te se izkažejo kot malenkostni nespornosti (osovražene artičoke!) in travme, ki izvirajo iz nepoštenega poslovanja v družinskem podjetju. Strahovi in duševne stiske se večkrat torej lahko razrešijo in izginejo z odkritim pogovorom, brez dolgotraj-

nih strokovnih posegov. Po tematičnosti je igra aktualna, saj tudi v današnji družbi, ko so odnosi med ljudmi zmeraj bolj hladni, kar mrgoli "namišljenih" zdravnikov in "čarovnikov", ki služijo mastne denarce na račun lahkovornežev v stiskah.

Premiersko občinstvo je avtorjeve miselne odtenke hitro ujelo, saj se je smeh, včasih vendarle malce grenak, oglasil v pravih trenutkih. To pomeni, da so štandreski igralci z večšo režiserjevo roko dobro prestali ta novi odski izziv, ki bi jim lahko nastavljal marsikatero past. Dve uri in pol trajajoča predstava je slonela le na dialogih in zahtevala od nastopajočih dokaj spretnosti pri samem govoru. Čeprav je bil to za igralce velik napor, je besedilo steklo gladko, podkrepjeno z izrazito

opisano karakterizacijo dramskih oseb. Vsaka je bila namreč po svoje čudaška. Pri oblikovanju likov, njihovega obnašanja, njihovih kretanj in tikov so bili jasno razvidni nasveti Janeza Starine; igralec pač zna amaterjem določene potankosti bolj posredovati kot sam režiser. Oba sta pripomogla, da se je v "starejših" igralcih zabrisala kakšna stereotipna značilnost, ki se rada oprime ljubiteljskih, a tudi poklicnih igralcev, in da se je skupina izkazala v uglaseni skladnosti.

Namišljenega zdravnika, v resnici predstavnika zavarovalne družbe, ki se znajde v svojevrstni družini, je odlično orisal "trdni" steber štandreske skupine Božidar Tabaj. Zelo utrudljivo vlogo, ki zahteva stalno prisotnost na odru in nemalo okretnosti v govoru in mimiki, je odlično obvladal in se ob njej resnično spotil. Sicer je nekoč sam šaljivo dejal, da je zadovoljen z nastopom, le če znoj pošteno teče z njega. Njegovi "zdravniški" vnemi se je povsem podvrgla vsa družina. Marko Brajnik je prepričljivo odigral družinskega očeta, ki se bojuje proti skriti sili, ki mu nagovarja,

naj ubije ženo zaradi osovraženih artičok in njenega zategnjenega, piskajočega "seveda". To besedo je z značilno pojčim poudarkom izgovarjala Danijela Puia-Nellie, da so se še gledalcu najezile dlake; izvrstno je "po ozdravljenju" prikazala preobrat v besedišču. (Danijeli se oprostam, ker je njeno ime prejšnji teden v članku NG zaradi neljubega spodrsllaja izpadlo). Federica Bello je podala primerno odmaknjeno lik študirajočega dekleta Peggy, ki ji šarlatan ne pride do živga, čeprav ji lažnega doktorja ne uspe dokončno razkrinkati. Christian Benedetti je popolnoma prepričal s prikazom svoje "bolne" osebnosti. Njegovi prestrašeni pogledi in psihične motnje si zaslužijo iskreno pohvalo. Vanja Bastiani je kot hišna Mimi s tresočim se pladnjem prisrčno stresala svoj strah s kratkimi, a izrazitimi odskimi posegi. Pravo karikaturu zdravnika dr. Hladnyja je podal David Vižintin, ki se je tokrat sproščeno sukal po odru in s svojim "glasnim" tikom in značilno hojo zabaval gledalce.

Tipično notranjost ameriške hiše sta po režiserjevi zamisli mojstrsko izdelala vedno prisotna, spretna Joško in Franko Kogoj. Čisto po ameriškem okusu čikaste kostume je po včasih »muhatih« režiserjevih željah izbrala ustrezljiva Snežica Černic, ki je preiskala marsikatero trgovino, da je staknila pravi barvni odtenek hlač, srjanc... Obenem je poskrbela za prikladne priče. Upravljanje luči in glasbe je bilo poverjeno Martinu Trnšigu. Marinka Leban je šepetaje čim tiše bedela nad besedilom.

Uprizoritev je kot ponavadi spremljal čeden gledališki list z lepimi fotografijami tudi iz prejšnjih postavitev in s podatki o številnih nastopih v letu 2000.

Kdor si sobotne premiere ali nedeljske ponovitve ni ogledal, naj se le poda v nedeljo, 4. t. m., v Kulturni center Lojze Bratuž na tretje srečanje niza Iskrivi smeh na ustih vseh, *Namišljeni zdravnik* ga bo z dobršno mero smeha brez dvoma odrešil vse strahov!

OBVESTILA

POTOVANJE V Sirijo in Jordanijo. Vse prijavljence na potovanje, ki ga Novi glas organizira v Sirijo in Jordanijo od 12. do 20. marca, obveščamo, da lahko poravnajo stroške celotnega potovanja najkasneje do 10. februarja. Naproseni so, da ob plačilu pri- nesajo s seboj potni list oziroma že pripravljeno fotokopijo, ker je potrebna za vizum.

KC BRATUŽ pripravlja spominsko razstavo Saše Šantla in njegove družine s poudarkom na dela Avguste Šantel Aigentler ter bratov Henrike, Saše in Avguste ml., ki so nastala na Goriškem. Obračamo se na lastnike Šantlovih slik s prošnjo, da nam za dobo razstave dajo na razpolago dela omenjenih avtorjev. Za informacije kličite v jutranjih urah na telefonsko številko 0481 531445.

JESENSKO OSEMNDNEVNO potovanje z Novim glasom v Španijo in Gibraltar bo od 4. do 11. septembra. Potovanje bo z letalom in avtobusom. Glavni namen potovanja je obiskati Andaluzijo z Granado,

Sivilijo in Malago ter obisk Gibraltarja. Vpisovanje se prične meseca aprila.

FEIGLOVA KNJIŽNICA vabi v ponedeljek, 5. februarja, ob 17. uri, na prijetno urico *S prijatelji v knjižnico*. O grških mitih bo pripovedovala učiteljica Manuela Graunar.

ACM-GORICA vabi k maši za cerkveno edinost v torek, 6. februarja, ob 16.30 v Zavodu sv. Družine. Na razpolago bo Ekumenski zbornik v edinosti.

DAROV

ZA NOVI GLAS: Neva Fonzari 50.000 lir.

ZA MISIJONE: v spomin na Amalijo Lukežič-Ferigo Zofija Ožbot 100.000 lir.

ZA CERKEV v Gabrjah: N.Z. iz Trsta 200.000 lir.

ZA CERKEV na Peči: N.N. 20.000 lir.

ZA CERKEV v Rupih: N.N. in N.N. 15.000 lir.

ZA CERKEV sv. Ivana: v spomin na Marijo Sirk ob obletnici smrti druž. Cotič 100.000; N.N. 100.000; druž. Koršič 100.000 lir.

KINOATELJE / 3. FEBRUARJA ODPRTJE BOGATE RAZSTAVE

NORA GREGOR PO STO LETIH SPET DOMA

je, da bi v sliki in skozi dokumentarno ter seveda filmsko gradivo prikazala celotno podobo nekdanje slovite filmske in gledališke zvezde, po rodu Goricanke.

Kot nam je v pogovoru povedal predsednik Kinoateljeja Aleš Doktorič, ima razstava o Nori Gregor, ki jo bodo odprli v soboto, 3. t. m., ob 18. uri v Državni knjižnici v ulici Mamele, večplasten namen: spomniti se velike igralko natančno na dan, ko bi praznovala sto let, in tudi prikazati vsakdanje življenje igralko najprej v Gorici s pomočjo podobe tedanjega mesta in časa, spričeval in drugih rojstnih dokumentov, kasneje njenega vzpona med zvezde prestižnega gledališča Burgtheater na Dunaju, končno prikazati filmsko kariero v Avstriji, Nemčiji, Franciji in ZDA ter sklepno pot v Južno Ameriko, kjer se Nora, izgnanka v nenehnem bežanju, izgubi v temi bivanskega boja z večnimi vprašanji in z voljo po smrti, brez veselja za lastno usodo dočaka smrt 20. januarja 1949.

Kinoatelje je za pripravo razstave o Nori Gregor porabil veliko časa in moči, saj je spletel mrežo mednarodnih sodelovanj, ki so prispevala gradivo za razstavo: povezal se je z Norinimi sorodniki, z vplivno avstrijsko rodbino Norinega moža, plemiča Ernesta Rüdigerja Starhemberga iz Eferdinga pri Linzu, z arhivom pariške Bibliothèque du film, z avstrijskim Filmarchivom Austria in seveda s Slovensko kinoteko v Ljubljani. Kuratorji razstave so Hans Kitz-

müller, ki se je osredotočil na Norino gledališko pot, ter Sandro Scandolaro in Igor Devetak, ki sta osvetlila igralkino življenjsko zgodbo in filmsko kariero. Le-ti imajo največje zasluge, da se je po skorajda sto letih Nora "vrnila" v rojstni kraj. V Ljubljani je strokovno pomoč nudila Lilijana Nedič, v Gorici Martina Humar, na Dunaju pa sta raziskovala Paolo Caneppele ter Günther Krenn.

Vsekakor gre za prvovrsten kulturni dogodek, ki kot nalašč sovpada s tisočletnico prve izpričane omembe Gorice, kar daje stoletnici rojstva Nore Gregor in njeni razstavi še poseben čar. Z razstavo pa se dogajanje okrog odkrivanja Nore Gregor ne konča, saj bo razstavi sledil niz predavanj, filmske projekcije in še kaj...

ZUT

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ GORICA
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

ISKRIVI SMEH, NA USTIH VSEH

NEDELJA, 4. februarja 2001, ob 17. uri
Dramski odsek PD štandrež

Hans Weigel
NAMIŠLJENI ZDRAVNIK

TOREK, 6. februarja 2001, ob 20.30
NATEČAJ MLADI ODER,

NAGRAJEVANJE
Dramski odsek PD štandrež

Janez Povše
POLITIKA TUDI PRAV PRIDE

VELIKA DVORANA KULTURNEGA CENTRA LOJZE BRATUŽ, GORICA

V VIDEMSKEM POKRAJINSKEM SVETU IN V REZIJU

ZAŠČITNI ZAKON BURI DUHOVE

ERIKA JAZBAR

Zakon za zaščito slovenske narodne skupnosti, ki se med zapetljaji in zamudami pripravlja na odobritev v senatni zbornici, je bil v prejšnjih dneh ponovno na dnevnem redu v videmski pokrajini.

V ponedeljek, 22. januarja, je prišla problematika na dan v palači Belgrado, t.j. v videmskem pokrajinskem svetu. Večina (tokrat Fi in NZ) je sprejela odklonilno stališče glede zaščitnega zakona za slovensko manjšino, ki je v pripravi v senatu, slično tistemu, ki ga je nedavno sprejel občinski svet v Čedadu. Med drugim v dokumentu piše, da je zakon nesprejemljiv zato, ker prinaša vsiljevanje slovenskim prebivalcem dolin jezika, ki ga omenjeni ljudje niso nikoli uporabljali in ga ne poznajo in zato zakon ne spoštuje, nasprotno zavira ohranitev kulturne specifičnosti te zemlje. Sever-

na Liga se je v tem primeru pri glasovanju vzdržala. Ob tem pa omenjena resolucija predvideva, da mora videmska pokrajinska uprava aktivno poseči v prid referendumu glede izvajanja zaščitnega zakona v Benečiji, saj morajo imeti omenjeni ljudje demokratično možnost, da o tem povedo svoje stališče.

Zaščitni zakon naj bi namreč vsiljeval slovenski jezik in namestitev predvidenih struktur v videmski pokrajini. Slovenski svetovalec Firmino Marinig (na sliki) je med burno razpravo predstavil alternativni dokument, po katerem naj bi se uprava zavzela za odobritev zakona, zavrnil je referendum in povedal, da zakon nikomur nič ne vsiljuje, pač pa nudi pravico tistim, ki si tega želijo, da se poslužujejo maternega jezika. Večina je predvidljivo zavrnila njegov predlog. Levosredinska opozicija pa bo poskrbela, da bo odobreno stališče prišlo do evropskega sodišča za državljanske pravice.

skega sodišča za državljanske pravice.

Prejšnji petek se je s tem v zvezi oglašil tudi občinski svet iz Rezije oz. večina, ki legitimira župana. Po daljši razpravi je večina odobrila resolucijo, s katero odklanja zaščitni zakon. Poleg tega so sprejeli sklep, da uprava zaprosi za avdicijo v senatu. V Reziji je prišlo do že znanih tez, češ da je rezijanska poseben jezik in bi kot taka potrebovala ad hoc zakon, medtem

ko zaščitni zakon vsiljuje dvojnozičnost in tako početje bi dejansko pokopalo rezijansčino. V isti razpravi pa so predstavniki večine tudi povedali, da bi slovenščino morali poučevati v šolah. Luigi Paletti, načelnik opozicije in dolgoletni rezijanski župan, je tudi v tem primeru predstavil alternativni dokument, v razpravi pa se je vprašal, zakaj se je uprava zbudila komaj sedaj, medtem ko je lansko leto po odobritvi zakona v poslanski zbornici molčala.

Zaščitni zakon sprejema slovensko manjšino kot celoto, deliti rezijansčino pomeni izolirati omenjeno skupnost. Glede pripadnosti rezijansčine slovenskemu jeziku pa govorijo nešteti dokumenti in posegi znanstvenikov, med drugim pa je domača uprava s prispevki, ki so predvideni za slovensko manjšino, izvedla v prejšnjih letih vrsto pomembnih pobud.

KOROŠKA

PODELJENA XXII. TISCHLERJEVA NAGRADA

POKLON ZASLUŽNI ETNOLOGINJI

V torek, 23. januarja, sta Kršćanska kulturna zveza in Narodni svet koroških Slovencev v Celovcu podelila že 22. Tischlerjevo nagrado. Za svojo pokončnost, dobrohotnost in ljubezen do Koroške in njenih ljudi jo je prejela dr. Marija Makarovič, ki si je lanski Veliki šmaren naložila sedmi križ. Nagradjenka, ki je v Ljubljani, kjer je tudi rojena, zaključila študij etnologije na Filozofski fakulteti in od l. 1953 delala v Slovenskem etnografskem muzeju, je za diplomsko nalogo obdelala ljudsko pesništvo, pripovedništvo in medicino v Podjunu. S tem se je začela njena ljubezen do koroške zemlje, ki se je še poglobila v letu 1979 - z razstavo kmečke abecede v Št. Petru in Šmihelu - in nadaljevala leta 1989, ko je izšla prva knjiga serije o slovenski ljudski noši na Zilji. Kljub številnim zapisom (45 monografij, 338 strokovnih člankov in 34 ocen) je uredila 18 knjig in na poseben način zablestela s serijo Tako smo živeli, kjer je v osmih knjigah obdelala 98 življenjskih pričevanj. Z ustanovitvijo Slovenskega narodopisnega inštituta v Celovcu je postala tudi njegova voditeljica (v letih 1993-1997) in redna sodelavka.

Da jo pozna res vsa Koroška, se je pokazalo na slovesnosti v Slomškovem domu, ko se je poleg častnih gostov (njenih sodelavcev, nekdanjih nagradencev, škofijskega kanclerja in škofovega vikarja, predstavnikov raznih organizacij iz Koroške in Slovenije - med njimi državna sekretarka Magda Tovornik - konzulov in članov Tischlerjeve družine) zbralo veliko število znancev iz vseh treh dolin - Roža, Podjune in Zilje. V pozdravnem govoru predsednika NSKS Sadoznika je življenje in delo Makarovičeve obširno orisal predsednik KKZ dr. Zerzer, ki je "izdal" marsikatero skrivnost. Nastopil je tudi zmagovalac govorniškega natečaja Več jezikov znaš, več veljaš, 16. koroški dijak Dvojzlične trgovske akademije Dominik Rozman.

Glasbeno so prireditev oplešali pevci iz Sel, za presenečenje pa je poskrbela enajstletna Nina Popotnig, ki je ob spremljavi klavirja umetniško zaigrala na violino in zelo razveselila tako nagradjenko kot občinstvo.

Dr. Makarovičeva se je seveda zahvalila tako za nagrado kot za lep večer, ki se je nadaljeval v jedilnici.

RB

PREVOD ŠTUDIJE RICCARDA RUTARJA

BENEŠKI MATURANTI

Junija 1999 smo pisali o zelo zanimivi in tehtni publikaciji, za katero je poskrbel raziskovalec na čedadskem sedežu SLORI-ja Riccardo Ruttar z naslovom *I diplomati della Slavia*. Delo predstavlja poglobljeno in prodorno znanstveno, demografsko, družbeno in kulturno raziskavo slovenske stvarnosti Nadiških dolin. Takrat nam je gospod Ruttar povedal, da so beneški Slovenci že od leta 1866 pod Italijo, "kar pomeni, da je bil naš zgodovinski razvoj drugačen od tržaško-goriškega. Glavni namen mojega dela

je bil predvsem ta, da izluščim našo realnost, jo rešim obrabljenih izrekov in jo predstavim v vsej njeni kompleksnosti in seveda z vsemi protislovji".

Avtor je za svojo analizo izbral poseben pas ljudi, in sicer diplomirane iz Nadiških dolin v letih 1975-1997. Za skupnih 627 imen je napolnil 407 vprašalnih pol z vsemi statističnimi podatki o poklicu, statusu, kraju bivanja, družini, željah in projektih, do odgovorov, ki obkrožajo pojme, kakršni so identiteta, oznaka Nadiških dolin, navezanost na domači kraj, poj-

movanje slovenske manjšine, zaščitni zakon, uporabnost jezika, šola, preteklost ipd.

Ob številnih preglednih razpredelnih in grafikah so v povzetku zanimive tudi avtorjeve analize, med katerimi je najzanimivejše ravno poglavje o identiteti. Povejmo le, da je za definicijo narodne pripadnosti prebivalca Nadiških dolin uporabljal kar enajst definicij, ki jih je sam avtor slišal na teritoriju.

Raziskava je leta 1999 izšla v italijanskem jeziku, lansko leto pa je prof. Aldo Rupel poskrbel za slovenski prevod z naslovom *Beneški maturanti, demografsko stanje, raziskava o maturantih*, tako da po zanimivi študiji lahko seže tudi bralec iz Slovenije. Knjigo je izdalo Zduženje Blankin.

EJ

GLOSA JURIJ PALJK

O ZIDARJIH

Ena najlepših kletvic, če ja seveda kaka kletvica sploh lahko lepa, je tista, ki jo imajo Srbi, ko že izpraznijo ves svoj, že itak (pre)bogati arsenal kletvin in preprosto rečejo komu, ki mu želijo dosti slabega: "Bog ti daj zidara kuči! - Bog ti daj, da bi moral imeti doma zidarja!"

Preprosto, a kot se rado zgodi, zelo zgovorno, predvsem pa je v tej želji, ki je na meji kletvine veliko resnice. Če hočeš torej komu dosti slabega, mu zaželi, da bi moral poklicati domov zidarja! V tem stavku so zajeti: slabo počutje, kreganje v družini, veliki stroški, nemir v družini, da o prahu in umazaniji, ki jo za seboj pustijo zidarji, niti ne govorimo.

Prej ali slej mora vsakdo poklicati zidarja v hišo, tudi tisto, ki jo je sam zgradil in je zanj mislil, da je dokončna, dovršena in po zadnjih modnih silnicah narejena, udobna in nasploh najbolj tehnološko dovršena. Šele ko se vanjo vseliš, vidiš, kako je stanovanje-hiša pravzaprav še daleč od tega, da bi postala takoj tvoj dom. Šele ko se v hišo vseliš, vidiš, da je okno v dnevnem prostoru na napačnem mestu, da je slabo ali pa predobro zaščiten proti vlagi, da je neki zid predolg, drugi pa prekratek, skratka: šele takrat, ko začneš v hiši-stanovanju živeti, vidiš, kaj bi moralo biti narejeno drugače,

da bi bila hiša bolj po tvoji in predvsem pa ženini meri. Zgodi pa se tudi, da je kopalnica že stara, ploščice so nemogoče dotrajane, kopalno kad bi rad zamenjal, ker sedaj prodajajo take z vodnimi mehurčki, ki baje zelo pospešujejo zdravljenje in blagodejno prekrvavitev kože in so zato kot nalašč za utrjene in od današnje vročine družbe izmognane ljudi. Zgodi pa se tudi, da počti tlak na balkonu tik nad garažo ali pa na terasi nad kuhinjo ali pri spalnici in nemočno gledate v nebo: tam se zadnje čase vse bolj pogosto zbirajo temni oblaki, iz katerih potem dneve in dneve curlja. Dež pa je velik sovražnik vaše lepe hiše, saj vlaga načne še tako dovršeno sezidano hišo, pa tudi malta kdaj pa kdaj odpade in: poklicati morate zidarja.

Ker smo že zadnjič povedali, kako težko je poklicati nekoga, ki vam bo popravil puščajočo vodovodno ali odvodno cev, tokrat lahko samo še potrdimo, da je zidarji še težje. Če ne poznate nikogar, in običajno je že tako, da ne poznate nikogar, ki bi znal zidariti, se zatečete po nasvet k prijatelju, ki je pred meseci končal bajto, morda predelal del hiše, da mu je sedaj lepo in bo za nekaj časa v miru; lahko torej blaženo hodi gor in dol po novi sprejemnici, v katero je postavil tudi nove divane, da je skupni

videz še toliko lepši. Spet se zatečete k odrešilnemu telefonskemu imeniku, znanec, prijatelj in tudi k sosedu, čigar tast pozna nekoga, ki je že v zaslužni penziji, a vseeno kaj z malto še naredi, da zaokroži mesečno dohodnino. Ko ste ravno že obupali, ker vam vsak zidar pove, "da nima časa, da ima preveč dela, da je zaseden do naslednje pomladi, da za take malenkosti ne bo hodil okrog", se končno na vratih prikaže nekdo, ki naj bi bil zidar. Običajno vas ni doma, doma pa je žena ali pa tašča, ki vam varuje otroke. Pokličete vas po telefonu v službo, dogovorite se z zidarjem, kdaj se bosta končno spet dobila. On si je medtem že ogledal, kako in kaj bo razbijal in maltal, in vam zato kar po telefonu strokovno reče, da tega opravila ne bo delal, ker je to premalo za njegovo podjetje. Ker ste že preutrujeni in se zavedate pomembnosti obiska, mu zato samo vdano rečete: "Toda, gospod, jaz to moram popraviti! Če že vi ne morete, pa vsaj poznate koga, ki bi to lahko storil, ne?" In zidar na drugi strani žice, v vaši kuhinji, pije z vašo taščo kavo in skupaj se menita, kako nemogoče časi so, ker nihče nima več časa, ker smo vsi za-

posleni in nimamo več niti toliko časa, da bi zidarja, ki si je za nas utrgal dragocen kosček časa, doma lepo počakali in mu obrazložili, kaj sploh hočemo; zidar vam torej kar lepo po telefonu pove, da bo videl, kako in kaj, da bo sporočil, če se da kaj urediti, in podobnih stvari vam še veliko natrosi. Je pa vse skupaj zelo sitno, ker je malo dela in še to je povrh vsega zahtevno, vam še pove in potem odjadra novim dogodivščinam naproti.

"In knjige boste morali ven znesti, ne, ker bosta sicer nanje padala malta in prah!" vam tik pred odhodom zagrozi po telefonu in odide. Pred očmi se vam zavrti film vaše zadnje selitve in obide vas slabost, sedite kar lepo tam, čudno mimi ste na delovnem mestu, predse boljčite in kolegi mislijo, da vam je slabo, a vi samo nemočno poskušate odgnati misel na zidarje v vašem lepem domu.

Po nekaj tednih, morda mesecih, se pripeljejo z majhnim tovornjakom ali s kombijem, počasi. Če ste pametni, ste ženi in tašči že dali navodila, da mora biti za zidarja na mizi v kuhinji vedno steklenica soka, zraven steklenice svežega in dobrega piva, steklenica vina, da mu mo-

rata večkrat na dan skuhati kavo, da mora biti ob desetih obvezna "merenda", da skratka nikdar na mizi ne sme ničesar manjkati. "Ja, ja!" rečejo utrjene vaše ženske. "Ma ne: ja, ja! Tako naj bo, da veš, ker bode sicer delo slabo opravili!" še zatrdite, ko odhajate na delo.

Z zidarskim mojstrom ste se že dogovorili, kako in kaj, na štiri oči sta se tudi dogovorila, da bo le nekaj malega na končni račun napisal, vse drugo pa pokasiral na črno, kot se za take stvari spodobi! Strokovno vam tudi pove, da bi sicer vse skupaj več stalo, "neizmeerno več". Tisti dolgi, odločno predolgi "neizmeerno več stalo!" vas prepriča, da za večne čase zakopljete še zadnjo misel o poštenem odnosu do davkarje in lastne države.

Potem hodijo zidarji in vajenci gor in dol po vašem stanovanju, nekaj vedno prinašajo in odnašajo, razbijajo, mešajo malto in rijejo po zidu, kopalnici, gredo na kosi, se vrnejo in delajo počasi, zelo, strašno počasi.

Žena vam to zaupa na samem, tiho, a odločno in z nevarnim glasom, ko se vrnete domov in vidite razdejane.

"Le kje si jih dobil, a?"

"Samo ne mi začeti, ne mi prosim začeti, a!" je vaš grozljivi odgovor.

Zaprepašeni tudi takoj opazite, da je vajencu padla težka

macola na ploščice, ena je počila. Žena vam pove, da bodo tudi to popravili in še posebej to zaračunali.

Potem pride dan, ko se zjutraj zgodi, da nobenega zidarja ni več na spregled. Čakate in čakate, a jih ni. Delo še ni končano, a njih ni. Enostavno mrknejo. To je moderni mrk zidarjev.

Kličete in kličete in ko končno po dveh urah zidarskega mojstra le priključite na telefonček, vam ta mirno pove, da jih ne bo tri dni, "ker imajo nujno delo za dokončati". "Kaj moje ni nujno, a?" si rečete na tiho, a v telefon ponizno molčite.

Ne kregaj se z zidarjem, ne kregaj se!

Ko ste že obupali, da se bodo sploh kdaj še prikazali, pride končno mlad vajenec dokončati delo. Še smili se vam, ker se tako mlad meša malto in nosi težke stvari! Tudi prijazen je in vlijuden ter spreten, dober zidarski mojster bo.

Zvečer rečete ženi: "Ti, povej, kdo nam je vtepel v glavo to, da vsi po vrsti hočemo za naše otroke univerzitetno diplomu, a? Kdo je bil tisti tepec, ki nam je to vtepel v glavo, a?"

Čez nekaj tednov, ko končno pride zidarski mojster z računom, ste že trdno prepričani, da vašega sina ne boste več silili k študiju inženirstva.

PRIHODNJO SOBOTO PRIČAKOVAN KONGRES

MARJAN DROBEŽ

V Sloveniji si dogodki, pomembni za državo in politiko, hitro sledijo, zaradi česar jih je težko sproti presojati in ugotavljati njihovo pomembnost za ljudi oz. družbo. Javnost je z zanimanjem spremljala polemiko v parlamentu, kjer so si premier dr. Janez Drnovšek in njegovi ožji sodelavci ter poslanci opozicije na čelu s predsednikom SDS Janezom Janšo izmenjali obtožbe o tem, katera vlada je izvajala oz. izvaja politične čistke med vodilnimi uradniki in funkcionarji v vladi ter v družbah in dejavnostih, v katerih ima največji delež in vpliv država. V stališčih poslancev iz strank vladne koalicije in opozicije je bilo zaznati, da sta kadrovske čistke izvajali tako prejšnja, Bajukova vlada, kot tudi sedanja vlada, ki jo vodi Drnovšek. Spremembe v vodstvenih ministrstvih, vladnih agencijah in službah ter v velikih gospodarskih sistemih pa očitno še niso končane, kar sta v državnem zboru posredno potrdila tudi premier in generalni sekretar vlade Mirko Bandelj. Živahne odmeve med politiki in v javnih občilih je v prejšnjem tednu vzbudil tudi primer udaje okrožnega tožilstva na Ptuj Marjana Glavarja, ki so ga zaradi suma kaznivega dejanja prejemanja podkupnine priprli, nakar je minister za pravosodje Ivan Bizjak izjavil, "da v Sloveniji nihče ni nedotakljiv."

Vlada je najbrž zaradi nasprotovanj in protestov zainteresiranih in sindikatov znova preložila rok za zaprtje brezcarijskih prodajal ob mejah z Italijo in Avstrijo. Minister za ev-

ropske zadeve Igor Bavčar je najprej napovedal, da bodo omenjene prodajalne zaprli ali pa jih preoblikovali v običajne trgovine do 1. aprila. Zdaj pa je vlada sklenila, da ta rok podaljša do 1. junija. Predsednik vlade dr. Janez Drnovšek je na državni televiziji dejal, da roka za zaprtje ali preoblikovanje brezcarijskih prodajal ne bodo več podaljšali.

V političnih strankah vlada veliko zanimanje za kongres SLS+SKD Slovenske ljudske stranke, ki bo v soboto, 3. marca. Ta desnosredinska stranka je bila največji porazenec parlamentarnih volitev lanskega 15. oktobra. Med najbolj verjetnimi kandidati za novega predsednika stranke omenjajo ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Franca Buta, v igri za novega predsednika pa naj bi bila tudi Marjan in dr. Janez Podobnik. Neuradno je slišati, da bi izvolitev enega od bratov Podobnik lahko vplivala na obstoječo vladno koalicijo, saj naj bi se tako Marjan kot tudi Janez Podobnik zavzemala za izstop SLS+SKD Slovenske ljudske stranke iz vlade. Sedanjí predsednik stranke dr. Franc Zagožen je že nekajkrat ponovil, da na kongresu ne bo več kandidiral, da pa se bo tudi umaknil iz politike. Pomembno priznanje Francu Zagožnu je pred dnevi v nekem intervjuju, objavljenem v mariborskem časniku Večer, dal predsednik ustavnega sodišča Slovenije dr. Franc Testen. Ko je pojasnjeval in ocenjeval sporno odločbo o tem, da je na znanem referendumu l. 1996 zmagal predlog za uvedbo dvokrožnega večinskega volilnega sistema, je tudi pouda-

ril, "da se je, potem ko je zadeva s spornim referendumom prešla iz prava v politiko, torej z ustavnega sodišča v Državni zbor, nakazovala katastrofa, ki pa jo je preprečil dr. Franc Zagožen."

KOLIKO SLOVENIJA POMENI V OČEH ITALIJE?

Najvišje osebnosti slovenske države in politike so v prejšnjem tednu posredovale pri italijanskih predstavnikih, da bi senat na seji, ki je napovedana za 1. februarja, po tolikih zastojih in prekinitvah vendarle nadaljeval obravnavo in tudi sprejel zakon o globalni zakonski zaščiti slovenske narodne skupnosti v Italiji. Zagotovil in obljubil ni manjkalo, kljub temu da je zmeri optimizem na mestu, pa se lahko zgodi, da zakon ne bo sprejet. To bi, opozarjajo v Ljubljani, vplivalo tudi na odnose med Slovenijo in Italijo.

Slovenski mediji so s poudarkom objavili vesti o posredovanju predsednika državnega zbora Boruta Pahorja pri predsedniku italijanskega senata Nicolu Mancinu in pri voditeljih strank koalicije Ojlika, ki naj bi zagotovili udeležbo senatorjev iz teh strank pri glasovanju o zakonu. Odmevalo je tudi mnenje o manjšinskem zakonu, ki ga je v odgovoru na pismo slovenskega predsednika Kučana zapisal predsednik Republike Italije Carlo Azeglio Ciampi. Ta je poudaril, "da razume razloge za slovensko pozornost na zakon ter je zaradi njegove pomembnosti in tudi prijateljstva med državama pristojne zaprosil, naj ga tekoče seznanjajo z razvojem dogodkov."

Osrednji slovenski časnik Delo je v soboto, 27. januarja, v rubriki Tema dneva objavil

uvodnik o sprejemanju zaščitnega zakona za Slovence v Italiji z naslovom *Koliko tehtamo v očeh sosedov*. Delov dopisnik v Rimu Tone Hočevar je v svojem prispevku napisal tudi naslednje: "Slovinci in Italijani smo sosedje, vedno smo bili in vedno bomo; oni so veliki in vplivni, včasih tudi oholi, mi majhni in prizadevni. Njih pot na vzhod vodi, tudi zemljepisno, čez Slovenijo, nas pot na zahod in v Evropo, bolj politično kakor pa zemljepisno, vodi čez Italijo. V tem trenutku resnični utrip odnosov med Rimom in Ljubljano merimo po zakonu, ki naj prizna, pravno uredi in globalno zaščiti slovensko narodnost v Italiji."

Če zakon bo ali pa če ga ne bo, bomo sicer ostali sosedje in bomo morali še naprej sodelovati, toda nam, majhnim in prizadetim, bo lahko bolj jasno, kam sodimo na vrednostni lestvici rimskih politikov. Ne samo tistih, ki Slovencev sploh ne marajo in to kažejo z zaničevanjem naših manjšincev, ampak tudi tistih, ki nas vsaj načelno sprejemajo in jim zato ne more biti čisto vseeno, da je slovenska manjšina pastorka, prepuščena na milost in nemilost neprijaznemu in zadržnemu italijanskemu skrajnemu severovzhodu. Slovenci v zamejstvu so tokrat vsi skupaj brez političnih razlik pretreseni zaradi spoznanja, da jih niso vpisali na letošnji proračunski seznam, ker je podpora zanje predvidena v zakonu, zakona pa še ni. In prav nihče si najbrž ne upa staviti, da v prihodnjih tednih, pred koncem sedanje parlamenta, zares bo."

ZAVZETOST ZA SKUPNO PROSLAVLJANJE

Župan mestne občine Nove Gorice Črtomir Špacapan je na novinarski konferenci v torek, 23. januarja, obravnaval tudi priprave na proslavljanje tisočletnice prve pisne omembe Solkana, Gorice in Goriške. Dejal je, da si občina in organizatorji slovesnosti na območju Nove Gorice prizadevajo za skupno proslavo omenjene obletnice, torej za sodelovanje z občinsko upravo v Gorici, toda o taki možnosti zaenkrat še ni sporazuma. Prav tako kaže, da ne bo sodelovanja med obmejnima Novo Gorico in Gorico pri postavitvi obeležja v čast zgodovinskega dogodka prve pisne omembe Solkana in Gorice, torej tisoč-

letnice, ki bo minila prihodnje-ga 28. aprila.

Špacapan je povedal, da je v predlogu občinskega proračuna za letošnje leto predvidenih štiriinpetdeset milijonov tolarjev prispevka za organizacijo proslav in prireditev ob tisočletnici prve pisne omembe Solkana, Gorice in Goriške. Pojasnil je tudi, da Mestni svet mestne občine Nova Gorica na pismo, v katerem so navedeni pridržki in nasprotovanja stališčem nekaterih občinskih upraviteljev v Gorici, po katerih Slovenci živijo v Standrežu, ne pa tudi v mestu Gorici in drugod v tamkajšnji občini, še ni prejel odgovora. M.

IZDAL JO JE FORUM ZA GORIŠKO

PUBLIKACIJA O GORIŠKI POKRAJINI

Organizacija civilne družbe, Goriški forum, je ob posvetovanju o pogojih, možnostih in nujnosti ustanovitve goriške pokrajine, ki je bilo 25. t.m. v Novi Gorici, izdala publikacijo z naslovom *Goriška pokrajina*. V njej so objavljeni prispevki znanstvenikov, strokovnjakov ter javnih in političnih delavcev, ki so bili pripravljani za omenjeno posvetovanje oziroma konferenco.

Svoja stališča in poglede o ustanovitvi goriške pokrajine je objavilo trinajst avtorjev, v predgovoru omenjene publikacije pa je pojasnjeno tudi stališče foruma za Goriško. Ta organizacija je parlamentu že predložila osnutek zakona o ustanovitvi Goriške pokrajine. Forum za Goriško v omenjenem zapisu ugotavlja, "da deset let po osamosvojitvi Slovenije še ni zadostila temeljni družbeni in politični zahtevi po ustavnopravni ureditvi slovenskega ozemlja". Iz pogledov znanstvenikov, strokov-

njakov ter posameznih javnih in političnih delavcev, ki so objavljeni v publikaciji (uredila jo je prof. Inka Štrukelj), je tudi razvidno, da bi pri oblikovanju goriške pokrajine morali upoštevati njeno vlogo pri sodelovanju in povezovanju s sosednjo Goriško pokrajino v Italiji, pa tudi posebnosti in drugačnost Goriške v primerjavi z obalnim območjem oz. z južno Primorsko.

Kaže, da bodo v Sloveniji kmalu sprejeli spremembe ustave, s katerimi bo določeno, da ustanavljanje pokrajin ne bo več prostovoljno, temveč obvezno. Delovale bi kot nova višja raven lokalne samouprave. V publikaciji o goriški pokrajini je zapisano, da je "sprememba upravne organiziranosti Slovenije potrebna tudi zaradi politike in namenov EU, da finančno pomoč državam kandidatkam za članstvo čedalje bolj namenja njihovim regijam oz. pokrajinam". M.

DOLGEGA DNEVA POTOVANJE V DAN

PDG SPET V JUŽNI AMERIKI (2)

MARIANA REMIAŠ

PDG je drugi januarski teden megleno in pretežno deževno Novo Gorico zamenjalo za sončno in toplo Južno Ameriko, kamor so jih povabili organizatorji mednarodnega gledališkega festivala Teatro a mil iz Santiaga. Država Čile z glavnim

dolarjev) nas je lepo sprejela. Trem uprizoritvam predstav *Plešasta pevka*, ki so jim ljudje namenili veliko aplavzov, mediji pa široko naklonjenost, se je pridružilo tudi vsečlansko gostoljubje, ki smo ga igralci in ostali člani skupine doživljali na vsakem koraku. Druga uprizoritev *Plešaste pevke*, v gledališču

V poletni uti Tomaža Erjavca je bil Iztok Mlakar skoraj ob glavo...

Spoznali smo zakonski par Tomaž in Argentinke, ki je v Čile k sorodnikom prišel na počitnice, slovenskega magnata ter industrialca Tomaža Erjavca, ki nas je obiskal v gledališču in povabil na svojo haciendo, ki je iz Santiaga oddaljena 70 km. Sprejel nas je kot odlični gostitelji. Hiša na gričku je središče posesti, ki jo družina Erjavcev uporablja kot vikend ali počitniško hišico, ob njej se razprostirata velikanski travnik z bazenom, lesten (veliki živalski vrt, uta za veselice in piknike, obvezna peč za peko mesa in drugih dobrot ter lastno vodno zajetje iz reke, ki teče pod posestjo.

Družina Tomaža Erjavca (gospod je poročen z domačinko iz Čila; z njo ima sinova Tomaža in Štefana) nas je pogostila z odličnimi južnoameriški govejimi steaki (zrezki),

pijskimi klobasami in s pravo, slovensko krompirjevo solato.

Dan, ki smo ga prebili pri družinah Erjavcev in Tomažin, smo izkoristili za fotografiranje pa tudi za številne (tudi tragične) zgodbe slovenskega ekonomskega in političnega izseljevanja po prvi in drugi svetovni vojni. Tednu v Čilu, izvrstnemu sprejemu te male države, kjer življenje kljub naglici teče počasnije, se poleg spominov, ki ostajajo živi predvsem v igralcih, pridružujejo tudi odlične kritike nastopov PDG in njegovih igralcev, ki so v Južno Ameriko znova ponesli najboljši glas o svojem gledališkem delu, Novi Gorici, Goriški in Sloveniji. Nova priložnost, da se igralci izkažejo, bo gostovanje v Venezueli, v Karakasu, kamor se odpravljajo že v letošnjem marcu. KONEC

Štirje veliki pod Marijo nad Santiagom v Čilu.

mestom Santiagom, turistično razvitim Valparaisom, številnim prebivalstvom (samo Santiago jih ima 5 milijonov) in nenaravno visokim letnim bruto družbenim prihodkom na prebivalca (12.500 ameriških

San Gines, v neposredni bližini ene od hiš književnika Pabla Nerude, je minila v "slovenskem" vzdušju, saj so se slovenski izseljenci zato, da vidijo predstavo, pripeljali tudi iz Buenos Airesa.

POMOČ PRIZADETIM V LOGU POD MANGARTOM

SREDSTVA TUDI IZ BANKE SVETA EVROPE

Nadaljuje se zbiranje sredstev za pomoč prebivalcem Loga pod Mangartom, ki jih je prizadel zemeljski plaz. Slovenija je za sanacijo razmer, to je za vrnitev prebivalcev in obnovitev življenja v omenjeni vasi, iz letošnjega državnega proračuna namenila milijardo tolarjev.

Razvojna banka Sveta Evrope v Parizu je odobrila dodatna dva milijona evrov oz. v slovenski valuti nad 425 milijonov tolarjev kredita, s katerim bodo financirali razvojne programe malih in srednje velikih podjetij, zlasti s področij turizma, trgovine in industrije v Posočju, s čimer bi zagotovili nova delovna

mesta. To je drugo posojilo omenjene banke za projekte v Posočju, saj je že konec leta 1998 pod istimi pogoji zagotovila štiri milijone evrov, to je 850 milijonov tolarjev, kredita. Sredstva iz tega naslova so namenili uresničiti stoštirinajstih razvojnih projektov v občinah Bovec, Kobarid in Tolmin.

Škofijska Karitas v Kopru je sporočila, da sta tudi krajevni radijski postaji v Cerknem in Tolminu pričeli zbirati prispevke poslušalcev za pomoč prebivalcem Loga pod Mangartom. Prispevki so do 15. januarja dosegli 990 tisoč tolarjev. Na račun dobrodelne organizacije Karitas v koprski škofiji (to je na Primorskem) so doslej zbrali več kot 70 milijonov tolarjev za pomoč ljudem, prizadetim zaradi plaza v Logu pod Mangartom. M.

OBVESTILO

DNE 8. T.M. bo občina Brda ob 15. uri na Dobrovem odkrila spominsko ploščo tigrovci in demokratu Avgustu Sfiligoju.

ITALIJANSKO PRAVO

STARA POŠOJILA
IN ODERUŠKE
OBRESTI

DAMJAN HLEDE

Znano je, da je z zakonom št. 108/96 zakonodajalec na novo uredil področje oderuštva, z upanjem, da bi na tak način odločneje preprečil ta hudi in naraščajoči pojav. S tem zakonom je bil spremenjen člen 644 kazenskega zakonika, ki določa kaznivo dejanje oderuštva, predvsem pa je bil spremenjen člen 1815, 2. odstavek, civilnega zakonika, v katerega je bila vnesena določba, da v primeru oderuških obrestí je pogodbeni klavzula, ki jih predvideva, nična, pogodba sama pa postane brezplačna. Pred reformo je bilo predvideno, da se obresti znižajo na legalno obrestno mero, sedaj pa je za civilno sankcijo predvidena prava preobrazba posojilne pogodbe z obrestmi v brezplačno posojilno pogodbo. Za točno določitev oderuških obrestí je zakon uvedel redno trimesečno ugotavljanje t.i. "efektivnih globalnih srednjih obrestnih mer"; slednje, povišane še za polovico svoje vrednosti, predstavljajo mejo, onstran katere je vsaka obrestna mera, ki jo presega, avtomatično oderuška in torej, po novem zakonu, nična.

Hudo napako pa je zakonodajalec iz leta 1996 naredil, ko v zakon ni vključil nobenih prehodnih določb, takšnih, ki bi urejevale tiste posojilne pogodbe, ki so bile podpisane še pred reformo, katerih vračanje kapitala in plačevanje obrestí pa še traja tudi po uvedbi novega zakona. Ker so se v zadnjih treh letih tudi srednje obrestne mere znatno znižale, je prišlo do tega, da je večina posojilnih pogodb, ki so bile podpisane pred reformo in so predvideva-

le fiksno obrestno mero, postala sedaj, zaradi novega mehanizma za ugotavljanje oderuštva, postala avtomatično oderuških. Združena potrošnikov so pričela zahtevati prilagoditev starih pogodb in povračilo oderuških obrestí, ki so bile že izplačane v času pred reformo. Začela se je ostra polemika med bankami na eni strani in združenji potrošnikov na drugi, zadeva je potem prišla na sodišče in sedaj je še vlada na koncu povedala in ukrenila svoje.

Vlada se je aktivirala potem, ko je Kasacijsko sodišče z razsodbo št. 14899 z dne 17. novembra 2000 razsodilo, da novi zakon o oderuštvi št. 108/96 velja tudi za razmerja, izhajajoča iz posojilnih pogodb, ki so bile sklenjene pred tem zakonom, a po njegovem vstopu v veljavo niso še bila izčrpana. Odredilo je tudi, da lahko sodnik ugotovi ničnost oderuških klavzul kar ex officio, torej brez strankinega priziva. Po tej razsodbi se je polemika med bankami in klienti še zaostila, zato je vlada 28. decembra izdala izreden zakonski odlok, ki bo veljal šestdeset dni, nakar bo moral biti ali opuščen ali spremenjen v zakon. S tem odlokom je vlada dala neko avtentično interpretacijo zakona o oderuštvi s poudarkom, da so oderuške tiste obresti, ki presegajo zakonsko mejno mero v trenutku, ko je pogodba sklenjena, na glede na čas njihovega plačevanja. Ukrep seveda ni bil sprejet z velikim zadovoljstvom; videti bo treba, če bo sedaj spremenjen v zakon, v drugačnem primeru pa bo še naprej prevladovala interpretacija Kasacijskega sodišča.

SKRB ZA ZAŠČITO V SLOVENIJI

PREPOVED UVOZA
GOVEJEGA MESA

Italija je enajsta država, iz katerih ni dovoljen uvoz govedine in izdelkov govejega izvora v Slovenijo. Prepoved velja od 27. januarja dalje. Za ta ukrep so se odločili, ker so v Italiji nedavno odkrili primer bolezni norih krav. Slovenska vlada je zaostila ukrepe za zaščito pred omenjeno boleznijo. Poleg prepovedi uvoza govedine iz rizičnih držav morajo slovenske klavnice od decembra lani pri zakolu odstraniti celo glavo govedi, razen jezika, pa tudi preostale rizične organe živali.

V Sloveniji Poslovna skupnost Zlato zrno in Zlati okus, ki delujeta v okviru Zdravne kmetijske družbe, s podjetji in dru-

gimi porabniki podpisujeta dogovore o pravici trženja mesa telet in mesa mladih govedí slovenskega porekla. Tak dogovor sta omenjeni poslovni skupnosti 29. januarja, podpisali z družbo Hoteli, igralništvo in turizem (HIT) v Novi Gorici. Skladno z dogovorom Poslovni skupnosti Zlato zrno in Zlati okus jamčita, da je meso telet slovenskega porekla zrejeno po prijazni tehnologiji, meso mladih govedí pa zrejeno brez nedovoljenih dodatkov. Za obe vrsti mesa oz. blagovni znamki velja stroga in obvezna evropska kontrola kakovosti in porekla, po načelu "od hleva do mize".

M.

NA SEJI GLAVNEGA ODBORA KMEČKE ZVEZE

ZAMEJSKI KMETOVALCI
PRED VRSTO IZZIVOV

Slovenske kmetovalce v Italiji pesti še kar nekaj perečih vprašanj, ki se tičejo tako ožje manjšinske kot tudi širše problematike. To je izhajalo tudi s seje glavnega odbora Kmečke zveze, ki je bila v četrtek, 25. januarja letos, v dvorani Zdravne kraške banke na Opčinah.

Podobno kot druge manjšinske ustanove, tudi Kmečko zvezo zaskrblja razvoj dogodkov glede sprejemanja zaščitnega zakona za Slovence v Italiji, pa tudi vprašanje finančnih prispevkov našim ustanovam. Glede zaščitnega zakona je Kmečka zveza naslovila na predsednika italijanskega senata Mancina pismo, v katerem ga prosi, naj stori vse, da se zakon sprejme. Kar se pa tiče finančnih sredstev, bo od dežele Furlanije-Juljske krajine stanovska organizacija slovenskih kmetov letos prejela le šest milijonov lir namesto dosedanjih petindvajsetih. Obrnili so se tudi na slovensko kmetijsko ministrstvo s prošnjo za izredno denarno injekcijo v

višini 200 milijonov lir, a jim je bilo zagotovljenih le 60.

Poleg tega tudi člane Kmečke zveze zaskrbljajo posledice tako imenovanih bolezni norih krav, saj tudi naši živinorejci utegnejo biti prizadeti. Kmečka zveza se je pozanimala pri veterinarski službi in ugotovila, da se živina do tridesetih mesecev starosti lahko zakolje brez predhodnih analiz (vseeno pa bo treba uničiti drobovje in glavo zaklane živali), pri živini, ki je stara nad trideset mesecev, pa so potrebne analize, ki jih opravlja veterinarska inšpekcija iz Pordenona. Brez analiz ni možen zakol.

Kmečka zveza tudi ni zadovoljna z odnosom, ki ga imata dežela Furlanija-Juljska kra-

jina in tržaška pokrajina do kmetijstva, zlasti do tistega kmetijstva, ki se ne nahaja na nižinskih področjih. Poleg omenjenega nezadostnega financiranja je treba tu opozoriti na vprašanje mlečnih kvot, pri čemer je po mnenju KZ treba podpreti male kmete oz. tiste, ki imajo manjše kvote, ter gorata območja. Zveza je tudi mnenja, da je treba končno urediti načrt za tržaško kmetijstvo, pri čemer je predvidenih 40 milijard lir financiranja. KZ tudi ni zadovoljna z odnosom, ki ga do kmetijstva imata tržaška in devinsko-nabrežinska občina zaradi regulacijskih in podrobnostnih načrtov. Videti bo treba, kaj bo odločila komisija, ki ima nalogo pripraviti varianto k devinsko-nabrežinskemu regulacijskemu načrtu.

Kmetovalci se nahajajo tudi pred nekaterimi zapadlostmi: med temi je treba omeniti zlasti popis vinogradov, za kate-

rega je čas do 31. marca letos. Kljub temu da za to namenjenih obrazcev še ni na razpolago, poleg tega pa se je še pokvaril računalniški program, KZ poziva svoje člane, naj se pripravijo na to zapadlost. Pri tem so potrebni naslednji dokumenti: razporeditev trt za vsak vinograd posebej, če je različna med vinogradi; gojitvene oblike, leto sajenja in gojenje sorte, število trsov oz. površino za vsako parcelo posebej; kopija morebitnega potrdila o vpisu vinograda v sezname DOC; kopije posestnih listov ali, v primeru, da na le-teh ni ažurnirano stanje, kopije razdelitvenih načrtov; kopije katastrskih map oz. kopije razdelitvenih načrtov; kopijo veljavnega osebnega dokumenta, davčne številke ter številke IVA.

Potekajo tudi priprave na redni občni zbor, ki bo 7. aprila. Pripravlja pa se tudi srečanje mladih kmetov, ravno danes pa bo – vedno v dvorani ZKB na Opčinah – srečanje o deželnem načrtu za razvoj podeželja. Govoril bo predsednik deželne zveze Konfederacije kmetov Italije (CIA) Dante Savorgnan.

iz

36. KMETIJSKI TEDEN V VIDMU

USPEŠEN AGRIEST

Na videmskem sejmišču se je v ponedeljek, 29. t.m., končal letošnji 36. kmetijski sejem Agriest, ki je zabeležil približno 20% porast obiska. Gre za podatek, ki je pomemben ne le zaradi tržnega vidika, ampak tudi ker kaže na pozitivno reakcijo kmetov, ki želijo z jasnimi ukrepi zaustaviti negativne procese ob bolezni norih krav ali prepovedi rabe imena furlanski tokajec za trženje tega vina. Sejem je nedvomno potrdil, da je pomemben pokazatelj stanja in utripa kmetijstva v Furlaniji-Juljski krajini, zlasti pa v Furlaniji. V tem smislu so nagovorili javnost ob odprtju sejma komisarka pri upravi sejmišča, gospa Gabriella Zontone, predsednik deželne ustanove za razvoj kmetijstva Pinat in deželni odbornik

za kmetijstvo Ariis, ki je tudi odprl sejem. Sejem Agriest je imel tudi letos dvojni značaj. Tržnega in izobraževalnega. Na njem je nastopilo 250 razstavljalcev iz vse dežele in drugih severno italijanskih dežel ter Avstrije. Zlasti bogata je bila ponudba strojev in različnega mehanskega orodja.

Obiskovalci so si lahko ogledali traktorje vseh vrst in velikosti, orodje za obdelavo zemlje in pripravo tal za setev, sejalnike in sadilnike, a tudi kosilnice in stroje za spravilo krme. Izredno bogata je bila ponudba vinogradniške in kletarske opreme. Leseni sodi, sodi iz nerjavčega jekla z vgrajenimi hladilnimi sistemi, pečljalniki in razne stiskalnice, filtri vseh vrst in polnilnice so bili prava paša za oči.

Svoje blago so ponujala tudi podjetja, ki se ukvarjajo z namakalnimi sistemi, z gozdarstvom in spravilom lesa, oz. ki se ukvarjajo z gradnjo hlevov in njihovo notranjo opremo od ležišč in jasi ter korit za razne domače živali do molzišč in hladilnic za mleko. Lepo obiskani so bili razstavniki prostori s krmili ali semenarskih podjetij in strokovno literaturo. Bogata je bila tudi ponudba malega orodja in opreme za vrtnarstvo in okrasne vrtove. Sploh je bil sejem Agriest tudi letos zelo specialistično zasnovan in obiskovalec je res lahko našel kar ga je zanimalo.

Zelo odmevna so bila letos tudi predavanja in strokovni posveti, ki so jih priredili na sejmišču. Tako je bil zelo obiskan že prvi posvet o sledljivosti in navedbah na etiketah mesa, da bi tako porabnik dobil ob nakupu vse podatke o izvoru in pre-

delavi mesa. Gre za ukrep, ki je še zlasti ob širjenju bolezni norih krav naravnost nujen. Podobno preventivno uglasena sta bila tudi sobotni posvet o kakovosti živin in o naravi prijaznem kmetovanju, ki spoštuje načelo integriranega varstva. Nedeljsko srečanje čebelarjev je bilo med drugim posvečeno tudi vlogi čebel pri zaščiti raznolikosti naravnega okolja. V ponedeljek, na zadnji dan sejma Agriest, pa so obravnavali vprašanje proizvodnih kvot mleka tudi v luči vseh težav, s katerimi se mora soočiti govedoreja ob širjenju bolezni norih krav. Ob zahtevi po natančnejših raziskavah o bolezni norih krav so na posvetu tudi menili, da bi morala država sprejeti moratorij tudi na področju proizvodnih kvot mleka in poskrbeti za jasen in hiter sistem dodeljevanja odškodnin prizadetim rejcem.

INTERNETNO TRGOVANJE Z DELNICAMI

ZKB S SERVISOM DIRECTA
TRADING ONLINE

Z 29. januarjem je Zdravna kraška banka postala prva banka na Tržaškem, ki daje strankam možnost kupovanja in prodajanja delnic ter drugih finančnih produktov prek interneta. ZKB je namreč začela nuditi servis Directa trading online. Gre za servis, ki obstaja od l. 1996 in ki je v bistvu specializiran za nakupovanje in prodajanje delnic in vrednostnih papirjev po internetu. Predstavitev, ki je bila namenjena predvsem uslužbencem banke, je potekala 26. januarja na Opčinah.

Servis je v bistvu zelo preprost. Za operacije potrebuje stranka seveda karkoli, kar se lahko priključi na internet (računalnik ali mobilni telefon WAP). Ni potrebno prenesti na računalnik nikakršnega programa, ampak je dovolj internetna povezava s spletno stranjo, potrebna pa sta seveda geslo in password. Vpisnina znaša 300.000 lir una-

tantum, za tekoči račun in dosier vrednotnic ter za kolek pa je treba odšteti 99.000 lir letno. Ko se uporabnik priključi, se zadeva odvija kot na borzi: uporabnik se lahko seznani z denarno vsoto, ki predstavlja operativno zmogljivost, opravi selekcijo vrednostnih papirjev, s katerimi hoče operirati, ter kupuje oz. prodaja delnice. Za vsako zaključeno operacijo na italijanskem trgu mora uporabnik plačati komisijo v višini največ 35.000 lir ali 9 evrov v primeru vsote delnic, ki presega 10 milijonov lir. Če se priključi na ameriški trg, pa bo moral plačati za vsako zaključeno operacijo fiksno komisijo v višini 10 ameriških dolarjev do višine 5.000 delnic. Operacija se zaključi takrat, ko kdo kupi delnice po ceni, ki je ponujena, in obratno. Uporabniku bo servis nudil tudi pregled vesti iz gospodarskega sveta.

PRENOVLJENA TRGOVINA NA OPČINAH

WALTERCARPOINT NUDI
AVTOMOBILSKE DELE

Na Opčinah, v ul. Carsia 45, v neposredni bližini karoserije Guštin, je začela delovati prenovljena trgovina, ki bo strankam nudila najrazličnejše avtomobilске dele, v prvi vrsti pa avtomobilске radijske sprejemnike in mobilne telefone. Trgovino Waltercarpoint so slovesno odprli 27. januarja, njen lastnik pa je mladi tržaški Slovenec Walter Osi, ki si je v tem sektorju nabral lepo izkušnjo. Walter Osi je bil namreč pred tem kar deset let zaposlen v trgovini Sprint Auto, ki se na tržaškem nabrežju ukvarja s prodajo avtomobilskih delov. Po letih delovanja v mestu pa si je zaželel "menjave zraka" in se je zaposlil v trgovini Guštin Car Point na Opčinah. Trgovina je bila last Radka Guština, lastnika omenjene karoserije. Tam je Osi delal dve leti, nakar se je odločil, da poskusi stopiti na samostojno podjetniško pot. Trgovino je

odkupil in preuredil ter ji dal novo ime - Waltercarpoint.

Kdor bo vstopil v majhno, a lepo urejeno trgovino, bo lahko izbral med kakovostnimi znamkami avtomobilskih radijskih sprejemnikov (npr. Pioneer, Clarion, WDO idr.) ter najrazličnejšimi znamkami mobilnih telefonov (Nokia, Panasonic, Motorola idr.). Na voljo bo imel tudi brisalnice, sveče, prevleke za sedeže in različne druge avtomobilске dele.

Kot nam je Walter Osi - sicer tudi član Slovenskega deželne gospodarskega združenja - sam povedal, je trgovina sicer majhna, vendar je vedno treba začeti z majhnimi stvarmi. Novi lastnik pa je glede svojega poskusa optimist, pa tudi dobre volje in izkušenj, kot že rečeno, mu ne manjka. Zato mu tudi mi iz uredništva našega lista želimo uspešno podjetniško pot.

ALPSKO SMUČANJE / ZAČELO SE JE SVETOVNO PRVENSTVO

KOSTELIČEVA KOT VRENI SCHNEIDER

ERIK DOLHAR

V St. Antonu se je 28. januarja začelo svetovno prvenstvo. Janica Kostelić je dobila tudi sedmi letošnji slalom za svetovni pokal in še naprej ostaja nepremagana v tej disciplini. V Ötterschwangu je 26. januarja za sekundo in 62 stotink premagala Američanko Kristino Koznick. Od Slovenk je nove točke osvojila le Alenka Dovžan, ki je z zaostankom šestih sekund in 27 stotink (!) zasedla 25. mesto. Kostelićeva je spet prevzela vodstvo v svetovnem pokalu.

Prireditelji zadnjega slaloma pred svetovnim prvenstvom se s tekmovanjem ne bodo mogli ravno pohvaliti. Res je, da je k temu najbolj pripomogla naračava, toda mnogi so prepričani, da bi organizatorji slaloma za Zlato lisico, ki je letos v podobnih razmerah na mariborskem Pohorju odpadel, progo boljše pripravili. Dež, ki je padal v Nemčiji, in toplo vreme sta sneg zmečkala, zato so bili pogoji praktično neregularni. Na boj za sam vrh sicer niso vplivali, a tekmovalke z višjimi številkami niso imele prav nobenih možnosti za uspeh. Prav tu gre iskati enega od razlogov za slabše predstave slovenskih smučark.

Sedmi letošnji slalom je odprla zmagovalka prvih šestih tekem in seveda prva favoritinja

Janica Kostelić. Ugodno število je Hrvatica znala izkoristiti. Z brezhibno vožnjo je bila razred zase in je poskrbela še za en rekorden doseg. Ne pomnimo namreč, kdaj je imela kakšna izmed smučark že po prvi vožnji sekundo in 23 stotink prednosti pred najbližjo nasledovalko. Že po prvem nastopu je bilo jasno, da bo slalom v Ötterschwangu za Slovenke eden najslabših v zadnjih sezonah. Potem ko je zaradi poškodbe nastop odpovedala najboljša slovenska slalomistka Urška Hrovat, ni imela sreče niti lanske dobitnica malega kristalnega globusa Špela Pretnar.

Prvič v letošnji sezoni so tekmovalke začele drugo vožnjo od 15. mesta navzdol in ne od 30., kot je to običaj na tekmah svetovnega pokala. Za Zagrebčanko, ki je tokrat nastopila z

nekoliko krajšimi smučmi (160 cm), je bila to deseta zmaga v svetovnem pokalu, s sedmo zaporedno pa je izenačila doseg Švicarke Vreni Schneider, ki je v sezoni 1988/89 prav tako dobila sedem zaporednih tekem. "Številka ena, ki sem jo v svetovnem pokalu nosila prvič, je bila velika prednost. To se je vedelo že pred startom. In izkoristiti ugodni položaj je bila moja taktika. V prvem nastopu sem šla na vse ali nič, saj sem hotela maksimalno izkoristiti progo in si zagotoviti čim večjo prednost," je dejala Kostelićeva, ki si je tako tudi teoretično zagotovila mali kristalni globus.

Pa še nekaj podatkov o svetovnem prvenstvu v mondenem avstrijskem zimsko-sportnem središču St. Anton. Prijavljeni so tekmovalci iz kar 64 držav, s tekmovanjem pa poroča 46 televizijskih postaj. Dobro deluje marketing in prvenstvo v St. Antonu s prodajo TV in drugih reklamnih pravic prinaša šest do osemkrat več denarja kot prejšnja prvenstva. Na dobiček seveda upajo tudi organizatorji, ki pa poudarjajo, da dobiček ni glavni cilj prireditve. Po mnenju vodstva avstrijske smučarske zveze so zmagovalci tako ali tako že prebivalci St. Antona, ki so v kraju dobili popolnoma novo infrastrukturo.

SZ OLYMPIA / SREČANJE V SKUPINSKIH SESTAVAH RITM'N DANCE

ŠPORT OB GLASBI ZA MLADE TOSTRAN IN ONSTRAN MEJE

V nedeljo, 28. januarja, je bilo v telovadnici na Drevoredu 20. septembra v Gorici, v organizaciji SZ Olympia, srečanje v skupinskih sestavah *Ritm'n dance*. Srečanja so se udeležile skupine, ki gojijo ples, ritmiko, jazz, klasični balet, show dance... tu in onstran meje.

Prireditve so otvorile mažoretke HIT-a GPO, ki že dve desetletji delujejo v Novi Gorici. Skupino je takrat ustanovila naša rojkinja Norma Simonić, po njeni smrti (pred dvema letoma) pa je skupino prevzela njena nekdanja učenka Barbara Baša. Dekleta so prikazala dve točki, s katerima dosegajo odlične uspehe na raznih nastopih, srečanjih, turnirjih ter med samim občinstvom. Sledil je nastop skupine Motorično-plesne šole KD Skala iz Gropade, ki deluje pod vodstvom mentorke Petre Križmančič. Dvajset plesalk in plesalcev je zaplesalo točko, ki je bila pripravljena za repensko božičnico v namen prizadetim iz Loga pod Mangartom. Srečanju se je pridružila tudi osnovna šola Milojka Štrukelj iz Nove Gorice s starejšo skupino deklet, katerim je sicer mentorica Elizabeta Pelos Miška, skupino pa vodi njena učenka Nastja Bremec. Nastja, perspektivna tekmovalka v show plesu, je bila tudi gostja kot posameznica *Ritm'n dance*. S točkami od čistega klasič-

nega baleta tja do show plesa je navdušila občinstvo, ki se je v nedeljo zjutraj kljub lepemu sončnemu dnevu številno odpravilo v telovadnico. Svojo točko so prikazala še dekleta skupine jazz (Uisp), ki redno vadijo v telovadnici Spazio v Ločniku pod vodstvom vaditeljice Anne Podbersig. Sledil je nastop deklet skupine show dance-a D.D. društva Briški grič na Bukovju. Nastopila so z dvema novima točkama. Vnaprej pa so prikazala še točko, ki jo pridno in resno utrjujejo pod vodstvom mentorke in trenerke Damijane Čučur. Dekleta so prikazala dve točki, s katerima dosegajo odlične uspehe na raznih nastopih, srečanjih, turnirjih ter med samim občinstvom. Sledil je nastop skupine Motorično-plesne šole KD Skala iz Gropade, ki deluje pod vodstvom mentorke Petre Križmančič. Dvajset plesalk in plesalcev je zaplesalo točko, ki je bila pripravljena za repensko božičnico v namen prizadetim iz Loga pod Mangartom. Srečanju se je pridružila tudi osnovna šola Milojka Štrukelj iz Nove Gorice s starejšo skupino deklet, katerim je sicer mentorica Elizabeta Pelos Miška, skupino pa vodi njena učenka Nastja Bremec. Nastja, perspektivna tekmovalka v show plesu, je bila tudi gostja kot posameznica *Ritm'n dance*. S točkami od čistega klasič-

Srečanja so se seveda udeležile tudi deklice plesno ritmične skupine HIP - HOP SZ Olympia. Po treh mesecih dela počasi stopajo tudi v svet hip hop-a in funkyja, čeprav ritmičnih in plesnih prvin ne manjka. Mentorica je Mija Ušaj Čučur, vodi pa jih Damijana Čučur. Prikazale so priljubljeno točko *Cartoons cowgirl*, s katero so navdušile občinstvo že na božičnici društva v decembru, in pa hip-hop točko, s katero se bodo tudi one, tako kot skupina D.D., udeležile 19. turnirja v show plesu Trofeo citta' di Palmanova v marcu. Zadnji trenutek pa je žal sodelovanje odpovedala trenerka Olga Pavletič iz SZ Bor iz Trsta zaradi bolezni, ki je raz-

sajala med malimi telovadkami.

Na srečanju je torej sodelovalo 6 društev oz. skupin, program je obsegal 15 točk. Skupno je nastopilo nad 60 udeležencev od 5. do 35. leta starosti. Namen srečanja je bil predvsem omogočiti stike med mladimi tostran in onstran meje, ki gojijo te raznolike vrste športa ob glasbi, ter priložnost za primerjavo sposobnosti in znanja ter, ne nazadnje, obnovitev dolgoletnih stikov med trenerkami.

Vse prisotne je na koncu pozdravil še odbornik društva Olympia Simon Komjanc, ki je poleg pohvale za pridno delo vsem nastopajočim, trenerkam in mentorkam poudaril pomen športa, ne samo ekipnega, ampak zlasti takega, ki mlade združuje in ne dopušča, da bi le-ti "šli stran pota". V imenu društva je izrazil še željo, da bi se taka srečanja večkrat ponavljala, da bi pa nasplošno društvo, kateremu je glavni šport odbojka, gojilo čimveč različnih športnih panog oz. takih motoričnih dejavnosti, namenjenih predvsem otrokom od 3. leta dalje. In prav to o je tudi cilj, ki si ga društvo zadaja za prihodnjo sezono.

Lepa in spodbudna prireditve se je končala s podelitvijo diplom za sodelovanje vsem nastopajočim in skupinsko sliko.

15

ČETRTEK,
1. FEBRUARJA
2001

AKTUALNO

DEŽELNI OBČNI ZBOR ZAMEJSKIH SKAVTOV

SKUPEN VZGOJNI NAČRT

IZNAJDLJIVI GAMS

V nedeljo, 21. januarja, je v župnijski dvorani v Nabrežini potekal redni letni občni zbor Slovenske zamejske skavtske organizacije. Približno 40 voditeljev in pripravnikov, ki delujejo v SZSO, se je tako zbralo najprej v nabrežinski cerkvi, da bi skupaj z župnijskim občestvom obhajali nedeljsko sv. mašo, ki jo je daroval g. Bogomil Breclj, deželni cerkveni asistent naše organizacije.

Po maši je občni zbor redno stekel, najprej z izvolitvijo predsedstva, ki so ga sestavljali Stojan Pahor (Birokratski medved), Elena Bogatec (športna lisica) kot predsednika in Katja Tomasi (Srčkana mravlja) kot zapisnikar. Predsednik je takoj uveljavil pozdrave gostov. Za Združenje slovenskih katoliških skavtinj in skavtov sta prisotne pozdravila Bogdan Magajna v imenu Primorske regije in Marjaliza Fajdiga v imenu Izvršnega odbora ZSKSS, nato je spregovoril predstavnik Tabornikov Rodu Modrega Vala Janko Andoljšek, za italijansko skavtsko organizacijo AGESCI (Associazione Guide e Scouts Cattolici Italiani) pa sta voditelje nagovorila deželna načelnica Nadia Riitano in član deželnega vodstva Carlo Chiesa. Ob koncu je spregovoril tudi škofov vikar za Slovence v tržaški škofiji, msgr. Franc Vončina.

Sledilo je poročilo načelnikov, ki ga je prebrala deželna načelnica Erika Černic (Modra mravlja); v njem je opisala de-

FOTO KROMA

javnost deželnega vodstva v preteklem letu in podčrtala vzgojno nalogo, ki jo skavti imajo v družbi. Opomniti velja, da je letos stekla prva taborna šola SZSO, ki ima nalogo usposabljanja voditelje naše organizacije; ta ima specifično, da vzgaja k narodni pripadnosti ter je v stiku z dvema kulturama.

Mauro Leban (Močni bober) je v odsotnosti blagajnika poročal o obračunu in proračunu deželnega vodstva, nato pa je bil na sporedu osrednji del občnega zbora, ko je sledila debata o smernicah za vzgojni načrt naše organizacije, ki ga pripravlja deželno vodstvo.

Skupnosti voditeljev iz vseh šestih stegov naj bi pripravile poročilo o vzgojnih potrebah lastnega okolja, kar bi bilo v pomoč pri sestavljanju skupnega vzgojnega načrta, ki bo v prihodnosti postal konkreten dokument SZSO. Razvila se je tako dolga debata, ob kateri so voditelji spoznali realno stanje in potrebe organizacije. Pri tem so se naslanjali na rezultate ankete, ki jo je pripravil trop za me-

todologijo pri deželnem vodstvu. Ta nas je vsaj približno seznanila s stanjem pri članih in željami voditeljev. Ob koncu razprave je potekala odobritev smernic, ki so bile predlagane za vzgojni načrt in so v skladu s statutom in z načeli SZSO. Vzgojni načrt bo tako sledil štirim glavnim smernicam: usposabljanje voditeljev, duhovnost, enotno osebno napredovanje in narodnost.

Uradni del občnega zbora je bil s tem končan. Sledil je še slovesen trenutek, ko so štirje voditelji prejeli uradno imenovanje za voditelja SZSO. Naj omenimo, da so trije od teh štirih prejeli imenovanje po novem postopku, ko mora pripravnik zato, da postane voditelj, opraviti dve taborni šoli (metodološko in taborno šolo SZSO) ter imeti osebni vzgojni načrt, ki vsebuje rast in doprinos voditelja organizaciji.

Po obredu smo se vsi prisotni zbrali ob tradicionalni skavtski pašašuti in v pogovorih načrtovali prihodnje dejavnosti.

"SRAKA" IZ ŠTANDREŽA

OBETAVEN OKTET

Oktet mladih fantov Sraka iz Štandreža deluje razmeroma malo časa, pohvali pa se lahko z bogato dejavnostjo, zlasti v zadnjih mesecih. Tako so o sebi sami zapisali.

Prvič v svoji kratki zgodovini je oktet nastopal v inozemstvu, in to kot gost dekliskega zbora Maj iz Litomerice na Češkem. Na turneji od 8. do 10. decembra lani se je oktet odpravil z mešanim zborom Oton Župancič iz Štandreža. Zahvala naj gre v prvi vrsti predsednici mešanega zbora Ivani Nanut, ki je na delovnem mestu prišla v stik z vodstvom dekliskega zbora Maj ter tudi organizirala ta čudoviti pevski izlet.

Odpotovali smo 7. decembra, še prej pa smo se pevci zbrali na zadnjih pevskih vajah z že pripravljenimi kovčki ter obilno zalogo hrane in pijače, kajti čakala nas je 14-urna vožnja. V veselem vzdušju smo stopili na avtobus, ki ga je vozil naš simpatični šofer Alessio Brani. Opoldne smo končno prispeli do mesta Litomerice, ki leži ob reki Labi. Slikovitost te pokrajine redno vabi številne slikarje in ljubitelje narave. Ugodno podnebje in rodovitnost zemlje omogočata naravi popoln razcvet, saj je to mesto obkroženo s sadovnjaki. Tudi pesniki kot Macha, Goethe ter skladatelji kot Smetana, Wagner in drugi so z velikim občudovanjem opevali ta češki kotiček. Mesto Litomerice šteje približno 27.000 prebivalcev, v njem deluje poleg tudi samostan, kjer smo dvakrat prespali, seveda moški in ženske ločeno. Litomerice se ponašajo še z muzejem, umetnostnima galerija-

ma, gledališčem, kulturnim centrom ter številnimi deželnimi ustanovami. Dekliski zbor Maj, ki deluje v okviru pedagoške šole in ki nas je gostil, spada med najboljše dekliske zборе na Bohemskem, kar smo tudi sami dosegli že nekaj ur po prihodu, saj smo ob 17. uri imeli že prvi nastop v kulturnem domu v mestu Terezín, 4 km od Litomerice. Koncert je potekal v lepi baročni dvorani z odlično akustiko, tako da je trema pred nastopom takoj popustila. Kot prve so na oder stopila dekleta zbora Maj, sledila sta oktet Sraka in MPZ Oton Župancič. Po uspešnem nastopu treh zborov je bila zanimiva zakuska s skodelico kave, čaja, piškoti in jabolk. Ob prepevanju smo kljub nepoznavanju jezika z lahkoto našli stike. Toda izredna resnost in profesionalnost dirigenta dekliskega zbora g. Fruhaufa sta kmalu prekinili zabavo. Bilo je treba domov, saj je sledil dan napornih vaj in koncerta.

V soboto zjutraj smo se odpravili na izlet v 60 km oddaljeno Prago. Jutranja megla se je ob prihodu v največje češko mesto prelevila v lep sončen in mrzel dan, tako da smo si lahko ogledali nekaj zanimivosti. Natančan program nas je silil nazaj v Litomerice, kjer nas je čakal koncert na glasbeni šoli. Na poti smo se ustavili v Terezínu v koncentracijskem taborišču iz 2. svetovne vojne, kjer smo ob mraku zapeli pesem *Žrtvam*.

Kurja polt zaradi ostrega mraza nas je naglala v avtobus, ki je nadaljeval pot ključnemu večeru naproti.

Prišli smo tako na glasbeno šolo v Litomerice in začeli ogrevati glasove. Adventni koncert se je začel s komornim ženskim zborom, sledili so oktet Sraka, dekliski zbor Maj in MPZ O. Župancič. Koncert se je končal s skupno pesmijo *Canticorum jubilo*. Sledila je zabava ob prigrizku, ki je trajala vse do jutranjih ur. Naslednjega dne smo kljub temu izvedli še koncert v škofovski katedrali v Litomerici, in to po nedeljski maši ob bučnem ploskanju prisotnih. Žal je koncertu sledilo slovo od vseh, ki so nas v teh treh dneh gostili in bili z nami nadvse prijazni. Pred odhodom pa je otožno zazvenela pesem *Srce je žalostno*, kajti "nekaj je pač tam ostalo". Pevci okteta Sraka smo bili gostovanja izredno veseli, saj je bil še do pred kratkim naš nastop v dvomu. Pred dvema mesecema se je namreč v prometni nesreči poškodoval prvi tenor Mauro Ferfolja, bariton Marko Volčič pa je glasovno ošibela. Zahvala naj gre baritonu Draganu Abramcu iz Bukovice, ki je v zadnjem trenutku zamenjal Volčiča, in pa predvsem umetniškemu vodju prof. Bogdanu Kralju, ki je pel prvi tenor in nas pripravil, da smo kakovostno zapeli.

Meseca decembra smo oblikovali še nastop v cerkvi sv. Andreja v Štandrežu ob Dnevu miru, božičnico pri KD Danica na Vrhu sv. Mihaela in krajši koncert ob prazniku sv. Antona v Prebenegu. Naslednji koncert pa bomo imeli ob prazniku sv. Valentina v Štmaru 17. t.m.

DP

vabimo te v zanesljivo smer

PODPIRAJ NAŠ TISK!

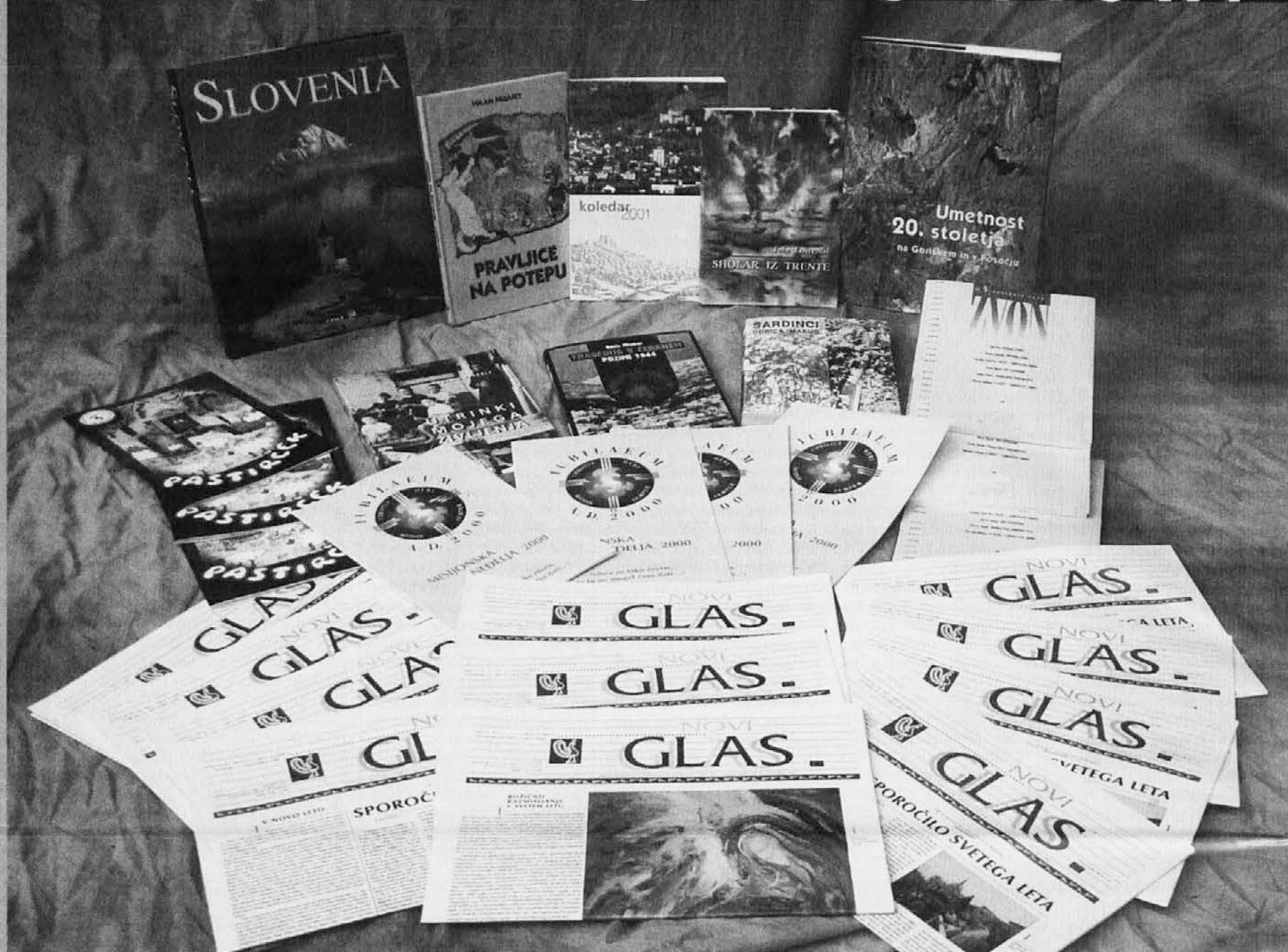

FOTO BUMBACA

Novi glas

Pastirček

*Knjige Goriške
Mohorjeve družbe*

Zvon

Zadruga Goriška Mohorjeva